

Arbetsmarknad och arbetsliv

14

Förslag till statens budget för 2020

Arbetsmarknad och arbetsliv

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	5
Diagramförteckning	8
1 Förslag till riksdagsbeslut	11
2 Lagförslag.....	13
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar	13
3 Arbetsmarknad och arbetsliv.....	15
3.1 Omfattning.....	15
3.2 Omfattning.....	15
3.3 Skatteutgifter.....	16
3.4 Mål för utgiftsområdet.....	17
4 Arbetsmarknad	19
4.1 Omfattning.....	19
4.2 Utgiftsutveckling	19
4.3 Mål för området.....	20
4.4 Resultatredovisning.....	20
4.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	20
4.4.2 Resultat.....	21
4.4.3 Analys och slutsatser	43
4.5 Den årliga revisionens iakttagelser.....	45
4.6 Politikens inriktning	45
4.7 Budgetförslag.....	49
4.7.1 1:1 Arbetsförmedlingen förvaltningskostnader.....	49
4.7.2 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	51
4.7.3 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser.....	53
4.7.4 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.....	55
4.7.5 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige.....	57
4.7.6 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	58
4.7.7 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	60
4.7.8 1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	61

4.7.9	1:9 Bidrag till administrationen av grundbeloppet.....	61
4.7.10	1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	62
4.7.11	1:11 Bidrag till lönegarantiersättning.....	63
4.7.12	1:12 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktions-anställningar	64
4.7.13	1:13 Lån till körkort	65
4.7.14	1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ...	66
5	Arbetsliv	69
5.1	Omfattning	69
5.2	Utgiftsutveckling.....	69
5.3	Mål för arbetslivspolitikerna	70
5.4	Resultatredovisning	70
5.4.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	70
5.4.2	Resultat – arbetsmiljö.....	71
5.4.3	Resultat – arbetsrätt	77
5.4.4	Resultat – lönebildning	82
5.4.5	Analys och slutsatser.....	84
5.5	Politikens inriktning.....	86
5.5.1	Ändring i lagen om vissa försvarsmaktsanställningar	88
5.6	Budgetförslag	89

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	11
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden	12
Tabell 3.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	16
Tabell 3.2	Härledning av ramnivån 2020–2022. Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.....	16
Tabell 3.3	Skatteutgifter inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv .	17
Tabell 4.1	Utgiftsutveckling inom området Arbetsmarknad.....	19
Tabell 4.2	Antal personer som vid något tillfälle varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen 2018 samt jämförelse med 2017.....	25
Tabell 4.3	Andel övergångar till arbete och studier fördelat på olika grupper av inskrivna personer vid Arbetsförmedlingen 2018 (jämfört med 2017)	26
Tabell 4.4	Deltagande och resultat för Stöd och matchning samt Introduktion till arbete, 2017–2018	28
Tabell 4.5	Övergångar till studier för personer utan gymnasial utbildning.....	28
Tabell 4.6	Genomsnittligt antal pågående beslut per månad i arbetsmarknadspolitiska program och subventionerade anställningar	31
Tabell 4.7	Andel i arbete 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program eller subventionerad anställning 2018.....	32
Tabell 4.8	Genomsnittligt antal pågående beslut per månad i jobb- och utvecklingsgarantin samt andel övergångar till arbete och studier	33
Tabell 4.9	Genomsnittligt antal pågående beslut per månad i jobbgarantin för ungdomar samt andel övergångar till arbete och studier	34
Tabell 4.10	Utfall 90 dagar efter avslutad etableringsinsats.....	36
Tabell 4.11	Subventionerade anställningar för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.....	38
Tabell 4.12	Övriga insatser för sökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	39
Tabell 4.13	Antal personer med arbetslöshetsersättning, medeldagpenning.....	41
Tabell 4.14	Mottagna underrättelser Arbetslöshetskassorna för dem som uppbär arbetslöshetsersättning	42
Tabell 4.15	Mottagna underrättelser Arbetsförmedlingen för dem som uppbär aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning	42
Tabell 4.16	Reformer inom området Arbetsmarknad.....	49
Tabell 4.17	Reformeffekter per anslag inom området Arbetsmarknad.....	49
Tabell 4.18	Anslagsutveckling 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader..	49
Tabell 4.19	Uppdragsverksamhet	50
Tabell 4.20	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	50
Tabell 4.21	Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	51

Tabell 4.22	Utgifter arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och statlig ålderspensionsavgift (Ståp)	51
Tabell 4.23	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	52
Tabell 4.24	Anslagsutveckling Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser.....	53
Tabell 4.25	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser.....	53
Tabell 4.26	Beräknade antal personer i program och utgifter inom anslaget för arbetsmarknadspolitiska program.....	54
Tabell 4.27	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser.....	55
Tabell 4.28	Anslagsutveckling 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	55
Tabell 4.29	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	56
Tabell 4.30	Beräknat antal kvarstående i program och utgifter för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (Samhall AB och lönebidrag m.m.)	56
Tabell 4.31	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	57
Tabell 4.32	Anslagsutveckling 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige...57	
Tabell 4.33	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	58
Tabell 4.34	Anslagsutveckling 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020.....	58
Tabell 4.35	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	58
Tabell 4.36	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020.....	59
Tabell 4.37	Anslagsutveckling 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.....	60
Tabell 4.38	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.....	60
Tabell 4.39	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.....	61
Tabell 4.40	Anslagsutveckling 1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen...61	
Tabell 4.41	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	61
Tabell 4.42	Anslagsutveckling 1:9 Bidrag till administrationen av grundbeloppet 61	
Tabell 4.43	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:9 Bidrag till administrationen av grundbeloppet.....	62
Tabell 4.44	Anslagsutveckling 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	62
Tabell 4.45	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten.....	62
Tabell 4.46	Anslagsutveckling 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning.....	63
Tabell 4.47	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning.....	63
Tabell 4.48	Anslagsutveckling 1:12 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	64

Tabell 4.49	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:12 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	65
Tabell 4.50	Anslagsutveckling 1:13 Lån till körkort	65
Tabell 4.51	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Lån till körkort.....	65
Tabell 4.52	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:13 Lån till körkort	66
Tabell 4.53	Anslagsutveckling 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	66
Tabell 4.54	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	67
Tabell 5.1	Utgiftsutveckling inom området Arbetsliv	69
Tabell 5.2	Antal förrättningar och inspektioner utförda av Arbetsmiljöverket ..	74
Tabell 5.3	Antal förelägganden och förbud, åtalsanmälningar och uttagna sanktionsavgifter på arbetsmiljöområdet.....	75
Tabell 5.4	Bidrag till regionala skyddsombudsverksamheten	75
Tabell 5.5	Målstatistik för arbetstvister	79
Tabell 5.6	Typer av tvist i procent av inkommande mål som prövas i Arbetsdomstolen som första och enda instans (A-mål).....	80
Tabell 5.7	Typ av tvist i procent av inkommande mål som först har prövats i tingsrätt och sedan överklagats till Arbetsdomstolen (B-mål)	80
Tabell 5.8	Antal anmälningar till utstationeringsregistret	80
Tabell 5.9	Antal medlingsärenden	82
Tabell 5.10	Antal förlorade arbetsdagar på grund av konflikt	82
Tabell 5.12	Uppdragsverksamhet	89
Tabell 5.21	Anslagsutveckling 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap.....	91
Tabell 5.22	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	91
Tabell 5.23	Anslagsutveckling 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	92
Tabell 5.3	Beställningsbemyndigande för anslaget 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet.....	92
Tabell 5.24	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet.....	93

Diagramförteckning

Diagram 4.1	Sysselsättningsgrad (15–74 år).....	21
Diagram 4.2	Arbetslöshet (15–74 år).....	21
Diagram 4.3	Ungdomsarbetslöshet (15–24 år).....	22
Diagram 4.4	Arbetslöshet bland inrikes och utrikes födda kvinnor och män (15–74 år).....	22
Diagram 4.5	Arbetslöshet efter utbildningsnivå och kön (25–54 år).....	23
Diagram 4.6	Sysselsättningsgrad bland äldre (55–64 år och 65–74 år).....	23
Diagram 4.7	Andel arbetsgivare som anger brist på arbetskraft.....	24
Diagram 4.8	Andel kvinnor och män i de tio vanligaste yrkena i Sverige 2017 (16–64 år).....	24
Diagram 4.9	Inskrivna arbetslösa (16–64 år), grupper med svagare ställning samt övriga.....	25
Diagram 4.10	Utgifter under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad, 2018.....	27
Diagram 4.11	Antal personer i etableringsinsatser januari 2011–maj 2019.....	35
Diagram 4.12	Utfall 90 dagar efter avslutad etableringsinsats 2018 fördelat på kön och utbildningsnivå.....	36
Diagram 5.1	Antal dödsolyckor i arbetet.....	71
Diagram 5.2	Antal dödsolyckor i arbetet.....	71
Diagram 5.3	Antal dödsolyckor efter näringsgren.....	71
Diagram 5.4	Antal dödsolyckor i arbete i nordiska länder och Europeiska unionen (EU).....	72
Diagram 5.5	Antal anmälda arbetsolyckor med och utan frånvaro.....	72
Diagram 5.6	Antal anmälda arbetssjukdomar.....	73
Diagram 5.7	Andel sysselsatta med arbetsorsakade besvär till följd av fysisk belastning respektive stress eller andra psykiska orsaker efter ålder och kön 2018.....	73
Diagram 5.8	Andel sysselsatta med arbetsorsakade besvär till följd av fysisk belastning respektive stress eller andra psykiska orsaker efter kön och sektor 2018.....	73
Diagram 5.9	Andel sysselsatta som har möjlighet att varje vecka lära sig nytt och utvecklas i yrket.....	74
Diagram 5.10	Andel sysselsatta som anser att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på arbetsplatsen.....	74
Diagram 5.11	Genomsnittlig överenskommen och faktiskt arbetad tid för anställda i åldern 15–74 år.....	77
Diagram 5.12	Andel deltidsarbetande personer i åldern 15–74 år.....	78
Diagram 5.13	Andel anställda med tidsbegränsad anställning i åldern 15–74 år.....	78
Diagram 5.14	Facklig organisationsgrad.....	79
Diagram 5.15	Löneutvecklingen på hela arbetsmarknaden fördelat på avtalsmässiga löneökningar samt restpost.....	82
Diagram 5.16	Nominell och real löneutveckling.....	83
Diagram 5.17	Arbetskostnad per timme i näringslivet.....	83

Diagram 5.18 Ovägd och standardvägd löneskillnad mellan kvinnor och män..... 84

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar (avsnitt 2.1 och 5.5),
2. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2020 under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt tabell 1.1,
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 272 139
1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	28 067 425
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	8 882 007
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	20 470 545
1:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	120 034
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 451 500
1:7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	42 292
1:8	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	73 616
1:9	Bidrag till administration av grundbeloppet	57 916
1:10	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303
1:11	Bidrag till lönegarantiersättning	1 875 000
1:12	Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	5 262 634
1:13	Lån till körkort	151 466
1:14	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	2 483 622
2:1	Arbetsmiljöverket	676 593
2:2	Arbetsdomstolen	34 240
2:3	Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33 722
2:4	Medlingsinstitutet	50 521
2:5	Myndigheten för arbetsmiljökunskap	38 712
2:6	Regional skyddsombudsverksamhet	112 000
Summa		77 164 287

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden*Tusental kronor*

Anslag		Beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	4 660 000	2021–2029
1:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	16 000 000	2021–2024
1:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	3 700 000	2021–2023
1:7	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	9 000	2021–2022
1:13	Lån till körkort	114 000	2021–2022
2:6	Regional skyddsombudsverksamhet	20 000	2021
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		24 503 000	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

För arbetstagare som är anställda enligt denna lag gäller inte följande bestämmelser i lagen (1982:80) om anställningsskydd: 4–6 och 6 c §§, 6 d § första stycket, 11, 15–17, 28, 30 a, 31 och 36 §§, 38 § första stycket andra meningen, 40 § andra stycket och 41 § första stycket tredje meningen.

4 §

För arbetstagare som är anställda enligt denna lag gäller inte följande bestämmelser i lagen (1982:80) om anställningsskydd: 4, 5–6 och 6 c §§, 6 d § första stycket, 11, 15–17, 28, 30 a, 31, 33 d och 36 §§, 38 § första stycket andra meningen, 40 § andra stycket och 41 § första stycket tredje meningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

3 Arbetsmarknad och arbetsliv

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar områdena Arbetsmarknad och Arbetsliv. Området Arbetsmarknad består i huvudsak av matchning av arbetssökande och lediga jobb, arbetsmarknadspolitiska program, arbetslöshetsförsäkringen, lönegaranti-ersättningen, Europeiska socialfonden samt myndigheterna Arbetsförmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. Området Arbetsliv omfattar arbetsmiljö, arbetsrätt och lönebildning samt myndigheterna Arbetsmiljöverket, Arbetsdomstolen, ILO-kommittén, Medlingsinstitutet och Myndigheten för arbetsmiljö.

Utgiftsförändringen förklaras av utvecklingen under område Arbetsmarknad, se avsnitt 4.2.

I enlighet med förslaget i 2019 års ekonomiska vårproposition bör Etableringsersättning fr.o.m. 2020 beräknas under utgiftsområdet i stället för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering.

3.2 Omfattning

Utgifterna för 2018 blev ca 2,5 miljarder kronor högre än anvisade medel, vilket delvis hänger samman med att Ersättning till insatser för vissa nyanlända invandrare fr.o.m. 2018 beräknas under anslaget *1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* i stället för under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering. Vidare har utgifterna för extratjänster och lönebidrag ökat.

För 2020 föreslår regeringen att totalt 77,2 miljarder kronor anvisas inom utgiftsområdet. För 2021 beräknas utgifterna uppgå till 77,4 miljarder kronor och för 2022 till 78,4 miljarder kronor.

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2018	Budget 2019 ¹	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Arbetsmarknad ²	77 864	77 339	76 242	76 218	76 476	77 434
Arbetsliv	900	924	912	946	939	951
Åldreanslag	22	5	5			
Totalt för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	78 786	78 267	77 159	77 164	77 416	78 385

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Inklusive nytt anslag 1:14 Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare som tidigare varit uppfört under utg.omr. 13. Utgifter 2018 och 2019 belastar utg.omr. 13 men redovisas i denna proposition under utgiftsområdet enligt den föreslagna anslagsstrukturen som bör gälla fr.o.m. 2020.**Tabell 3.2 Härledning av ramnivå 2020–2022. Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv**

14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	77 647	77 647	77 647
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	171	303	434
Beslut	-1 616	-1 858	-1 504
Varav BP20 ³	969	1 681	1 805
Övriga makroekonomiska förutsättningar	2 622	3 538	3 940
Volym	-1 264	-1 817	-1 737
Överföring till/från andra utgiftsområden	-1 264	-1 266	-1 264
Varav BP20 ³	-6	-7	
Övrigt	867	867	867
Ny ramnivå	77 164	77 416	78 385

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.**Tabell 3.3 Ramnivå 2020 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv**

Miljoner kronor

	2020
Transfereringar ¹	65 879
Verksamhetsutgifter ²	11 281
Investeringar ³	5
Summa ramnivå	77 164

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2018 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen inom skatteslaget. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2019 (skr. 2018/19:98).

**Tabell 3.3 Skatteutgifter inom utgiftsområde 14
Arbetsmarknad och arbetsliv**

Miljoner kronor

	2019	2020
Avdrag för ökade levnadskostnader vid tillfälligt arbete, dubbel bosättning och hemresor	940	960
Avdrag för resor till och från arbetet	6 000	6 110
Avdrag för utbildningsresor vid omstrukturering	-	-
Avdrag för inställelseresor	-	-
Förmån av resa vid anställningsintervju	-	-
Förmån av utbildning vid omstrukturering m.m.	-	-
Personalvård	-	-
Flyttersättningar från arbetsgivare	-	-
Generell nedsättning av egenavgifter	1 450	1 500
Nedsättning av arbetsgivar- avgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling	520	530
Nedsättning av arbetsgivar- avgifter för den först anställda	370	594
Nedsättning av arbetsgivar- avgifter för unga	350	660
Skattereduktion för fackföreningsavgift	670	u
Skattereduktion för ruttjänster	5 430	5 830
Skattereduktion för rotarbeten	9 770	9 960
Summa	19 500	26 144

3.4 Mål för utgiftsområdet

De av riksdagen beslutade målen inom utgiftsområdet är följande:

1. Insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad (arbetsmarknadspolitik).
2. Goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män (arbetslivspolitik).

Resultatredovisningar lämnas under respektive avsnitt.

4 Arbetsmarknad

4.1 Omfattning

Området Arbetsmarknad består i huvudsak av matchning mellan arbets sökande och lediga jobb, arbetsmarknadspolitiska program, arbetslöshetsförsäkringen, lönegarantiersättningen, Europeiska socialfonden samt myndigheterna Arbets-

förmedlingen, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet), Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom området Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	Utfall 2018	Budget 2019 ¹	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
<i>Arbetsmarknad</i>						
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	8 191	7 621	7 775	7 272	6 825	6 825
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	25 367	26 988	26 929	28 067	29 384	29 948
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	13 043	10 646	10 250	8 882	8 247	8 221
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	18 228	19 532	19 451	20 471	20 797	20 912
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	110	121	122	120	122	122
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	1 294	1 492	1 186	1 452	1 504	1 570
1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	41	41	42	42	43	43
1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	72	72	74	74	75	76
1:9 Bidrag till administration av grundbeloppet	56	57	57	58	59	60
1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8	8	8	8	8	8
1:11 Bidrag till lönegarantiersättning	1 480	1 910	1 910	1 875	1 750	1 750
1:12 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	5 032	4 994	4 783	5 263	5 678	6 060
1:13 Lån till körkort	17	151	74	151	151	151
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ²	4 925	3 704	3 580	2 484	1 834	1 688
Summa Arbetsmarknad	77 864	77 339	76 242	76 218	76 476	77 434

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Nytt anslag som tidigare varit uppfört under utg.omr. 13. Utgifter 2018 och 2019 belastar utg.omr. 13 men redovisas i denna proposition under utgiftsområdet enligt den föreslagna anslagsstrukturen som bör gälla fr.o.m. 2020.

Utgifterna 2018 var 2 268 miljoner kronor högre än 2017. Huvuddelen beror på att Ersättning till insatser för vissa nyanlända invandrare fr.o.m. 2018 beräknas under anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* i stället för under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering. Vidare ökade utgifterna för extratjänster under samma anslag samt för lönebidrag under anslag 1:4 *Lönebidrag och Samball m.m.* De beräknat lägre utgifterna mellan 2018 och 2019 förklaras främst av utvecklingen under anslag 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader*, 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* och anslag 1:14 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare*.

Reformerna som redovisas i avsnitt 4.6 beräknas öka utgifterna med 3 214 miljoner kronor 2020, 3 280 miljoner kronor 2021 och 3 281 miljoner kronor 2022. Här inkluderas förslaget om att Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare bör beräknas under utgiftsområdet istället för under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering. Jämfört med 2019 års ekonomiska vårproposition beräknas utgifterna öka med 3 572 miljoner kronor 2019, 3 447 miljoner kronor 2020, 4 677 miljoner kronor 2021 och 4 898 miljoner kronor 2022.

Jämfört med ursprunglig beslutad budget för 2019 beräknas utgifterna öka med 3 256 miljoner kronor 2019, 4 426 miljoner kronor 2020 och 5 518 miljoner kronor 2021.

Förutom att Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare redovisas under utgiftsområdet förklaras ökningen av högre utgifter under anslag 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* på grund av att en större andel av de arbetslösa antas få arbetslöshetsersättning och fler deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin jämfört med tidigare bedömningar.

4.3 Mål för området

Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen på arbetsmarknaden påverkas av en rad olika faktorer. Arbetsmarknadspolitikens bidrag är ofta svårt att mäta och avgränsa från effekterna av såväl bidrag från andra politikområden som konjunkturutvecklingen och insatser av andra aktörer på arbetsmarknaden.

Grunden för resultatredovisningen utgörs av en rad olika indikatorer. Utvecklingen av sysselsättningsgrad och arbetslöshet är viktiga mått på hur arbetsmarknaden utvecklas och tillsammans med indikatorer på arbetsgivarnas efterfrågan kan matchningen analyseras på ett övergripande plan. Eftersom arbetsmarknadspolitiken i stor utsträckning genomförs av Arbetsförmedlingen analyseras även indikatorer som mer direkt kan kopplas till Arbetsförmedlingens verksamhet. Här utgörs huvudindikatorerna av övergångarna till arbete och i vissa fall även till utbildning.

Arbetsmarknadspolitiken påverkar dock inte bara övergångarna till arbete och studier direkt, utan även indirekt genom olika insatser som stärker de arbetssökandes ställning på arbetsmarknaden, vilket i sin tur påverkar arbetskraftsdeltagandet och möjligheten att få ett arbete. Därför beskrivs omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska insatserna och deras resultat.

Följande huvudsakliga indikatorer redovisas inom området:

- Arbetsmarknadsvariabler enligt den officiella arbetsmarknadsstatistiken från Statistiska centralbyrån (SCB).
- Indikator över brist på arbetskraft.
- Indikatorer över könssegregationen på arbetsmarknaden.
- Antal personer som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen.
- Andel övergångar till arbete och studier för personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen.
- Antal personer i Arbetsförmedlingens insatser.
- Resultat 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program.
- Antal personer med arbetslöshetsersättning.

- Antal mottagna underrättelser vid arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingen och av dem antalet som medfört åtgärd.

Indikatorerna redovisas för relevanta undergrupper och enskilda insatser.

I resultatredovisningen används även rapporter och undersökningar från t.ex. Arbetsförmedlingen och IFAU.

Arbetsmarknadspolitiken har även en påverkan på förhållanden på andra samhällsområden som inte direkt ligger inom området Arbetsmarknad. På så sätt kan området även bidra till en bredare hållbar utveckling i linje med målen för Agenda 2030, t.ex. mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Följande redovisning fokuserar på resultat inom området arbetsmarknad.

4.4.2 Resultat

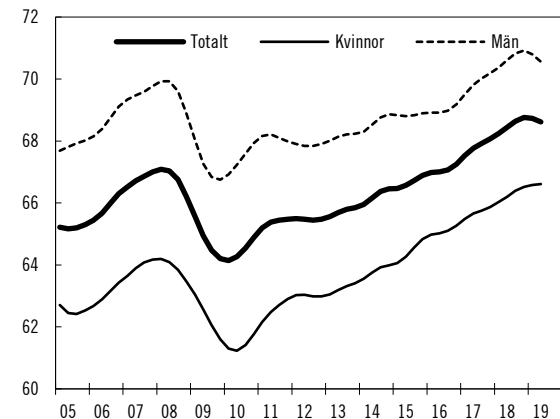
Utveckling på arbetsmarknaden

Sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet har stigit sedan 2011 och är historiskt sett hög, både bland kvinnor och män. Under första halvåret 2019 har dock utvecklingen på arbetsmarknaden varit mer dämpad, och både sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet har minskat något.

Sysselsättningsgraden bland män är betydligt högre än bland kvinnor. Efter finanskrisen 2008 och 2009 minskade skillnaderna i sysselsättningsgrad, men har de senaste två åren ökat något igen (se diagram 4.1).

Diagram 4.1 Sysselsättningsgrad (15–74 år)

Procent av befolkningen

Anm.: Säsongsrensade och utjämnade kvartalsvärden.

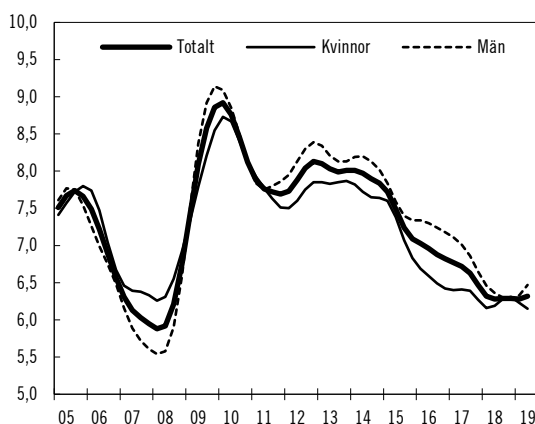
Källa: Statistiska centralbyrån, AKU.

Arbetslösheten har minskat tydligt de senaste åren men nedgången stannade av under början av 2018 och arbetslösheten har sedan dess legat på 6,3 procent. Skillnaden i arbetslöshet mellan kvinnor och män har jämnats ut under 2018 (se diagram 4.2).

Antalet långtidsarbetslösa (27 veckor eller mer) har planat ut under 2018, efter en tydlig minskning sedan finanskrisen. Även som andel av arbetskraften har långtidsarbetslösheten minskat, men är fortsatt på en något högre nivå än innan finanskrisen. Långtidsarbetslösheten är låg även ur ett internationellt perspektiv.

Diagram 4.2 Arbetslöshet (15–74 år)

Procent av arbetskraften

Anm.: Säsongsrensade och utjämnade kvartalsvärden.

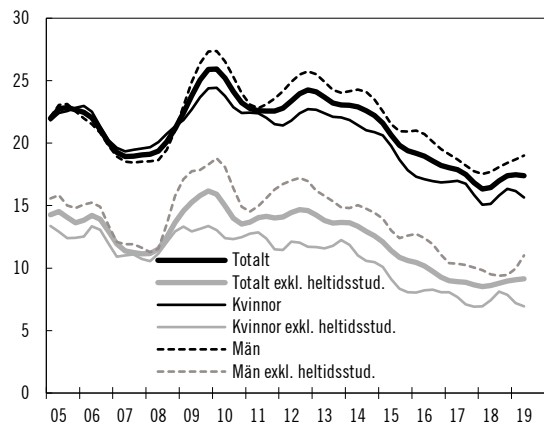
Källa: Statistiska centralbyrån, AKU.

Den positiva utvecklingen för ungdomar har dämpats

Arbetsmarknaden har under de senaste åren varit särskilt gynnsam bland ungdomar, 15–24 år, med tydligt minskad arbetslöshet som följd. Minskningen i arbetslösheten bland unga bidrog även stort till nedgången i den aggregerade arbetslösheten (15–74 år) de senaste åren. Nedgången bland de unga bröts dock under 2018 och i stället ökade ungdomsarbetslösheten något för att därefter plana ut under 2019 (se diagram 4.3).

Diagram 4.3 Ungdomsarbetslöshet (15–24 år)

Procent av arbetskraften

Anm.: Säsongsrensade och utjämnade kvartalsvärden.
Källa: Statistiska centralbyrån, AKU.

Drygt hälften av alla arbetslösa unga är heltidsstuderande som samtidigt söker arbete. Av dessa betraktar sig omkring 90 procent i huvudsak som studerande. Den senaste tidens ökning av ungdomsarbetslösheten förklaras i hög grad av ett ökat antal heltidsstuderande ungdomar. Denna grupp arbetslösa utgör dock ett mindre arbetsmarknadsrelaterat problem än vissa andra grupper. Exkluderas heltidsstuderande från arbetslösa unga uppgick ungdomsarbetslösheten till 8,8 procent 2018. Arbetslösheten är något lägre bland unga kvinnor än bland unga män oavsett mått.

Ökat antal sysselsatta bland utrikes födda

Antalet sysselsatta utrikes födda, 15–74 år, fortsätter att öka och är det högst uppmätta sedan 2005, då mätningar uppdelade på födelseland infördes. Extratjänster har under 2018 haft en viss påverkan på utrikes föddas sysselsättning. Sysselsättningsgraden, som också är historiskt sett hög, har dock planat ut under 2019. Sysselsättningsgraden är fortfarande betydligt lägre bland utrikes födda än bland inrikes födda, 61,8 procent jämfört med 70,4 procent 2018. Sysselsättningsgraden är lägre för kvinnor än för män bland både inrikes och utrikes födda. Skillnaden mellan kvinnor och män är dock mer än dubbelt så stor bland de utrikes födda jämfört med inrikes födda.

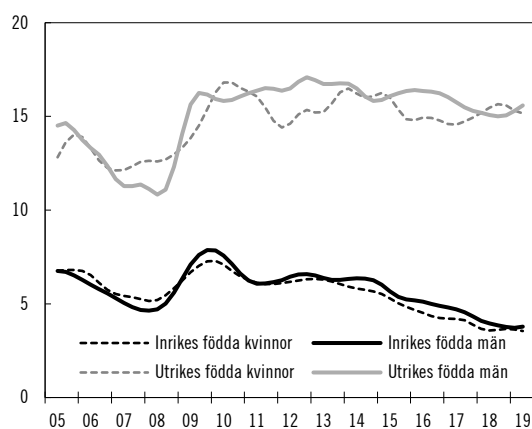
Arbetskraftsdeltagandet, 15–74 år, bland utrikes födda har ökat snabbare än bland inrikes födda och har varit något högre än bland inrikes födda de senaste kvartalen trots en dämpad utveckling under 2019. I åldern 20–64 år är dock arbetskraftsdeltagandet fortfarande betydligt högre bland inrikes födda. Detta kan delvis förklaras av att andelen personer som är över 64 år,

som har lägre arbetskraftsdeltagande, är betydligt mindre bland utrikes än bland inrikes födda.

På längre sikt kan det ökade arbetskraftsdeltagandet bland utrikes födda bidra till en ökad sysselsättningsgrad, men på kort sikt har det stora inflödet till arbetskraften bidragit till att arbetslösheten bland utrikes födda legat kvar på höga nivåer, kring 15 procent. Samtidigt har arbetslösheten bland inrikes födda minskat tydligt och uppgick 2018 till 3,8 procent (se diagram 4.4). Se även avsnitt 3.4 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering.

Diagram 4.4 Arbetslöshet bland inrikes och utrikes födda kvinnor och män (15–74 år)

Procent av arbetskraften

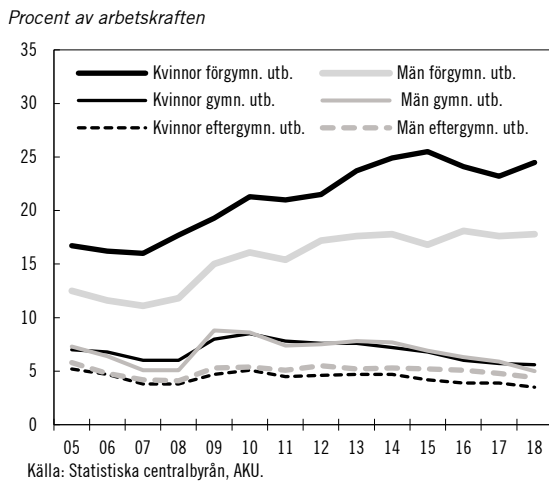

Anm.: Säsongsrensade och utjämnade kvartalsvärden.
Källa: Statistiska centralbyrån, AKU.

Utbildningsnivå har betydelse

Avsaknad av gymnasial utbildning försvårar inträdet på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är betydligt högre och sysselsättningsgraden betydligt lägre bland dem som saknar gymnasial utbildning jämfört med dem som har minst gymnasial utbildning. Detta gäller oavsett härkomst, men skillnaderna är större bland de utrikes födda och särskilt bland de utomeuropeiskt födda. Skillnaderna i utfall på arbetsmarknaden mellan dem som har minst gymnasial utbildning och dem som saknar motsvarande utbildningsnivå har dessutom ökat över tid.

Mellan 2017 och 2018 steg arbetslösheten (25–54 år) tydligt bland dem som saknar gymnasial utbildning (se diagram 4.5). En förklaring till detta är att antalet utrikes födda utan gymnasial utbildning har ökat tydligt i arbetskraften och att det tar tid innan dessa kommer i arbete. En stor andel av dessa är nyanlända.

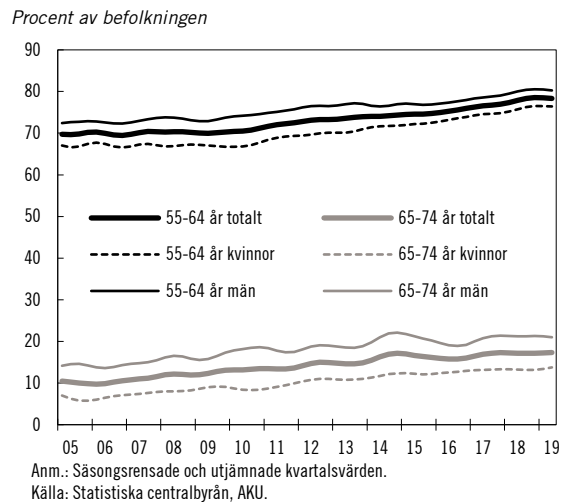
Diagram 4.5 Arbetslöshet efter utbildningsnivå och kön (25–54 år)

År 2018 ökade sysselsättningsgraden för personer utan gymnasial utbildning (25–54 år) till 61,3 procent. Bland gymnasialt och eftergymnasialt utbildade ökade sysselsättningsgraden till 87,8 procent respektive 90,3 procent.

Andelen personer i befolkningen som saknar gymnasial utbildning (25–54 år) har minskat de senaste åren bland både kvinnor och män. År 2018 utgjorde de 8,5 procent av befolkningen och 7,2 procent av arbetskraften. I befolkningen som saknar gymnasial utbildning är 44 procent kvinnor och 56 procent män. Sedan 2005 har andelen kvinnor ökat något och andelen män har minskat.

Ökad sysselsättningsgrad bland äldre

Den goda utvecklingen på arbetsmarknaden har även i hög grad gynnat äldre, framför allt i åldersgruppen 55–64 år. Arbetslösheten har stabiliserats på en låg nivå. Sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet bland äldre kvinnor och män har ökat tydligt det senaste decenniet (se diagram 4.6). Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män har minskat i åldersgruppen 55–64 år samtidigt som den har ökat något i åldersgruppen 65–74 år. En förklaring till den ökade sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet bland äldre är att allt färre lämnar arbetskraften till följd av sjukdom än tidigare.

Diagram 4.6 Sysselsättningsgrad bland äldre (55–64 år och 65–74 år)

Fortsatt svår situation på arbetsmarknaden bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Enligt SCB:s undersökning om situationen på arbetsmarknaden 2018 för personer 16–64 år med funktionsnedsättning är arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden betydligt lägre bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, jämfört med personer utan funktionsnedsättning.

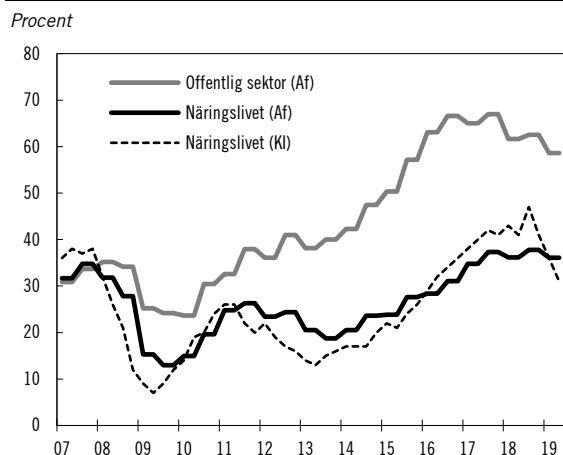
Sedan 2013 har sysselsättningsgraden ökat i befolkningen som helhet, från 76 procent till 80 procent 2018, samtidigt som sysselsättningsgraden legat stabilt på drygt 55 procent bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har under de senaste åren varit några procentenheter högre än i befolkningen totalt. SCB:s undersökning indikerar att sysselsättningsgraden är högre bland män men att arbetslösheten är jämnare fördelad mellan män och kvinnor 2018.

Fortsatt brist på arbetskraft trots nedgång

Samtidigt som många arbetssökande med svag ställning på arbetsmarknaden har svårt att hitta ett arbete har efterfrågan på arbetskraft varit stark. Andelen företag som upplevde brist på arbetskraft ökade kraftigt till slutet av 2017 men har därefter dämpats något. Enligt såväl Konjunkturbarometern som Arbetsförmedlingens arbetsgivarundersökning kvarstår dock bristtalen på höga nivåer. Detta riskerar att begränsa utvecklings- och expansionsmöjligheterna bland såväl stora som små företag i näringslivet. Inom den

offentliga sektorn är bristen på arbetskraft mycket hög, även om den även här har dämpats något under 2018 (se diagram 4.7). Konsekvensen är att det tar längre tid att rekrytera eller att arbetsgivarna till viss del fått sänka kraven.

Diagram 4.7 Andel arbetsgivare som anger brist på arbetskraft

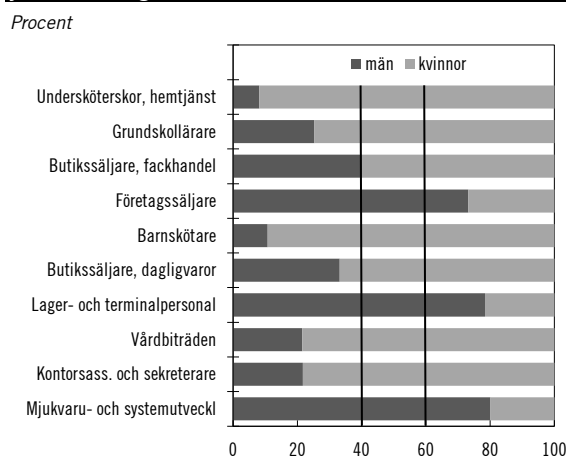
Anm.: Bristen enligt Arbetsförmedlingen (Af) avser halvårsvärden och motsvarar andelen arbetsgivare som har upplevt brist vid rekrytering de senaste sex månaderna. Bristen enligt Konjunkturinstitutet avser säsongsrensade kvartalsvärden och är andelen företag som har svarat jakande på frågan om de har brist på arbetskraft.

Källa: Arbetsförmedlingen och Konjunkturinstitutet.

Långsam minskning av könssegregationen på arbetsmarknaden

För att ett yrke ska betraktas som könsbalanserat ska andelen kvinnor eller män inom yrket uppgå till minst 40 procent. I nio av de tio vanligaste yrkena i Sverige är antingen kvinnor eller män markant överrepresenterade. Det tredje vanligaste yrket, butikssäljare inom fackhandel, kan med knapp marginal betraktas som könsbalanserat (se diagram 4.8).

Diagram 4.8 Andel kvinnor och män i de tio vanligaste yrkena i Sverige 2017 (16–64 år)

Källa: Statistiska centralbyrån, yrkesregistret.

Yrkessegregationen kan även mätas i form av ett segregeringsindex som har ett värde mellan 0 (fullständigt jämn könsfördelning) och 100 (alla kvinnor och män arbetar i helt olika yrken). Mellan 2005 och 2017 har indexet minskat från 57,9 till 52,5, vilket indikerar att arbetsmarknaden under dessa år långsamt, men gradvis, har blivit mindre könssegraderad.

Segreeringsindexet är något högre för Sverige än genomsnittet i Europa, men justerat för olikheter i yrkesstrukturen mellan länder är yrkessegregationen i Sverige relativt låg (SOU 2014:81). Detta beror sannolikt på att sysselsättningsgraden bland kvinnor i Sverige är hög i internationell jämförelse och att kvinnor i Sverige i hög grad förvärvsarbetar med uppgifter som i många andra länder utförs obetalt i hemmen. Det har bidragit till att kvinnor och män i relativt stor utsträckning arbetar i olika sektorer.

Inskrivna vid Arbetsförmedlingen

Detta avsnitt beskriver resultaten 2018 för de inskrivna vid Arbetsförmedlingen. Uppgifterna baseras på personer som är registrerade vid Arbetsförmedlingen och skiljer sig från den officiella arbetsmarknadsstatistiken som redovisas av SCB.

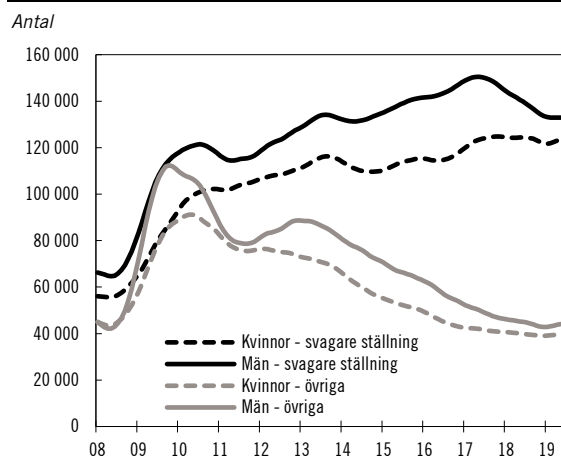
Under 2018 var i genomsnitt 618 000 personer (16–64 år) inskrivna vid Arbetsförmedlingen. Av dessa var 347 000 inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa eller deltagare i program med aktivitetsstöd), varav 47 procent var kvinnor och 53 procent män. Förutom de inskrivna arbetslösa återfanns i genomsnitt 271 000 personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen som hade ett osubventionerat eller subventionerat arbete samt sökande med förhinder.

Personer med en svagare ställning på arbetsmarknaden

Sammansättningen bland de inskrivna arbetslösa har gradvis förändrats sedan finanskrisen 2008. En ökad andel tillhör arbetslösa som har en svagare ställning på arbetsmarknaden. Visserligen har antalet män med en svagare ställning minskat de senaste två åren till följd av en stark konjunktur och minskat antal deltagare i etableringsuppdraget. Alltjämt utgjorde dock kvinnor och män med en svagare ställning på arbetsmarknaden tre fjärdedelar av alla inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen våren 2019 (se diagram 4.9).

Samtidigt som trenden är att allt fler arbetslösa har en svagare ställning på arbetsmarknaden är det värt att påpeka att gruppen i sig är heterogen. Bland dem med en svagare ställning på arbetsmarknaden finns det individer med både goda och sämre förutsättningar. Det sistnämnda gäller även de som inte anses tillhöra någon grupp med svagare ställning.

Diagram 4.9 Inskrivna arbetslösa (16–64 år), grupper med svagare ställning samt övriga

Anm.: I grupper med svagare ställning ingår individer med en eller flera av följande karaktäristika: utan gymnasial utbildning, utomeuropeiskt född, funktionsnedsättning eller äldre 55–64 år. Säsongsrensade och utjämnade värden.
Källa: Arbetsförmedlingen.

Under 2018 uppgick antalet personer som vid något tillfälle var inskrivna vid Arbetsförmedlingen till 932 000 personer, vilket är en minskning med 21 000 jämfört med föregående år. Trots att män stod för nästan hela denna minskning var fler män än kvinnor inskrivna 2018. Män var i majoritet i samtliga delgrupper av de sökande som enligt Arbetsförmedlingen har en svagare ställning på arbetsmarknaden, bland unga 16–24 år och bland arbetslösa som varit utan arbete i minst 12 månader (se tabell 4.2).

Tabell 4.2 Antal personer som vid något tillfälle varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen 2018 samt jämförelse med 2017

Antal (avrundade till 100-tal)

Målgrupp	2018	+/- jfr 2017
Totalt	932 400	-21 000
<i>varav kvinnor</i>	<i>448 200</i>	<i>-2 000</i>
<i>varav män</i>	<i>484 300</i>	<i>-19 100</i>
Personer utan gymnasial utbildning	293 200	-300
<i>varav kvinnor</i>	<i>131 800</i>	<i>+1 800</i>
<i>varav män</i>	<i>161 500</i>	<i>-2 100</i>
Utomeuropeiskt födda	392 200	+7 100
<i>varav kvinnor</i>	<i>190 200</i>	<i>+6 800</i>
<i>varav män</i>	<i>202 100</i>	<i>+300</i>
Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	202 500	-4 400
<i>varav kvinnor</i>	<i>91 800</i>	<i>-1 400</i>
<i>varav män</i>	<i>110 700</i>	<i>-3 000</i>
Äldre än 55 år	135 400	-1 300
<i>varav kvinnor</i>	<i>61 800</i>	<i>+700</i>
<i>varav män</i>	<i>73 700</i>	<i>-2 000</i>
Unga 16–24 år	163 300	-12 100
<i>varav kvinnor</i>	<i>68 000</i>	<i>-4 400</i>
<i>varav män</i>	<i>95 300</i>	<i>-7 700</i>
Långtidsarbetslösa >12 månader	263 000	-2 900
<i>varav kvinnor</i>	<i>127 100</i>	<i>+3 500</i>
<i>varav män</i>	<i>135 900</i>	<i>-6 400</i>

Anm.: En person kan ingå i flera av ovanstående grupper. Långtidsarbetslösa >12 månader avser här inskrivna vid Arbetsförmedlingen som varit utan arbete i 12 månader eller mer.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Antalet inskrivna utan gymnasial utbildning var i princip oförändrat jämfört med 2017, men kvinnors andel i gruppen ökade något. Totalt sett motsvarade andelen personer som saknade gymnasial utbildning 31 procent av alla inskrivna vid Arbetsförmedlingen, vilket är en marginell ökning jämfört med föregående år.

Under 2018 ökade antalet inskrivna utomeuropeiskt födda med 7 100 jämfört med 2017, varav nästan hela ökningen bestod av kvinnor. Totalt sett utgjorde utomeuropeiskt födda 42 procent av alla som var inskrivna, vilket innebär en ökning med nästan 2 procentenheter. Nästan hälften av de utomeuropeiskt födda som var inskrivna 2018 saknade gymnasial utbildning.

Antalet inskrivna personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga minskade med 4 400 personer mellan 2017 och

2018. Minskningen var proportionell med förändringen av alla inskrivna och innebär att andelen med funktionsnedsättning var oförändrad på 22 procent av alla inskrivna.

Inskrivna arbetslösa som är 55 år eller äldre bedöms generellt sett löpa en högre risk att bli långvarigt arbetslösa än yngre personer. Antalet inskrivna minskade bland män samtidigt som den ökade något bland kvinnor jämfört med föregående år. Totalt utgjorde andelen äldre knappt 15 procent av alla inskrivna 2018, vilket innebär en marginell ökning jämfört med 2017.

Antalet unga (16–24 år) inskrivna minskade med drygt 12 000 personer 2018 jämfört med föregående år. Trots att minskningen var större bland män utgjorde de en majoritet av alla unga inskrivna 2018. Antalet unga inskrivna som saknade gymnasial utbildning uppgick till 60 400, vilket är en svag ökning jämfört med året innan. Drygt 60 procent i denna grupp var män och knappt 40 procent var kvinnor.

Antalet inskrivna arbetslösa utan arbete i mer än tolv månader minskade med 2 900 personer 2018 jämfört med föregående år. Det kan delvis förklaras av det minskade antalet deltagare i etableringsuppdraget vars insatser varar i upp till två år. Den kraftiga minskningen av långtidsarbetslösa män uppvägdes dock delvis av en ökning av långtidsarbetslösa kvinnor.

Övergångar till arbete eller studier

Totalt övergick 347 400 personer, eller 37 procent av alla inskrivna, till arbete vid minst ett tillfälle under 2018. Det innebär att andelen övergångar minskade med 0,7 procentenheter jämfört med föregående år och förklaras delvis av en markant minskning bland unga. Däremot ökade andelen övergångar till arbete något i flera grupper med en svagare ställning på arbetsmarknaden (se tabell 4.3). Genomgående var det en större andel män än kvinnor som övergick till arbete.

Antalet inskrivna som övergick till studier uppgick till 46 900 personer, vilket motsvarar en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med 2017. Även om ökningen var relativt liten fick den genomslag på samtliga grupper med en svagare ställning på arbetsmarknaden samt unga 16–24 år och långtidsarbetslösa. Genomgående var det en större andel kvinnor än män som övergick till studier 2018.

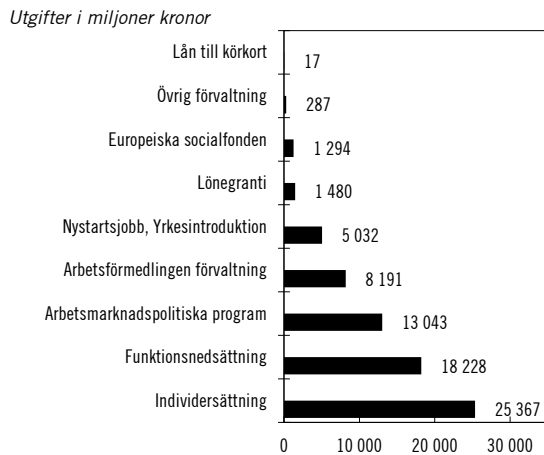
Tabell 4.3 Andel övergångar till arbete och studier fördelat på olika grupper av inskrivna personer vid Arbetsförmedlingen 2018 (jämfört med 2017)

Procent (procentenheter)		
Målgrupp	Arbete	Studier
Totalt	37 (-0,7)	5 (+0,5)
<i>varav kvinnor</i>	35 (-0,7)	6 (+0,8)
<i>varav män</i>	40 (-0,7)	4 (+0,3)
Personer utan gymnasial utbildning	29 (+0,3)	5 (+1,0)
<i>varav kvinnor</i>	23 (0)	6 (+1,4)
<i>varav män</i>	34 (+0,7)	5 (+0,6)
Utomeuropeiskt födda	32 (+0,6)	7 (+1,0)
<i>varav kvinnor</i>	26 (0)	8 (+1,6)
<i>varav män</i>	38 (+1,3)	6 (+0,5)
Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	29 (+0,5)	2 (+0,2)
<i>varav kvinnor</i>	27 (+0,7)	2 (+0,2)
<i>varav män</i>	30 (+0,2)	2 (+0,1)
Äldre ≥55 år	30 (-0,1)	0 (+0,2)
<i>varav kvinnor</i>	29 (0)	1 (+0,2)
<i>varav män</i>	30 (-0,1)	0 (+0,1)
Unga 16–24 år	37 (-1,9)	11 (+0,5)
<i>varav kvinnor</i>	35 (-1,7)	12 (+0,5)
<i>varav män</i>	39 (-2,0)	11 (+0,5)
Långtidsarbetslösa >12 månader	27 (+1,0)	6 (+1,3)
<i>varav kvinnor</i>	22 (+0,2)	7 (+1,8)
<i>varav män</i>	31 (+2,0)	5 (+0,8)

Anm.: Övergångsmåttet är beräknat som antalet unika individer som övergått till arbete eller studier dividerat med antalet unika personer som varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen (oavsett orsak). De olika grupperna kan överlappa varandra. Långtidsarbetslösa >12 månader avser här inskrivna vid Arbetsförmedlingen som varit utan arbete i 12 månader eller mer.
Källa: Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiska insatser

Under 2018 uppgick utgifterna inom området Arbetsmarknad till 73 miljarder kronor (utgifter för 2018 framgår av diagram 4.10). De största delarna av dessa användes till individersättningar för personer som står till arbetsmarknadens förfogande och till insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

**Diagram 4.10 Utgifter under utgiftsområde 14
Arbetsmarknad, 2018**

Anm.: Med funktionsnedsättning avses särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.
Källa: Egna beräkningar.

Arbetsförmedlingen hade 2018 utgifter om totalt 65 miljarder kronor under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Utöver detta hade Arbetsförmedlingen även utgifter för rehabiliteringsinsatser inom utgiftsområde 10 Ekonomiska trygghet vid sjukdom eller funktionsnedsättning, etableringsersättning inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering samt bidrag till arbete mot långtidsarbetslöshet inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Under 2019 har förutsättningarna för Arbetsförmedlingens verksamhet förändrats. Minskade anslag för både förvaltningskostnader och programinsatser har medfört behov av betydande neddragningar avseende både personal och insatser. Detta ställer ökade krav på prioriteringar och effektiviseringar av verksamheten, bl.a. genom ökad digitalisering. Som exempel har andelen arbetsökande som väljer att skriva in sig via arbetsförmedlingen.se (direktinskrivning) ökat från 37 procent 2016 till 70 procent 2018. Omställningen medför stora utmaningar för myndigheten.

Arbetsgivare och samverkan med andra aktörer

Under 2018 anmäldes drygt 1,3 miljoner platser till Arbetsförmedlingens platsbank. Antalet platser ökade något jämfört med 2017 men det har skett en kraftig ökning sedan 2015, då drygt en miljon lediga platser anmäldes. Förändringen pekar mot att det har skett en avsevärd ökning av efterfrågan på arbetskraft, som dock har dämpats något det senaste året.

Andelen arbetsgivare som fått tillräckligt med sökande ökade till 76 procent jämfört med 74 procent 2017.

Arbetsförmedlingens samverkan med olika aktörer på lokal och regional nivå, men även på nationell nivå, kan bidra till att skapa fler övergångar till arbete eller utbildning. Under 2018 har samverkan med bl.a. kommunerna utvecklats, exempelvis vad avser s.k. lokala jobbspår. Utvecklad samverkan bedöms ha bidragit till resultatutvecklingen för övergångar till arbete och studier inom bl.a. etableringsuppdraget samt jobb- och utvecklingsgarantin.

Jämställdhet

Arbetsförmedlingen har i uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering. Arbetsförmedlingens övergripande mål i myndighetens handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2016–2018 är att ge kvinnor och män tillgång till arbetsmarknadspolitiska program och insatser på lika villkor. Arbetsförmedlingen (working paper 2018:2) har visat att kvinnor har färre och senare kontakter med arbetsförmedlare än män samt att det finns en tendens att arbetsförmedlare uppfattar män som mer matchningsbara än kvinnor.

Resultaten för män och kvinnor som har tagit del av olika insatser redogörs för genomgående i detta avsnitt. I många fall finns könsskillnader som varit bestående över tid. Utfall visar bl.a. att det är en större andel som övergår till arbete efter subventionerade anställningar bland män än bland kvinnor.

Antalet som får insatser genom upphandlande aktörer har minskat

Arbetsförmedlingen har ansvar för att upphandla tjänster där det anses bidra till en effektiv verksamhet. Under 2018 upphandlade Arbetsförmedlingen tjänster inom områdena arbetsförmedlingstjänster som främst består av Stöd och matchning, Introduktion till arbete och yrkessvenska B samt inom utbildning som består av förberedande utbildning och arbetsmarknadsutbildning.

Antalet deltagare i upphandlade arbetsförmedlingstjänster minskade med 19 procent jämfört med 2017 till totalt 88 800 individer. Av deltagarna var 56 procent män och 44 procent kvinnor. Antalet deltagare i upphandlade utbildningar minskade med 24 procent till totalt 64 300 individer, varav 62 procent var män och 38 procent var kvinnor.

Flest deltagare i upphandlade tjänster har tjänsterna Stöd och matchning och Introduktion till arbete. Antalet deltagare i tjänsterna minskade 2018 med 20 procent respektive 30 procent. Antalet leverantörer inom Stöd och matchning ökade från 196 stycken 2017 till 203 stycken 2018. Resultaten för dessa tjänster var i stort oförändrade jämfört med föregående år (se tabell 4.4). Resultaten av de upphandlade tjänsterna ingår även i de nedan redovisade resultaten för respektive program.

Tabell 4.4 Deltagande och resultat för Stöd och matchning samt Introduktion till arbete, 2017–2018

Antal deltagare per tjänst samt andel till arbete eller reguljära studier 90-dagar efter avslutad tjänst

		Antal Totalt	Andel Kvinnor	Andel Män
Stöd och matchning	2017	90 996	43	57
	2018	72 513	43	57
Introduktion till arbete	2017	17 412	59	41
	2018	12 390	61	39
Övergångar till arbete (procent)		Andel Total	Andel Kvinnor	Andel Män
	Stöd och matchning	2017	27	24
	2018	27	24	29
Introduktion till arbete	2017	18	16	22
	2018	17	16	19
Övergångar till reguljära studier (procent)		Andel Total	Andel Kvinnor	Andel Män
	Stöd och matchning	2017	3	4
	2018	3	4	3
Introduktion till arbete	2017	2	2	2
	2018	2	2	2

Källa: Arbetsförmedlingen.

Övergångarna till reguljära studier har ökat

För att matchningen till jobb ska fungera krävs i många fall insatser som innebär att den som har kort utbildning övergår till studier inom reguljär utbildning. Det finns flera olika vägar till studier. En del personer lämnar Arbetsförmedlingen för studier, medan andra tar del av reguljär utbildning inom de arbetsmarknadspolitiska programmen. Arbetsförmedlingen har stärkt arbetet med att öka övergångar till reguljära studier, främst inom vuxenutbildningen men även inom yrkeshögskolan samt universitet och högskolor. Även kraven på arbetslösa att ta del av utbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program har skärpts.

Andelen inskrivna utan gymnasial utbildning som påbörjade studier ökade främst bland kvinnor. Fler kvinnor övergick till studier trots

att det är fler män än kvinnor som saknar gymnasial utbildning bland de inskrivna arbetslösa. Det kan bero på könsbundna utbildnings- och yrkesval. Övergångar till studier har ökat särskilt mycket bland utrikes födda kvinnor. Förklaringen till att andelen män minskat bland dem som studerar inom etableringen är att männen i stället övergått till arbete. Det beror i sin tur på den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden och utvecklingen av extratjänster.

Tabell 4.5 Övergångar till studier för personer utan gymnasial utbildning

Antal unika individer samt andelar kvinnor och män

		2018	2017
Avaktualiserade från Arbetsförmedlingen till reguljära studier	Totalt	10 423	8 762
	Kvinnor	54	53
	Män	46	47
Studier med etableringsplan/inom etableringsprogrammet	Totalt	2 209	1 608
	Kvinnor	49	38
	Män	51	62
Studier med aktivitetsstöd, förberedande insats	Totalt	894	372
	Kvinnor	64	59
	Män	36	41
Deltidsstudier i kombination med jobb- och utvecklingsgarantin	Totalt	270	202
	Kvinnor	56	60
	Män	44	40
Utbildningskontrakt	Totalt	2 539	2 376
	Kvinnor	44	43
	Män	56	57

Anm.: Med studier avses utbildning inom komvux, folkhögskola, yrkeshögskola och universitet och högskola. Med utan gymnasial utbildning avses Arbetsförmedlingens definition högst förgymnasial utbildning.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Arbetsmarknadspolitiska program, nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

För att arbetssökande ska få en starkare ställning på arbetsmarknaden och förbättra sina förutsättningar att få ett arbete erbjuder Arbetsförmedlingen olika arbetsmarknadspolitiska program.

Omfattningen respektive resultaten för kvinnor och män inom Arbetsförmedlingens programinsatser beskrivs huvudsakligen genom antalet deltagare i de olika programmen och utfallet i form av arbetsmarknadsstatus 90 dagar efter programmets slut. En sådan översiktlig redovisning framgår av tabell 4.6 och tabell 4.7. Det bör noteras att vissa av insatserna inte har

som primärt syfte att direkt leda till arbete, utan snarare är förberedande inför andra insatser.

Huvuddelen av programinsatserna riktas till personer som står relativt långt från arbetsmarknaden och ingår i ett ramprogram, dvs. jobbgarantin för ungdomar, jobb- och utvecklingsgarantin eller etableringsprogrammet. Ett ramprogram innefattar olika insatser, t.ex. arbetsmarknadsutbildning, stöd till start av näringsverksamhet eller arbetsplatsförlagda aktiviteter såsom arbetspraktik, arbetsträning eller förstärkt arbetsträning. Inom ramprogrammen kan även utbildning ske inom kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, yrkeshögskola samt universitet och högskolor. Inledningsvis redovisas resultaten för de enskilda insatserna. Efter redovisningen av resultaten för de enskilda insatserna redovisas även de samlade resultaten för ramprogrammen.

Insatser i form av arbetsmarknadspolitiska program finansieras huvudsakligen under anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*.

Arbetsmarknadsutbildning uppvisar bättre resultat

Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning har 2018 minskat med 9 procent jämfört med 2017. Minskningen har fortsatt under 2019. Män utgjorde 2018 liksom tidigare år en större andel av deltagarna än kvinnor och andelen kvinnor har minskat ytterligare jämfört med tidigare år. Under 2018 förbättrades resultaten 90 dagar efter en arbetsmarknadsutbildning jämfört med 2017. Arbetsförmedlingen visar vidare positiva effekter på deltagarnas sysselsättning (Arbetsmarknadsrapport 2019). Under 2017 var effekten av att delta i en arbetsmarknadsutbildning att 10–11 procentenheter fler hade fått jobb jämfört med de som inte har deltagit i arbetsmarknadsutbildning. Effekten har kontinuerligt förbättrats efter 2014.

Även på fem års sikt är effekterna positiva, 7 procentenheter fler av dem som deltagit i arbetsmarknadsutbildning fick ett jobb jämfört med dem som inte deltagit i arbetsmarknadsutbildning under 2012.

Arbetsförmedlingen har bl.a. förbättrat användningen av arbetsmarknadsutbildning, genom att arbeta i nära samarbete med arbetsgivare vad gäller urval av deltagare och innehåll i specifika arbetsmarknadsutbildningar.

Färre tar del av förberedande utbildning

Antalet personer som tagit del av förberedande och orienterande utbildning har minskat kraftigt under 2018 jämfört med 2017. Detta beror dels på

anpassade volymer i insatsen, för att bl.a. möjliggöra ett större antal arbetsplatsförlagda insatser, dels på att vissa upphandlingar av avtal inte har kommit på plats. Därmed har antalet tillgängliga platser minskat. I genomsnitt hade något fler deltagare arbete 90 dagar efter att de avslutat en förberedande utbildning jämfört med föregående år. Andelen är lägre för kvinnor än för män. Resultatet av programmet ska tolkas mot bakgrund av att det är av förberedande karaktär och arbetsökande efter avslutat program ofta går vidare till andra insatser.

Riksrevisionen har granskat Arbetsförmedlingens styrning, användning och uppföljning av förberedande utbildning (RiR 2016:21). Riksdagen har med anledning av den granskningen tillkännagett i fråga om insatsen förberedande och orienterande utbildning dels att regeringen bör vidta nödvändiga åtgärder för att insatsen ska kunna följas upp på ett bättre sätt (bet. 2016/17:AU13 punkt 1, rskr. 2016/17:308), dels att resurser bör riktas till insatser som ger bättre resultat än insatsen förberedande och orienterande utbildning (bet. 2016/17:AU13 punkt 2, rskr. 2016/17:308). Arbetsförmedlingen fick i regleringsbrevet för budgetåret 2018 i uppdrag att i årsredovisningen för 2018 redogöra för vilka åtgärder som vidtas för att använda arbetsmarknadsutbildning och förberedande och orienterande utbildning på ett effektivare sätt i syfte att öka andelen kvinnor och män som går till arbete eller studier. Arbetsförmedlingen har också i regleringsbrevet för budgetåret 2018 fått i uppdrag att i början av 2019 redogöra för insatser för att förbättra möjligheterna att följa upp förberedande och orienterande utbildning.

Arbetsförmedlingen har den 22 februari 2019 lämnat återrapporteringen Förbättrade uppföljningsmöjligheter för förberedande och orienterande utbildning (Af-2018/00588975). Arbetsförmedlingen har identifierat ett behov av att tydligare definiera och avgränsa insatsen förberedande utbildning, utveckla systemstödet utifrån den tydligare definitionen samt stärka registerkvaliteten. Regeringen bedömer att Arbetsförmedlingen identifierat viktiga områden för att kunna förbättra uppföljningen, vilket regeringen bedömer också kommer att leda till att insatsen följs upp bättre. En sådan uppföljning kan möjliggöra en effektivare användning av förberedande utbildning. Vidare har antalet personer som tar del av insatsen förberedande utbildning minskat kraftigt. Regeringen bedömer att en effektiv

resursanvändning uppnås genom att Arbetsförmedlingen anvisar till insatser utifrån en bedömning av individens behov och insatsernas resultat. Regeringen bedömer därmed att tillkännagivandena (bet. 2016/17:AU13 punkt 1 och 2, rskr. 2016/17:308) är slutbehandlade.

Stöd till start av näringsverksamhet ger goda resultat

Antalet med beslut om stöd till start av näringsverksamhet har minskat något sedan 2017. En förklaring kan enligt Arbetsförmedlingen vara att begränsningarna av vilka som fick ta del av förberedande utbildning under 2018 även berörde den förberedande utbildningen för blivande företagare. Kön fördelningen bland deltagarna var något jämnare än föregående år. Kön fördelningen inom programmet var relativt jämn bland inrikes födda, medan andelen kvinnor av utrikes födda uppgick till en tredjedel.

Stöd till start av näringsverksamhet uppvisar förhållandevis goda resultat vad gäller övergångar till arbete efter avslutat programdeltagande. Under 2018 uppgick andelen i arbete 90 dagar efter deltagande till 78 procent, vilket sammantaget var en viss försämring jämfört med föregående år. Som tidigare år var övergångarna till arbete något större bland kvinnor än bland män. För både utrikes födda kvinnor och män var resultatet ca 70 procent. Att vara i arbete innebär i merparten av fallen att personen är fortsatt sysselsatt i sitt företag.

Resultaten inom arbetspraktik har förbättrats men deltagarna minskat

Antalet som har tagit del av arbetspraktik har minskat under 2018. Under 2019 har antalet minskat till 3 600 personer i juni. Könsskillnaderna bland deltagarna har minskat något, men deltagarna utgörs fortsatt av flest män. Resultaten i form av andelen i arbete 90 dagar efter avslutad arbetspraktik har förbättrats för fjärde året i rad. Andelen män som har fått arbete efter avslutad arbetspraktik är högre än andelen kvinnor. Könsskillnaden kvarstår från föregående år.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Det genomsnittliga antalet beslut inom arbetslivsinriktad rehabilitering har minskat sedan 2016. Minskningen har fortsatt under första halvåret 2019. Andelen kvinnor som har fått beslut om arbetslivsinriktad rehabilitering är betydligt större än andelen män.

Tabell 4.6 Genomsnittligt antal pågående beslut per månad i arbetsmarknadspolitiska program och subventionerade anställningar

Antal (avrundade till 100-tal) och procent

	Antal totalt 2018	Andel kvinnor 2018	Andel män 2018	Antal totalt 2017	Andel kvinnor 2017	Andel män 2017
Arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning						
Arbetsmarknadsutbildning	8 000	22	78	8 800	30	70
Arbetspraktik	7 300	43	57	9 900	42	58
Arbetsutbildning för vissa nyanlända	800	59	41	1 400	48	52
Förberedande insatser	31 600	53	47	44 500	50	50
<i>varav Arbetslivsinriktad rehabilitering</i>	<i>9 000</i>	<i>62</i>	<i>38</i>	<i>10 600</i>	<i>61</i>	<i>39</i>
<i>varav Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling</i>	<i>8 300</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>14 300</i>	<i>48</i>	<i>52</i>
<i>varav Förberedande utbildning</i>	<i>13 400</i>	<i>49</i>	<i>51</i>	<i>18 500</i>	<i>45</i>	<i>55</i>
<i>varav Fördjupad kartläggning och vägledning</i>	<i>900</i>	<i>56</i>	<i>44</i>	<i>1 200</i>	<i>57</i>	<i>43</i>
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	4 200	53	47	2 600	50	50
Stöd till start av näringsverksamhet	1 700	42	58	1 900	41	59
Utbildningskontrakt	3 500	44	56	2 700	43	57
Subventionerade anställningar						
Extratjänster	15 800	50	50	5 300	52	48
Förstärkt särskilt anställningsstöd (avskaffas fr.o.m. 2018)	1 200	37	63	2 600	38	62
Instegsjobb (avskaffas fr.o.m. 2018)	1 600	23	77	4 100	23	77
Introduktionsjobb (infördes 2018)	2 900	31	69			
Modernt beredskapsjobb	2 000	35	65	400	46	54
Nystartsjobb	34 600	29	71	42 700	32	68
Särskilt anställningsstöd (avskaffas fr.o.m. 2018)	2 800	37	63	4 500	35	65
Traineejobb (avskaffas fr.o.m. 2018)	200	69	31	500	67	33
Yrkesintroduktionsanställningar	700	16	84	700	17	83

Anm.: Antalet beslut i tabellen bör inte summeras eftersom en individ kan ha flera parallella beslut.
Källa: Arbetsförmedlingen och egna bearbetningar, särskild beställning.

Tabell 4.7 Andel i arbete 90 dagar efter avslutat arbetsmarknadspolitiskt program eller subventionerad anställning 2018

Procent (avrundade)

	Totalt 2018	Kvinnor 2018	varav arbete utan stöd	varav arbete med stöd	Män 2018	varav arbete utan stöd	varav arbete med stöd	Totalt 2017
Arbetsmarknadspolitiskt program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning								
Arbetsmarknadsutbildning	42	36	27	9	44	26	17	36
Arbetspraktik	42	37	12	26	45	11	35	40
Arbetsträning för vissa nyanlända	20	15	1	14	25	1	24	19
Förberedande insatser	21	19	10	9	22	10	12	20
varav Arbetslivsinriktad rehabilitering	29	26	8	17	33	8	26	30
varav Aktiviteter inom vägledning och platsförm.	29	26	19	7	31	19	12	29
varav Förberedande utbildning	12	10	4	6	13	5	9	10
varav Fördjupad kartläggning och vägledning	15	11	5	7	19	6	13	15
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	25	20	6	14	31	9	22	27
Stöd till start av näringsverksamhet	78	78	78	1	77	76	1	79
Utbildningskontrakt	21	19	18	1	22	20	3	21
Subventionerade anställningar								
Extratjänster	33	29	6	23	38	9	29	37
Förstärkt särskilt anställningsstöd	52	51	6	45	53	5	48	49
Instegsjobb	58	54	8	46	59	6	53	52
Modernt beredskapsjobb	49	49	17	31	50	14	36	48
Nystartsjobb	44	43	36	7	45	35	10	45
Särskilt anställningsstöd	48	47	8	39	49	9	40	47
Traineejobb	49	51	30	21	46	26	20	34
Yrkesintroduktionsanställningar	74	68	59	9	75	70	5	75

Anm.: Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar. Introduktionsjobb infördes i maj 2018. Antalet som har hunnit lämna är för lågt för att kunna analyseras och redovisas därför inte.

Källa: Egna bearbetningar av data från Arbetsförmedlingen, Arbetsförmedlingens årsredovisning 2018 samt särskild beställning.

Fler fick subventionerade anställningar under 2018

Under 2018 har antalet beslut om subventionerade anställningar ökat något jämfört med föregående år. Ökningen berodde framför allt på en stark ökning av antalet extratjänster. Fler män än kvinnor fick subventionerade anställningar förutom för extratjänster som har en relativt jämn könsfördelning. Av alla beslut om subventionerade anställningar 2018 gick 35 procent till kvinnor och 65 procent till män.

Antalet extratjänster ökade betydligt under 2017 och denna utveckling fortsatte under 2018. I december 2018 var det närmare 19 500 personer som hade ett pågående beslut om extratjänst.

Antalet moderna beredskapsjobb, dvs. extratjänster i staten, uppgick till närmare 2 000 i genomsnitt per månad under 2018. Antalet ökade relativt kraftigt under första halvan av 2018 för att därefter stabiliseras omkring en volym på 2 400

pågående beslut. Av deltagarna var en klar majoritet män. Volymerna i extratjänster och moderna beredskapsjobb har minskat påtagligt under första halvåret 2019 då Arbetsförmedlingen infört beslutsstopp som en anpassning till de förändrade ekonomiska förutsättningarna. I juni 2019 uppgick antalet extratjänster till 11 100 och antalet moderna beredskapsjobb till 500.

I maj 2019 redovisade Statskontoret uppdraget Uppföljning av moderna beredskapsjobb i staten (A2019/01076/A). Statskontorets bedömning är att satsningen på moderna beredskapsjobb i staten över lag har fungerat väl och har haft ett mervärde för de myndigheter och personer som har deltagit. Samhällsnyttiga arbetsuppgifter har också blivit utförda med hjälp av satsningen, främst inom naturvård. Det har dock varit svårt för många myndigheter att hitta arbetsuppgifter som är enkla och har låga kvalifikationskrav. Betydligt fler män än kvinnor har fått moderna

beredskapsjobb. Drygt tre fjärdedelar av myndigheterna bedömer att de personer som de har anställt har kommit närmare arbetsmarknaden, särskilt de nyanlända som har fått möjlighet att utveckla sina kunskaper i det svenska språket, komma in på en svensk arbetsplats och få referenser från en svensk arbetsgivare.

Introduktionsjobben infördes 2018 och har ersatt flera anställningsstöd, som avskaffats successivt. Från och med 2018 sker ett skifte mellan stödformerna (se tabell 4.6).

Nystartsjobb är den subventionerade anställning som omfattar flest personer. I februari 2017 genomfördes en rad regelförändringar som påverkade volymen i nystartsjobb. Under hela 2017 minskade volymen och denna utveckling fortsatte 2018. Män fick nystartsjobb i större utsträckning än kvinnor.

Under 2018 var antalet deltagare i yrkesintroduktionsanställningar i stort sett oförändrat jämfört med året innan. Även inom detta stöd är könsfördelningen ojämn: av deltagarna 2018 var 16 procent kvinnor och 84 procent män.

Andelen övergångar till arbete för de subventionerade anställningarna är i stort oförändrad jämfört med föregående år. Resultaten avseende övergångar till arbete är generellt högre för män än för kvinnor. Extratjänsterna har relativt sett låg andel övergångar till arbete. Övergångarna till reguljär utbildning efter avslutad insats är högre än för andra anställningsstöd.

Nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar utgör inte arbetsmarknadspolitiska program. Nystartsjobb finansieras under anslag 1:12 *Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar*. Yrkesintroduktionsanställningar finansieras under anslag 1:12 *Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar* samt anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*.

Insatser för långtidsarbetslösa (jobb- och utvecklingsgarantin)

Tabell 4.8 Genomsnittligt antal pågående beslut per månad i jobb- och utvecklingsgarantin samt andel övergångar till arbete och studier

Antal (avrundade till 100-tal) och procent

Antal deltagare	Antal totalt	Andel kvinnor	Andel män
2018	93 500	47	53
2017	101 100	46	54
Övergångar till arbete eller studier (procent)	Andel totalt	Andel kvinnor	Andel män
Arbete och studier 2018	33	29	36
<i>varav arbete 2018</i>	29	24	32
<i>varav studier 2018</i>	4	5	3
Arbete och studier 2017	32	28	35
<i>varav arbete 2017</i>	29	24	32
<i>varav studier 2017</i>	3	4	3

Anm.: Övergångsmåttet är beräknat som antalet unika individer som övergått till arbete eller studier dividerat med antalet unika personer som varit inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin under respektive år.

Källa: Egna bearbetningar av data från Arbetsförmedlingen och särskild beställning.

De senaste åren har både antalet kvinnor och män i jobb- och utvecklingsgarantin minskat. Jämfört med föregående år minskade antalet deltagare med knappt 8 procent. Deltagare som saknar gymnasieutbildning, är utomeuropeiskt födda, äldre och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga utgör fortsatt en allt större andel (86 procent 2018) av deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantin. Många av deltagarna tillhör dessutom flera av de nämnda kategorierna samtidigt, vilket ytterligare ökar risken för långtidsarbetslöshet. Av det genomsnittliga antalet deltagare per månad i programmet utgjorde utrikes födda 59 procent 2018, vilket är en ökning med 13 procentenheter sedan 2015. Denna fördelning är liknande för både utrikes födda män och kvinnor.

Antalet deltagare i programmet har dock ökat under 2019 till 100 200 personer i slutet av juni. Arbetsförmedlingens beslutsstopp för extratjänster och ett ökat inflöde från etableringen är troliga förklaringar till detta. Ökningen i programmet sker främst bland dem som tidigare deltagit i etableringsuppdraget. Dessa utgjorde 28 procent av samtliga deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin 2018, vilket kan jämföras med 16 procent 2016.

Fler från garantin övergår till studier

Andelen övergångar till arbete från jobb- och utvecklingsgarantin har minskat marginellt från 2017 till 2018. Andelen övergångar till studier har dock ökat från 3,2 procent 2017 till 4,3 procent 2018. Även om andelen övergångar till arbete har minskat något under 2018 medför ökningen av övergångar till studier att den sammantagna andelen övergångar till arbete eller studier från programmet ökat under året. Bland kvinnor beror ökningen helt på en ökning i övergångar till studier medan övergångar till både arbete och studier ökar bland männen.

Utvecklingen i övergångar till arbete, med eller utan stöd, och studier för personer som tidigare har deltagit i etableringsuppdraget har fortsatt under 2018. Andelen övergångar till arbete har ökat från ca 25 procent 2017 till 28 procent 2018. Andelen övergångar till studier ökade från ca 5 till 7 procent. En förklaring till den högre andelen övergångar till studier jämfört med samtliga deltagare i programmet är att denna grupp nyligen har studerat inom etableringen, vilket gör det lättare att motivera till fortsatta studier.

Fler fick del av aktiviteter 2018

Sedan 2017 har Arbetsförmedlingen arbetat med att öka aktivitetsnivån för deltagare inom jobb- och utvecklingsgarantin, vilket har lett till att andelen utan registrerad aktivitet minskade 2018. Under 2018 saknade i genomsnitt 17 procent en registrerad aktivitet jämfört med 23 procent 2016. Andelen utan aktivitet har dock ökat under 2019 till 22 procent i juni.

Insatser för ungdomar (jobbgarantin för ungdomar)

Tabell 4.9 Genomsnittligt antal pågående beslut per månad i jobbgarantin för ungdomar samt andel övergångar till arbete och studier

Antal (avrundade till 100-tal) och procent

Antal deltagare	Antal totalt	Andel kvinnor	Andel män
2018	13 700	39	61
2017	15 900	39	61
Övergångar till arbete eller studier (procent)	Andel totalt	Andel kvinnor	Andel män
Arbete och studier 2018	42	39	43
<i>varav arbete 2018</i>	<i>32</i>	<i>28</i>	<i>35</i>
<i>varav studier 2018</i>	<i>9</i>	<i>11</i>	<i>8</i>
Arbete och studier 2017	44	41	45
<i>varav arbete 2017</i>	<i>34</i>	<i>30</i>	<i>37</i>
<i>varav studier 2017</i>	<i>9</i>	<i>11</i>	<i>8</i>

Anm.: Övergångsmåttet är beräknat som antalet unika individer som övergått till arbete eller studier dividerat med antalet unika personer som varit inskrivna i jobbgarantin för ungdomar under respektive år.
Källa: Egna bearbetningar av data från Arbetsförmedlingen och särskild beställning.

Jobbgarantin för ungdomar minskar i omfattning

Antalet deltagare i jobbgarantin för ungdomar har fortsatt att minska under 2018. Minskningen förklaras bl.a. av att ungdomar har gynnats av ökad efterfrågan på arbetskraft och av minskade ungdomskullar. Av deltagarna var 39 procent kvinnor och 61 procent män, vilket är samma nivå som både 2016 och 2017. En förklaring till könsskillnaderna kan vara att fler unga män än unga kvinnor inte har fullföljt en gymnasieutbildning och därmed har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Av deltagarna inom jobbgarantin för ungdomar var 37 procent utrikes födda 2018, vilket innebär en ökning med 15 procentenheter jämfört med 2015. Bland deltagare som var utrikes födda utgjordes 39 procent av kvinnor och 61 procent av män.

Andelen som fick arbete under 2018 uppgick till 32 procent, vilket innebär en liten minskning från föregående år. Resultatet har försämrats något bland både kvinnor och män.

Andelen som påbörjade reguljär utbildning uppgick precis som under 2017 till 9 procent. Likt 2017 var det något fler kvinnor än män som påbörjade reguljär utbildning.

Se även utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för redovisning avseende reguljär utbildning och utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för insatser för unga som varken arbetar eller studerar.

90-dagarsgarantin har upprätthållits

I december 2017 gjorde Arbetsförmedlingen bedömningen att 90-dagarsgarantin är uppnådd. Under 2018 har Arbetsförmedlingen upprätthållit 90-dagarsgarantin. Antalet ungdomar som inte har påbörjat arbete, studier eller erbjudits en insats inom 90 dagar minskade under 2018 och var i genomsnitt färre än 500 personer per månad. Minskningen har skett både bland kvinnor och män. Det kan ställas i relation till att ca 48 000 ungdomar har i genomsnitt varit inskrivna som arbetslösa per månad under 2018. Tiden som går innan ungdomar går till arbete, studier eller insats har fortsatt att minska och uppgick i genomsnitt till 57 dagar under 2018, vilket är en minskning med 2 dagar jämfört med 2017. Tiden är densamma bland både kvinnor och män.

Fler inom studiemotiverande kurser vid folkhögskola

Sedan 2016 kan alla som fyllt 16 år och som varken har en gymnasieexamen eller grundläggande behörighet till högskoleutbildning delta i en tre månader lång studiemotiverande kurs på folkhögskola. Under 2018 gjordes 4 205 anvisningar till plats på studiemotiverande folkhögskolekurs, vilket är en ökning med drygt 500 anvisningar jämfört med 2017. En förklaring till ökningen kan vara att Arbetsförmedlingens ökade fokus på studier leder till att insatser som motiverar till studier blir mer centrala. Könsfördelningen bland dem som övergick till en studiemotiverande kurs på folkhögskola under 2018 var jämn. Andelen deltagare som var ungdomar upp till 25 år minskade från ca 50 procent till 38 procent mellan 2017 och 2018.

Antalet med utbildningskontrakt har ökat

Utbildningskontrakt är en insats som riktar sig till ungdomar som saknar fullföljd gymnasieutbildning. Under 2018 studerade 2 539 individer inom ramen för ett utbildningskontrakt, vilket innebär en liten ökning från föregående år. Antalet ökade bland både kvinnor och män, men andelen kvinnor med utbildningskontrakt är fortsatt lägre än andelen män (44 procent kvinnor och 56 procent män). Det speglar könsfördelningen i målgruppen för insatsen. Förklaringar till ökningen kan vara Arbetsförmedlingens ökade fokus på utbildning och ungdomar samt en förbättrad samverkan med kommunerna.

Tillfällig satsning på sommarjobb

I samband med 2018 års ekonomiska vårproposition avsattes 100 miljoner kronor för att skapa sommarjobb för ungdomar i kommunerna. Satsningen riktade sig till ungdomar som hade avslutat grundskolans årskurs nio och till dem som avslutat årskurs ett och två på gymnasiet. Av Arbetsförmedlingens uppföljning framgick att totalt strax under 8 000 ungdomar erbjöds sommarjobb med hjälp av statlig finansiering.

Insatser för nyanländas etablering (etableringsuppdraget)

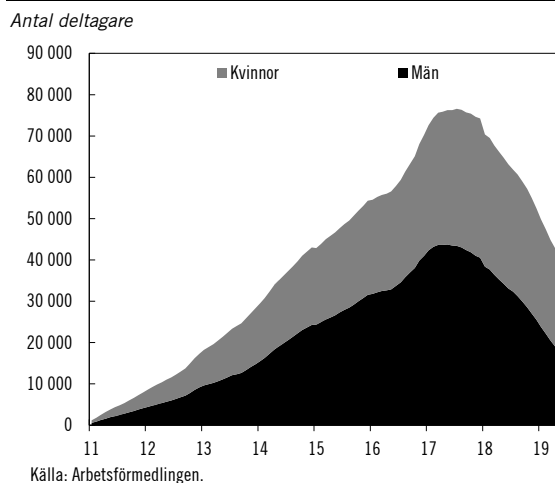
Den 1 januari 2018 trädde ett nytt etableringsregelverk i kraft. Då infördes det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringsprogrammet).

Insatser inom etableringsuppdraget finansieras under anslag 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*.

Minskat deltagarantal och förändrad sammansättning

Sedan sommaren 2017 har antalet deltagare i etableringsuppdraget minskat från 76 000 till 40 000 i maj 2019 (se diagram 4.11). Det minskade deltagarantalet förklaras delvis av en minskning av antalet kommunmottagna nyanlända, men även av det nya etableringsregelverket som till skillnad från det tidigare regelverket inte omfattar personer med heltidsarbete, föräldralediga och sjukskrivna.

Diagram 4.11 Antal personer i etableringsinsatser januari 2011–maj 2019

De minskade volymerna har sammanfallit med betydande förändring i sammansättningen av deltagare. Sedan sommaren 2018 har inflödet av kvinnor varit högre än män, samtidigt som utflödet har varit större bland män. Det har bidragit till att könsfördelningen inom etableringsuppdraget förändrats och att majoriteten av deltagarna under första halvåret 2019 var kvinnor. Därtill har andelen deltagare under 30 år minskat samtidigt som utbildningsnivån gradvis har sjunkit under de senaste åren.

Resultaten efter avslutade etableringsinsatser förbättrades under 2018

Resultaten under 2018 förbättrades betydligt jämfört med föregående år för både kvinnor och män. Andelen som arbetade eller studerade 90 dagar efter avslutade etableringsinsatser uppgick till 45 procent. Det är en ökning med 11 procentenheter jämfört med 2017, varav ökningen till arbete utgjorde 10 procentenheter. Den kraftiga ökningen av andelen i arbete förklaras till stor del av att fler nyanlända har fått anställning i form av subventionerade anställningar såsom extratjänst eller nystartsjobb. Andelen i arbete 2018 ökade med 7 procentenheter bland kvinnor och 14 procentenheter bland män jämfört med 2017.

Under det första halvåret 2019 har andelen i arbete sjunkit markant, i synnerhet för kvinnor. Det beror framför allt på beslutstoppet för extratjänster. Däremot har andelen som går till studier ökat ytterligare.

Tabell 4.10 Utfall 90 dagar efter avslutad etableringsinsats

Procent

	2018 Kvinnor	2018 Män	2017 Kvinnor	2017 Män
Arbete	23	50	16	36
varav arbete utan stöd	3	10	3	8
varav arbete med stöd	20	40	13	28
Studier	8	6	7	5
Inskrivna arbetslösa	40	37	60	53
Övrigt	29	7	18	7

Anm.: Arbete med stöd inkluderar alla former av subventionerade anställningar, inklusive nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar. Övrigt avser personer som har lämnat Arbetsförmedlingen av andra skäl än arbete eller studier, alternativt varit förhindrade att ta arbete direkt.

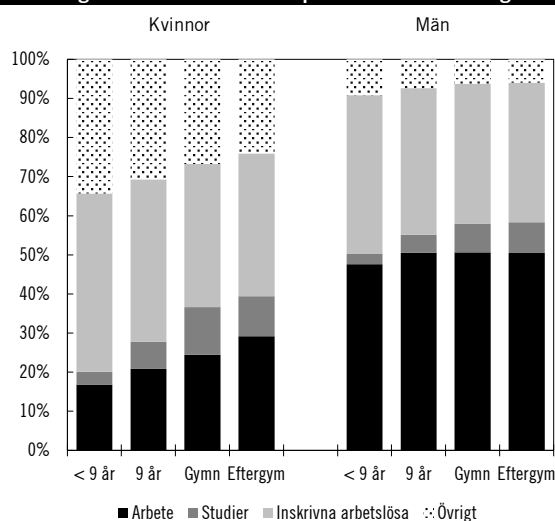
Källa: Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingens arbete för att fler utrikes födda kvinnor ska övergå till arbete och studier sker utifrån myndighetens handlingsplan (Af-2017/00057087). I tabell 4.10 framgår att det är en betydligt lägre andel kvinnor än män som har arbete efter avslutad etableringsinsats. Framför

allt är det män som har fått arbete i form av nystartsjobb, som bidrar till att det var en betydligt högre andel män än kvinnor som fick arbete 2018.

Bland kvinnor ökar andelen i arbete ju högre utbildning de har, medan skillnaderna mellan låg- och högutbildade män i stort sett är obefintliga (se diagram 4.12). Skillnaderna mellan könen förstärks av att 48 procent av männen med kortare än nio års grundskoleutbildning hade arbete 90 dagar efter avslutad etableringsinsats, medan andelen i arbete bland kvinnor med högskoleutbildning uppgick till 29 procent.

Diagram 4.12 Utfall 90 dagar efter avslutad etableringsinsats 2018 fördelat på kön och utbildningsnivå

Anm.: Övrigt avser personer som har lämnat Arbetsförmedlingen av andra skäl än arbete eller studier, alternativt varit förhindrade att ta arbete direkt.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna bearbetningar.

Andelen kvinnor som efter avslutade etableringsinsatser lämnade Arbetsförmedlingen av andra skäl än arbete eller studier eller var förhindrade att ta arbete direkt, uppgick till 29 procent medan motsvarande andel bland män uppgick till 7 procent. Bland kvinnor innebär det en ökning med 11 procentenheter jämfört med 2017. Denna förändring kan sannolikt förklaras av det ändrade regelverket. I det tidigare regelverket kunde föräldralediga fortsätta att vara inskrivna, men i det nya regelverket skrivs föräldralediga ut ur programmet.

Det nya regelverket

I januari 2019 redovisade Statskontoret uppdraget Ett nytt regelverk för etableringsuppdraget – genomförande och effekter för Arbetsförmedlingens verksamhet (Statskontoret 2019:1). Statskontorets bedömning är att Arbets-

förmedlingen har genomfört det nya regelverket förhållandevis väl. Det finns dock tecken på att insatserna ibland inte är tillräckligt anpassade efter de nyanländas behov. Ungefär 20 procent av deltagarna har inte fått beslut om någon insats alls och det gällde i lika stor utsträckning kvinnor som män. Regeringen delar Statskontorets uppfattning att Arbetsförmedlingen bör följa upp vad det beror på.

Praktik i staten

Cirka 770 nyanlända påbörjade praktik vid myndigheterna från mars 2018 t.o.m. februari 2019. Andelen kvinnor var 36 procent och andelen män 64 procent. Cirka 44 procent var i arbete eller studier 90 dagar efter avslutad praktik. Regeringens mål om att myndigheterna gemensamt ska ta emot i genomsnitt minst 1 000 nyanlända för praktik per år har inte uppnåtts.

Praktik inom Jobbsprånget

Sedan starten 2016 har ungefär 500 personer gjort praktik inom satsningen Jobbsprånget, för nyanlända med högre utbildning inom framför allt ingenjörsvetenskap, naturvetenskap, arkitektur eller ekonomi. Under 2018 fick 221 personer en praktikplats varav ungefär hälften var kvinnor. Se även avsnitt 3.5.2 inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Two uppdrag om effektivare etablering

Arbetsförmedlingen har haft i uppdrag att förbättra genomförandet av etableringsuppdraget (A2017/01238/A) och ett uppdrag om progression i etableringen i regleringsbrevet för 2018. Resultaten för kvinnor och män efter etableringsuppdraget har stadigt förbättrats sedan etableringslagstiftningens införande 2010, samtidigt finns det utmaningar och kvarstående förbättringsområden. I rapporten Progression inom etableringsuppdraget (Af-2019/00098985) framhåller Arbetsförmedlingen att det är komplicerat att studera vilka faktorer som är förknippade med ett stegvis närmande till arbetsmarknaden, delvis beroende på att arbetssökande är en heterogen grupp med varierande behov.

Snabbspår inom bristyrken

Antalet nya deltagare i snabbspåren minskade med drygt 700 personer 2018 jämfört med 2017 till totalt 2 236 nya deltagare under 2018. Minskningen beror bl.a. på ett lägre antal deltagare i etableringsuppdraget än 2017 samtidigt som arbetsmarknaden fortsatt har varit mycket stark. Den

goda arbetsmarknaden har i vissa fall lett till att deltagarna har avbrutit snabbspåret och tagit ett arbete som de är överkvalificerade för. Könsskillnaderna är fortsatt stora i och med att en klar majoritet av de nya deltagarna var män. Resultaten för snabbspåren har förbättrats något för männen men försämrats för kvinnorna. Mellan december 2017 och december 2018 har andelen i arbete 19–21 månader efter påbörjat snabbspår minskat från 41 procent till 36 procent bland kvinnorna och ökat från 47 procent till 55 procent bland männen.

En utbildningsplikt har införts

Under 2018 infördes en utbildningsplikt för nyanlända som deltar i etableringsprogrammet och som bedöms vara i behov av utbildning för att få ett arbete.

En del i utbildningsplikten innebär att nyanlända som har kort utbildning och som därför inte bedöms kunna komma i arbete under sin tid i etableringsprogrammet i huvudsak ska ägna sig åt sfi, samhällsorientering och reguljär utbildning. I april 2019 utgjordes denna grupp i utbildningsplikten av 7 604 kvinnor och 5 289 män. Av dessa deltog 12 procent av kvinnorna och 12 procent av männen i reguljär utbildning, vilket nästan är en fördubbling sedan december 2018 då 6 procent respektive 7 procent deltog.

Lokala jobbspår

Arbetsförmedlingen samverkar lokalt med arbetsgivare, kommuner och andra aktörer exempelvis i s.k. lokala jobbspår. Lokala jobbspår innebär att praktik hos arbetsgivare med behov av arbetskraft pågår parallellt med kompetenshöjande insatser t.ex. inom komvux eller genom arbetsmarknadsutbildning för att rusta individen för ett framtida jobb hos arbetsgivaren. I slutet av 2018 fanns enligt Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua) 493 lokala jobbspår med ca 6 300 deltagare (www.dua.se, publicerad 2019-03-19). Andelen kvinnor och män som deltog uppgick till 56 procent respektive 44 procent. Fördelningen mellan kön ser olika ut inom olika branscher och jobbspår.

Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har tillgång till Arbets-

förmedlingens hela utbud av insatser. Det finns också särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, vilka finansieras under anslag 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare

Under 2018 hade i genomsnitt 74 400 personer per månad ett beslut om anställning med lönebidrag eller skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA) för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Under 2018 har lönebidrag för anställning och OSA minskat medan lönebidrag för utveckling i anställning har ökat jämfört med 2017. Antalet personer med lönebidrag för trygghet i anställning har i princip varit oförändrad under motsvarande period (se tabell 4.11).

Antalet inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning har minskat under de senaste åren och i relation till dessa har andelen med lönebidrag eller OSA ökat under 2018 jämfört med 2017.

Könsfördelningen bland personer med lönebidrag eller OSA är fortfarande ojämn: 60 procent är män och 40 procent kvinnor, vilket är oförändrat jämfört med 2017. OSA har mest ojämn fördelning då endast 29 procent utgörs av kvinnor och 71 procent utgörs av män. Detta kan jämföras med fördelningen för dem som under 2018 var inskrivna vid Arbetsförmedlingen och som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, där andelen kvinnor var 45 procent och andelen män var 55 procent.

Andelen som avslutat ett lönestöd och gått till arbete och studier har ökat för såväl kvinnor som män jämfört med 2017. Ökningen har främst skett genom att fler fått arbete med stöd men för lönebidrag för trygghet i anställning har även andelen som gått till arbete utan stöd ökat. För kvinnor har det varit en tydlig ökning i övergångar till arbete jämfört med föregående år medan resultatet för män ökade något mindre. Även resultatet till studier har ökat mer för kvinnor än för män. Andelen i arbete efter lönebidrag för utveckling i anställning har minskat för båda könen.

Tabell 4.11 Subventionerade anställningar för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antal (avrundat till 100-tal) pågående beslut i genomsnitt per månad samt procent per kön

	Antal totalt 2018	Andel kvinnor 2018	Andel män 2018	Antal totalt 2017	Andel kvinnor 2017	Andel män 2017
Lönebidrag för anställning	26 200	40	60	28 000	41	59
Lönebidrag för trygghet i anställning	34 900	41	59	35 100	41	59
Lönebidrag för utveckling i anställning	11 100	40	60	9 200	39	61
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	2 200	29	71	2 500	30	70
Skyddat arbete hos Samhall AB	16 300	43	57	15 800	43	57

Anm.: Antalet beslut i tabellen bör inte summeras eftersom en individ kan ha flera parallella beslut. Antal avseende skyddat arbete hos Samhall AB avser medeltal årsanställda. Redovisningen av antalet som tar del av insatserna avviker från redovisningar i tidigare budgetpropositioner. Anledningen är att pågående beslut är ett mer relevant mått för att mäta antalet som tar del av de enskilda insatserna än kvarstående arbetssökande vid månadens slut.

Källor: Egna bearbetningar av data från Arbetsförmedlingen och Samhall AB:s årsredovisning 2018.

Andra insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antalet personer som har fått del av andra särskilda insatser än lönebidrag och skyddat arbete har minskat under 2018 jämfört med 2017. Antalet personer som har fått del av särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS) har ökat mellan 2017 och 2018. Antalet personer som har fått ett arbete med hjälp av SIUS har också ökat mellan 2017 och 2018. SIUS är ett av de mest långsiktiga stöden som Arbetsförmedlingen kan ge till personer med funktionsnedsättning. Antalet personer som får stöd till personligt biträde har minskat under de två senaste åren. Två möjliga förklaringar kan vara att ökningen av

antalet anställda med lönebidrag har avstannat och att den interna styrningen och uppföljningen av användningen av stöd till personligt biträde har förtydligats och ökat. Kvinnor får i större utsträckning än män tillgång till stöd till arbets hjälpmedel och särskilt stöd vid start av näringsverksamhet, och män får i större utsträckning än kvinnor tillgång till stöd för personligt biträde och SIUS (se tabell 4.12).

Tabell 4.12 Övriga insatser för sökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Antal (avrundat till 100-tal) kvarstående i genomsnitt per månad

		2018	2017	2016
Arbetshjälpmedel	Kvinnor	2 600	2 700	3 000
	Män	2 100	2 000	2 200
	Totalt	4 700	4 700	5 200
Personligt biträde	Kvinnor	5 100	6 400	7 000
	Män	7 200	9 700	10 900
	Totalt	12 300	16 100	17 800
SIUS	Kvinnor	4 300	3 800	3 600
	Män	5 800	5 500	5 400
	Totalt	10 100	9 300	8 900
Särskilt stöd till start av näringsverksamhet	Kvinnor	200	200	200
	Män	100	200	200
	Totalt	300	300	500

Källa: Arbetsförmedlingen.

Praktik i staten

Cirka 260 personer med funktionsnedsättning har påbörjat praktik vid myndigheterna från mars 2018 t.o.m. februari 2019. Andelen kvinnor var 53 procent och andelen män 47 procent. Cirka 45 procent är i arbete eller studier 90 dagar efter avslutad praktik. Regeringens mål om att myndigheterna gemensamt ska ta emot i genomsnitt minst 1 000 personer med funktionsnedsättning för praktik per år har inte uppnåtts.

Samhall AB

I slutet av 2018 var totalt 22 400 personer med funktionsnedsättning anställda hos Samhall AB. För uppdraget om skyddat arbetet nåddes målsättningen eftersom antalet lönetimmar under 2018 uppgick till 30,5 miljoner jämfört med kravet på 30,2 miljoner. Medeltalet årsanställda ökade till 16 300 och 19 600 personer var anställda i slutet av året med skyddat arbete (44 procent kvinnor och 56 procent män).

Antalet anställda med lönebidrag för utveckling i anställning vid årets slut minskade till 2 500 personer, varav 35 procent kvinnor och 65 procent män. Medelåldern för personer med lönebidrag var 28 år. Utfallet var i linje med målet om minst 2 500 personer i genomsnitt under året och om att unga ska prioriteras.

Antalet anställda med 75 procents sjuk- eller aktivitetsersättning var i princip oförändrat jämfört med 2017 och uppgick i slutet av året till 351 personer, varav 70 procent kvinnor och 30 procent män.

Antalet övergångar till andra arbetsgivare uppgick till 1 492 stycken och var i paritet med målsättningen på 1 500 under 2018. Av övergångarna var 33 procent kvinnor och 67 procent män. Andelen kvinnor ökade med 1 procentenhet. Antalet som återgick till Samhall minskade till 337. Även andelen återgångar i förhållande till antalet övergångar minskade, både totalt och rensat för övergångar från anställningar med lönebidrag.

Andelen från prioriterade grupper ökade betydligt och uppgick till 67 procent. Att jämföra med 60 procent 2017 och målsättningen på 40 procent.

För 2018 förbättrades Samhall AB:s ekonomiska resultat och bolaget uppvisade en vinst på 93 miljoner kronor, jämfört med en förlust på 237 miljoner kronor 2017. Soliditeten ökade till 36 procent. Statens mål är 30 procent över en konjunkturcykel.

Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF)

Under 2018 pågick EGF-projekt med koppling till Ericssons varsel 2015 respektive 2016. Det förstnämnda projektet slutrapporterades under året (A2016/00900/A). Det slutliga antalet deltagare uppgick till 224 personer, varav 63 procent män och 37 procent kvinnor. Utfallet var lägre än planerade dryga 900 personer. Av dessa övergick 69 procent till arbete efter projektdeltagande, varav 39 procent kvinnor och 61 procent män. Av slutligt antal deltagare fortsatte 13 procent att studera (varav 13 procent kvinnor och 87 procent män) och 16 procent var arbetslösa (fördelat på 43 procent kvinnor och 57 procent män). Projektets insatser var inriktade mot yrkesvägledning, omskolning och vidareutbildning.

Insatser inom Europeiska socialfonden

Insatserna inom Europeiska socialfonden finansieras huvudsakligen under anslag 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020*. Programmet för lokalt ledd utveckling med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Socialfonden redovisas under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Partnerskapsöverenskommelsen

Partnerskapsöverenskommelsen är en övergripande strategi för genomförandet av de fyra Europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna) under programperioden 2014–2020; Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling samt Europeiska havs- och fiskerifonden.

Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet och Statens jordbruksverk har lämnat ett förslag till framstegsrapport till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i april och juni 2019 (N2019/01818/RTL). Myndigheterna redovisar där genomförandeläget för de berörda fondprogrammen t.o.m. 2018. Myndigheterna redovisar även de programändringar som gjorts utifrån förändrade utvecklingsbehov. Bedömningen är att programgenomförandet fungerar väl och att merparten av målen i partnerskapsöverenskommelsen uppnås. Regeringen har i augusti 2019 lämnat en framstegsrapport till EU-kommissionen (N2019/01818/RTL).

Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet och Statens jordbruksverk har i uppdrag att arbeta med fondöverskridande samverkan inom ramen för partnerskapsöverenskommelsen. Av myndigheternas uppföljning av arbetet under 2018 (N2019/01714/RTL) framgår att de har utvecklat samverkan kring bl.a. uppföljning, utvärdering och regelförenkling. Projektresultat har publicerats löpande på den gemensamma webbsidan eufonder.se.

Socialfondsprogrammet 2014–2020 visar många resultat över målen

En viktig utgångspunkt för socialfondsprogrammet är att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken och därmed bidra till att nå målet om en väl fungerande arbetsmarknad liksom till EU 2020-strategins målsättningar. I programmet ingår även insatserna inom EU:s sysselsättningsinitiativ för unga.

Till och med mars 2019 hade ca 184 000 personer påbörjat deltagande i socialfondsprogrammet inklusive sysselsättningsinitiativet för unga. Av deltagarna är 60 procent kvinnor och 40 procent män.

I den del av programmet som syftar till kompetensutveckling av sysselsatta hade 102 000 personer påbörjat deltagande, varav 72 procent kvinnor och 28 procent män. En faktor som bidrar till denna fördelning är att insatserna i stor utsträck-

ning riktats till den offentliga sektorn, i vilken andelen kvinnor är hög. Resultatuppföljning av de 26 000 personer som avslutat insatsen i september 2018 eller tidigare visar att totalt 29 procent av deltagarna sex månader efter insatsen upplever att deras arbetsmarknadssituation har förbättrats, vilket är något högre än uppsatt mål i socialfondsprogrammet. Resultatet för kvinnor var 27 procent och för män 32 procent.

I den del av socialfondsprogrammet som riktas till personer som står långt från arbetsmarknaden och till unga (exkl. sysselsättningsinitiativet för unga) hade ca 52 000 personer påbörjat deltagande t.o.m. mars 2019. Av dessa är 46 procent kvinnor och 54 procent män. Den lägre andelen kvinnor förklaras till stor del av insatserna för unga arbetslösa som i högre grad utgörs av män än av kvinnor. Uppföljning av de 28 000 deltagare som avslutat insatsen i september 2018 eller tidigare gav sammantaget följande resultat. Sex månader efter insatsen var totalt 26 procent, 21 procent av kvinnorna och 30 procent av männen, i arbete. Vidare var 16 procent i utbildning och 23 procent i arbetsmarknadspolitiskt program. I båda fallen var andelen för kvinnor något högre än andelen för män. Resultaten av insatserna ligger till stor del i nivå med eller över uppsatta mål.

Sedan 2016 har särskilt fokus i socialfondsprogrammet satts på insatser för nyanländas etablering. Till och med mars 2019 hade totalt 13 000 nyanlända, varav 48 procent kvinnor och 52 procent män påbörjat deltagande i socialfondsprogrammet. Av de 7 400 nyanlända som hade avslutat insatsen i september 2018 eller tidigare var totalt 29 procent i arbete sex månader efter avslutandet. Resultatet bland kvinnor var 21 procent och bland män 37 procent. Vidare var 10 procent, jämnt fördelat mellan kvinnor och män, i utbildning. Totalt 33 procent av de nyanlända var i arbetsmarknadspolitiska program, varav 34 procent av kvinnorna och 31 procent av männen.

EU:s sysselsättningsinitiativ för unga når avsedda målgrupper och ger bra resultat

EU:s sysselsättningsinitiativ för unga ska komplettera och utöka de befintliga arbetsmarknadspolitiska insatserna för unga i de tre regioner som enligt EU:s kriterier berörs av initiativet: Sydsverige, Norra Mellansverige och Mellersta Norrland. Därutöver har initiativet utvidgats till vissa län utanför dessa regioner.

Till och med mars 2019 hade 30 000 personer påbörjat deltagande i initiativet, varav 41 procent kvinnor och 59 procent män, vilket till viss del avspeglar könsfördelningen bland unga arbetslösa. Av dem som hade lämnat initiativet i september 2018 eller tidigare var 39 procent i arbete sex månader efter insatsen. Resultatet bland kvinnor var 36 procent och bland män 42 procent. Kvinnorna var dock i utbildning i högre grad, 21 procent jämfört med 16 procent av männen. Andelen i arbetsmarknadspolitiskt program sex månader efter avslutad insats var totalt 21 procent, män i något större utsträckning än kvinnor. Resultaten för sysselsättningsinitiativet är högre än uppsatta mål i socialfondsprogrammet.

Enligt en utvärderingsrapport om sysselsättningsinitiativet i december 2018 har initiativet i hög grad nått de tilltänkta målgrupperna. Bedömningen är att rätt aktiviteter har genomförts. De projektmodeller som har valts har motiverats med hänvisning till kunskap och beprövad erfarenhet. Vidare bedöms att sysselsättningsinitiativet har genomförts med hög kvalitet. Utvärderingen visar även positiva nettoeffekter i fråga om deltagarnas sysselsättningsgrad och inkomstnivå jämfört med en kontrollgrupp.

Arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet

Väl fungerade ersättningssystem genom arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet är viktiga för att ge ekonomisk trygghet till den som förlorar sitt arbete och för att stimulera omställning på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen och IAF har i uppdrag att säkerställa att försäkringen fungerar som en omställningsförsäkring.

Arbetslöshetsersättningen finansieras under anslag 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*.

Från och med 2020 kommer även etableringsersättning för personer som tar del av insatser inom etableringsuppdraget att beräknas under utgiftsområdet. I dag beräknas och redovisas detta under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering, se avsnitt 3.4.

Tabell 4.13 Antal personer med arbetslöshetsersättning, medeldagpenning

Antal helårsekvivalenter (avrundat till 1000-tal)

		2018	2019	2020
Antal personer med arbetslöshetsersättning, heltidsarbetslösa ¹	Kvinnor	29 000	27 000	27 000
	Män	37 000	37 000	38 000
	Totalt	65 000	63 000	66 000
Antal personer med arbetslöshetsersättning, deltidsarbetslösa	Kvinnor	4 000	4 000	4 000
	Män	3 000	2 000	2 000
	Totalt	7 000	6 000	6 000
Medeldagpenning	Kvinnor	706	696	688
	Män	737	727	723
	Totalt	722	712	707

Anm.: Siffrorna avrundade till närmaste tusental och överensstämmer därför inte alltid med summan. Eventuella skillnader mot tidigare redovisade utfallsiffror beror på vissa utfallsuppdateringar.

¹ Omräknat till helårsekvivalenter.

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Av de heltidsarbetslösa utgör männen en majoritet, men ökningen jämfört med 2017 utgjordes helt av kvinnor. Det motsatta gäller de deltidsarbetslösa, där kvinnorna utgör en större andel samtidigt som männen ökade i antal. Som deltidsarbetslös ersättningstagare räknas den som någon gång under månaden har arbetat och fått arbetslöshetsersättning under en och samma vecka. Medeldagpenningen för arbetslöshetsersättning har ökat bland både kvinnor och män.

Underrättelser och sanktioner

Arbetsförmedlingen ska säkerställa att de arbetsökande som uppbär arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd uppfyller de krav som ställs i lag och förordning. I de fall det kan antas att en arbetsökande som får eller begär ersättning missköter arbetsökandet, förlänger tiden i arbetslöshet, orsakar arbetslösheten eller inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning ska Arbetsförmedlingen underrätta arbetslöshetskassan och IAF.

Tabell 4.14 Mottagna underrättelser Arbetslöshetskassorna för dem som uppstår arbetslöshetsersättning

Antal underrättelser och personer (avrundat till 100-tal).
Sanktionsgraden anges som procent.

		2018	2017	2016
Antal underrättelser mottagna av arbetslöshetskassorna ¹	Kv	121 500	96 800	86 400
	M	138 700	118 000	109 100
	Totalt	256 100	214 800	195 600
Antal personer med arbetslöshetsersättning som fått en åtgärd	Kv	34 300	27 200	28 300
	M	45 200	38 400	40 700
	Totalt	79 500	65 600	69 100
Sanktionsgraden för arbetslöshetsförsäkringen (procent)	Kv	89	87	85
	M	90	87	87
	Totalt	89	87	86

Anm.: Siffrorna avseende antal är avrundade till närmaste hundratal och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Antal underrättelser för arbetslöshetsersättning.

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Under 2018 fortsatte antalet mottagna underrättelser till arbetslöshetskassorna att öka bland både kvinnor och män. Den främsta orsaken är fortsatt att den arbetssökande inte har lämnat in sin aktivitetsrapport i tid. Under 2018 ökade antalet personer med arbetslöshetsersättning som någon gång under året fick en åtgärd med anledning av detta med totalt 21 procent. Av dem som fick en åtgärd var 43 procent kvinnor och 57 procent män. Sanktionsgraden har ökat de senaste åren.

Tabell 4.15 Mottagna underrättelser Arbetsförmedlingen för dem som uppstår aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning

Antal underrättelser och personer (avrundat till 100-tal).
Sanktionsgraden anges som procent.

		2018	2017	2016
Antal underrättelser mottagna av Arbetsförmedlingen ¹	Kv	121 900	111 200	113 900
	M	170 900	168 000	177 900
	Totalt	300 800	279 200	291 700
Antal personer med aktivitetsstöd och utvecklingsersättning som fått en åtgärd	Kv	67 200	78 000	88 800
	M	98 800	116 800	140 700
	Totalt	166 100	194 800	229 500
Sanktionsgraden inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen	Kv	91	96	95
	M	92	96	96
	Totalt	94	96	96

Anm.: Siffrorna avrundade till närmaste hundratal och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Antal underrättelser för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning.

Källa: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Under 2018 ökade antalet mottagna underrättelser till Arbetsförmedlingen bland både kvinnor och män. Även för dessa underrättelser var den vanligaste orsaken att aktivitetsrapporten inte

lämnats in i tid. Även inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var det fler män än kvinnor som fick en åtgärd med anledning av att aktivitetsrapporten inte lämnats in i tid (ca 60 procent var män). Sanktionsgraden har sjunkit för både kvinnor och män jämfört med 2017. IAF har granskat Arbetsförmedlingens kontrollarbete (IAF 2018:15). IAF konstaterade brister, som bl.a. bedömdes försvaga omställningsfunktionen i arbetslöshetsförsäkringen. IAF har genomfört en granskning som en del av ett underlag till Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (IAF 2019:1). Myndigheten gör där bedömningen att det är förhållandevis vanligt att det förekommer fel hos Arbetsförmedlingen som leder till att för få underrättelser skickas. Arbetsförmedlingen har under 2018 och 2019 fortsatt sitt utvecklingsarbete bl.a. gällande åtgärder för att stärka kontrollfunktionen. IAF påpekar (IAF 2019:1) att Arbetsförmedlingen står inför stora förändringar som att det är viktigt att kontrollperspektivet fortsatt beaktas och förstärks i det som blir kvar i Arbetsförmedlingens uppdrag.

Sökaktiviteten har ökat

Under 2018 har den totala sökaktiviteten fortsatt att öka. Det gäller både för personer som kan få arbetslöshetsersättning och för dem som kan få aktivitetsstöd. Ökningen är dock större för dem som kan få arbetslöshetsersättning. Det är inte någon större skillnad i sökaktivitet mellan kvinnor och män.

Samverkan kring rehabilitering för återgång i arbete

En central del i Arbetsförmedlingens arbetslivsriktade rehabilitering är det förstärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att ge stöd för personer som är sjukskrivna och unga med aktivitetsersättning. Det förstärkta samarbetet mellan myndigheterna och arbetet med samordningsförbunden bedrivs enligt ett gemensamt uppdrag och finansieras med medel inom anslag 1:6 *Bidrag för sjukskrivningsprocessen* under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning. Resultaten för myndigheternas samarbete redogörs närmare för i avsnitt 3.4 utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning.

Antalet individer som omfattas av gemensamma kartläggningar har minskat under senare år. Under 2018 har närmare 8 600 gemensamma kartläggningar genomförts, varav 61 procent avsåg kvinnor och 39 procent män. Det är totalt 2 400 färre än 2017. Dessutom tas initiativ sent i sjukfallet.

Av de personer som under 2018 har lämnat det förstärkta samarbetet efter aktiv insats har 58 procent uppnått arbetsförmåga (57 procent för kvinnor och 60 procent för män) och därmed lämnat sjukförsäkringen, vilket är något lägre än året innan (totalt 60 procent 2017). Minskningen beror enligt myndigheterna (Af-2019/00176633) på att deltagarna har varit sjukskrivna och frånvarande från arbetsmarknaden under en längre tid än deltagarna tidigare år samt att andelen personer med psykiatriska diagnoser ökar.

I det myndighetsgemensamma uppdraget ingår också att skapa goda förutsättningar i övergången till Arbetsförmedlingen för de personer som av Försäkringskassan bedöms ha arbetsförmåga och därmed inte längre rätt till ersättning från sjukförsäkringen. För att ge personer en bättre övergång mellan sjukförsäkringen och arbetsmarknaden har myndigheterna fr.o.m. den 1 juli 2018 infört en ny mötesform, s.k. omställningsmöte, när Försäkringskassan bedömt att en person inte har fortsatt rätt till sjukpenning. Sammanlagt har närmare 3 100 sådana möten genomförts.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska genom samordningsförbunden prioritera samordnade rehabiliteringsinsatser för särskilda grupper som behöver stöd från flera aktörer. Drygt 32 700 personer omfattades av dessa insatser under 2018, vilket är en ökning med ca 15 procent jämfört med 2017. Under 2018 avslutade ca 9 500 personer en insats, varav 56 procent kvinnor och 44 procent män. Efter avslutad insats var det 32 procent som antingen arbetade eller studerade.

4.4.3 Analys och slutsatser

Målet för arbetsmarknadspolitiken är att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Bedömningen är att insatserna inom arbetsmarknadspolitiken har bidragit till förbättringar på arbetsmarknaden.

Den budget som beslutades av riksdagen i december 2018 innebär att resurserna till Arbets-

förmedlingen och programinsatser minskar betydligt under 2019. Resultaten på centrala områden har förbättrats under 2018, men vissa resultat har försämrats under 2019.

Arbetslösheten har minskat och sysselsättningsgraden är historiskt sett hög. Trots den positiva utvecklingen finns det fortsatt stora problem på arbetsmarknaden. Bristen på arbetskraft är stor i flera sektorer samtidigt som arbetslösheten fortfarande är hög inom vissa grupper där många saknar den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda är alltjämt för stor, särskilt avseende kvinnor.

Andelen inskrivna vid Arbetsförmedlingen som har gått till arbete har totalt sett minskat något 2018. Övergångarna till arbete har dock ökat bland flera av de delgrupper som i genomsnitt har en svagare ställning på arbetsmarknaden. Detta kan dels förklaras av ett gott arbetsmarknadsläge, dels av insatser som prioriterar dessa grupper. Samtidigt har övergångarna till arbete minskat för grupper som generellt står relativt nära arbetsmarknaden.

Under 2018 bröts den successiva förbättringen för ungdomar och arbetslösheten har därefter slutat minska. Bland inskrivna unga arbetssökande gick en lägre andel till arbete 2018 jämfört med 2017. Samtidigt har 90-dagarsgarantin upprätthållits och bedömningen är att den förbättrade situationen för unga i huvudsak består.

Utvecklingen avseende inskrivna långtidsarbetslösa har varit blandad. Antalet har i princip varit oförändrat under 2018 samtidigt som övergångarna till arbete och reguljära studier ökat. I jobb- och utvecklingsgarantin gick marginellt färre över till ett arbete 2018 jämfört med föregående år, trots att fler fick arbete med stöd. Fler gick också över till studier, vilket bidragit till en sammantaget svagt positiv utveckling. Antalet i garantin har ökat under 2019. Behovet av att förbättra resultaten i syfte att minska långtidsarbetslösheten bland de inskrivna kvarstår.

Det är viktigt att fler utrikes födda och däribland nyanlända kommer in på arbetsmarknaden, direkt eller via studier. Utvecklingen under 2018 har varit positiv då en större andel inskrivna utomeuropeiskt födda gick till arbete eller studier jämfört med året innan. För nyanlända som tidigare deltagit i etableringsuppdraget visar resultatet under 2018 också på en tydlig förbättring för både kvinnor och män då både andelen som fick ett arbete och andelen som

påbörjade studier har ökat. Till stor del kan ökningen av andelen som har fått ett arbete förklaras av att arbetsökande har fått en subventionerad anställning såsom extratjänst eller ett nystartsjobb. Det är dock en betydligt lägre andel kvinnor än män som har fått ett arbete. Under 2019 har resultaten försämrats, i synnerhet för kvinnor.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga uppvisar fortsatt en högre arbetslöshet än befolkningen i övrigt. Samtidigt har en positiv utveckling skett bland inskrivna personer med funktionsnedsättning hos Arbetsförmedlingen. Andelen övergångar till arbete har förbättrats och en större andel av dem som lämnat sin anställning med lönebidrag går vidare till andra anställningar. Jämfört med föregående år har dock färre personer fått del av lönebidrag eller offentligt skyddat arbete via Arbetsförmedlingen, samtidigt som medlen för detta ändamål inte har förbrukats. Det bör dock beaktas att antalet inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga också minskat. I relation till antalet arbetslösa har en allt större andel en lönesubvention. Sammantaget bedöms utvecklingen som positiv men behovet av att fler personer med funktionsnedsättning ska komma i arbete är fortsatt betydande.

Samhall AB:s verksamhet har utvecklats positivt. Fler personer med funktionsnedsättning har fått en anställning inom bolaget och fler har övergått till andra arbetsgivare. Av dem som anställts utgörs en större andel av personer inom s.k. prioriterade grupper som står särskilt långt från arbetsmarknaden. Över tid har andelen utrikes födda ökat bland dem som anvisas till Samhall AB (Statskontoret 2017:7).

Samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan behöver fortsätta att utvecklas. Färre har fått del av myndigheternas stöd under senare år. Därför har myndigheterna bl.a. avgett en gemensam avsiktsförklaring för ett förstärkt samarbete och har även träffat en nationell överenskommelse som stödjer samverkan mellan myndigheterna.

Rätt utformade är subventionerade anställningar ett viktigt verktyg för att öka möjligheterna till arbete för personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Antalet personer som har fått arbete genom subventionerade anställningar har ökat, vilket bidrar till resultaten för personer som står långt från arbetsmarknaden. Det är sam-

tidigt viktigt att subventionerade anställningar på sikt leder till osubventionerade arbeten i så stor utsträckning som möjligt. Fler män än kvinnor får subventionerade anställningar och det gäller alla anställningsstöd förutom extratjänster som har en relativt jämn könsfördelning. I den budget för 2019 som riksdagen beslutade minskade medlen för anställningsstöd, vilket har bidragit till färre övergångar till arbete med stöd för nyanlända i etableringsuppdraget.

Antalet som tagit del av arbetspraktik har minskat, medan resultaten i form av andelen i arbete 90 dagar efter avslutad arbetspraktik har förbättrats för fjärde året i rad. Andelen män som har fått arbete efter avslutad arbetspraktik är högre än andelen kvinnor.

Övergångarna till studier har ökat för samtliga delgrupper som redovisas. Andelen inskrivna med kort utbildning som övergår till studier är låg, men har ökat främst bland kvinnor och särskilt bland utrikes födda kvinnor. Arbetsförmedlingen har stärkt arbetet med att öka övergångarna till reguljära studier, vilket bedöms ha bidragit till resultatutvecklingen. Behovet av utbildning bland de arbetsökande är dock fortsatt påtagligt, särskilt bland dem som deltar i etableringsuppdraget eller har kort utbildning.

Resultaten för dem som får del av arbetsmarknadsutbildning har förbättrats, men från en låg nivå. Både resultaten och effektiviteten behöver fortsätta att förbättras. Även fler kvinnor med behov av arbetsmarknadsutbildning bör kunna få del av insatsen.

Arbetsförmedlingen har stärkt uppföljningen av förberedande och orienterande utbildning. Regeringen bedömer att det arbetet behöver fortsätta så att förberedande utbildning kan användas mer strategiskt.

Arbetsförmedlingens analyser avseende jämställdhet och myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering har utvecklats, men detta har inte gett tillräcklig effekt på tillgången till insatser och resultaten. Detta arbete behöver fortsätta.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att stärka samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna, exempelvis genom Dua och lokala jobbspår. Förbättrad samverkan mellan Arbetsförmedlingen och andra aktörer, särskilt kommunerna bedöms ha bidragit till förbättrade resultat. Det finns dock ett fortsatt stort behov av förstärkt samverkan.

Resultaten inom socialfondsprogrammet är i hög grad i nivå med eller högre än de uppsatta

målen. EU:s sysselsättningsinitiativ för unga har visat positiva nettoeffekter på sysselsättningsgrad och inkomstnivå för deltagarna.

För både arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet har antalet underrättelser ökat. Samtidigt har IAF visat att Arbetsförmedlingens rutiner medfört att för få underrättelser skickas, vilket skulle innebära att kontrollen inte sker ändamålsenligt. Arbetsförmedlingen behöver fortsätta att utveckla sin verksamhet för att säkerställa kontrollfunktionen, bl.a. så att underrättelser sker för dem som inte följer reglerna.

4.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Svenska ESF-rådet fick en revisionsberättelse med reservation avseende sin årsredovisning för 2018. Som grund för uttalandet med reservation angav Riksrevisionen att Svenska ESF-rådet under 2018 utan beställningsbemyndigande hade fattat beslut om framtida åtaganden om bidrag från anslaget 4:7 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, med 20 371 000 kronor från anslagspost 2 och med 3 595 000 kronor från anslagspost 6. Åtagandena avser beslut om bidrag till projekt inom Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD). Svenska ESF-rådet har överskridit sina befogenheter genom att ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag utan att ha ett beställningsbemyndigande. Myndigheten inkom den 17 april 2019 med en skrivelse till regeringen (A2019/00792/A). Svenska ESF-rådet beskriver att de berörda besluten togs i december 2018 och att de i stället borde ha tagits i januari 2019 då myndigheten hade fått ett bemyndigande. De åtgärder som Svenska ESF-rådet redovisar är bl.a. att myndigheten kontinuerligt följer beslutsutrymmet för fonden. Vidare beskriver myndigheten att överskridandet av bemyndigandet inte föranleder några ytterligare kontrollåtgärder i detta läge, men att myndigheten i sin process för intern styrning och kontroll kontinuerligt bedömer vilka väsentliga risker som finns. Svenska ESF-rådet bedömer den fortsatta risken som låg då inga eller mycket begränsade ytterligare bidragsbeslut kommer att tas för FEAD. Regeringen bedömer att frågan har hanterats av Svenska ESF-rådet.

4.6 Politikens inriktning

En väl utformad aktiv arbetsmarknadspolitik bidrar till att fler kan komma i jobb. Arbete är den viktigaste förutsättningen för egen försörjning och etablering i samhället. En hög sysselsättning är också grunden för den gemensamma välfärden. Sysselsättningsgraden är historiskt sett hög. För utrikes födda kvinnor i Sverige är sysselsättningsgraden högre än genomsnittet för inrikes födda kvinnor inom EU. Skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda är dock för stor, särskilt för kvinnor. En arbetsmarknad där kvinnor och män kan delta på samma villkor är bra för individen, samhället och ger en starkare ekonomi. Jämställdheten på arbetsmarknaden behöver förbättras, bl.a. genom de insatser som Arbetsförmedlingen tillhandahåller.

Många arbetssökande saknar den kompetens och arbetslivserfarenhet som arbetsgivare efterfrågar och insatser behövs för att motverka långa arbetslöshetsperioder. Arbetslösheten förväntas öka något kommande år. För att möta detta, och förstärka resultaten gällande övergångar till arbete och studier, för personer som står långt från arbetsmarknaden behöver arbetsmarknadspolitikerna utvecklas.

Under 2019 har också förutsättningarna för arbetsmarknadspolitikerna ändrats. I den av riksdagen beslutade budgeten för 2019 har utrymmet för aktiv arbetsmarknadspolitik minskats betydligt. Detta riskerar att göra det svårare för personer med relativt svag ställning på arbetsmarknaden att komma i arbete.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen ett antal satsningar inom arbetsmarknadspolitikerna som dämpar de tidigare aviserade resursneddragningarna och vars inriktning ger bättre förutsättningar för goda resultat.

Insatser för att stärka matchningen och förhindra långtidsarbetslöshet

Det är angeläget att bedriva en aktiv arbetsmarknadspolitik för att motverka att personer stängs ute från arbetsmarknaden och att personer som blir arbetslösa fastnar i långtidsarbetslöshet. En aktiv arbetsmarknadspolitik är också viktig för att hålla sysselsättningen uppe vid en ekonomisk avmattning. Resurser bör fortsatt prioriteras till dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden t.ex. långtidsarbetslösa och vissa nyanlända. Dessa arbetslösa kan också bo i kommuner som har en svag arbetsmarknad och som har tagit ett

stort ansvar för flyktingmottagandet de senaste åren. Det är angeläget att insatserna fördelas utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Forskning visar att subventionerade anställningar, rätt utformade, är effektiva verktyg för att få arbetslösa i jobb. Extratjänster och introduktionsjobb är viktiga för att långtidsarbetslösa och nyanlända ska få ett jobb och anknytning till arbetsmarknaden och ska riktas mot dem längst från arbetsmarknaden och ha samhälls-ekonomiskt rimliga volymer. Sedan början av 2019 har antalet extratjänster minskat betydligt som en följd av riksdagens budgetbeslut. Regeringen anser att medel bör tillföras för att dämpa minskningen.

Arbetsnära insatser som subventionerade anställningar och arbetspraktik är viktiga och kan medföra bra resultat för både individen och samhället, om de används på ett lämpligt sätt. Fungerande samråd mellan Arbetsförmedlingen och parterna behövs för att förbättra förutsättningarna för arbetslösa att få en fast förankring på arbetsmarknaden. Fungerande samråd ger också bättre förutsättningar för att förhindra att stöden snedvrider konkurrensen eller lämnas till oseriösa aktörer.

Fler arbetslösa behöver förbättra sina kunskaper för att få ett arbete. Omfattningen av arbetsmarknadsutbildningar har minskat under 2018 och 2019. Genom ökade resurser kan fler ta del av en arbetsmarknadsutbildning och möta den kompetens som efterfrågas för att motverka bristen på arbetskraft. Arbetsmarknadsutbildningen ska vara effektiv och fylla en strategisk funktion på arbetsmarknaden och för kompetensförsörjningen. Det är därför viktigt med fortsatt förbättrade resultat avseende övergångar till arbete.

Arbetsförmedlingen ska reformeras

Arbetsförmedlingen ska reformeras för att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Staten ska genom Arbetsförmedlingen fortsatt ha myndighetsansvaret för arbetsmarknadspolitiken, men ett nytt system ska utvecklas där fristående aktörer matchar och rustar arbetssökande för de lediga jobben. Arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen har påbörjats av och leds av regeringen. Regeringen beslutade den 9 maj 2019 om ett uppdrag till Arbetsförmedlingen som innebär att myndigheten ska genomföra vissa förberedelser, löpande bistå Regeringskansliet och särskilt analysera vissa förutsättningar inför reforme-

ringen av myndigheten (A2019/00923/A). Uppdraget ska redovisas den 1 november 2019.

Omställningen av Arbetsförmedlingen behöver ske på ett ordnat sätt. Under 2019 och 2020 genomförs personalneddragningar på Arbetsförmedlingen till följd av den budget som riksdagen beslutat för 2019. För att ge myndigheten möjlighet att upprätthålla takten i reformeringen, prioritera långsiktighet och i nuläget undvika ytterligare neddragningar bör förvaltningsresurserna öka 2021 och 2022.

För att ta steg i ett successivt och ordnat genomförande av reformeringen av Arbetsförmedlingen bör det upphandlade tjänsteutbudet utvecklas. Resurser bör tillföras för att öka antalet deltagare i upphandlade matchningstjänster som svarar mot inriktningen i reformeringen av myndigheten. Arbetsförmedlingen har den 4 juli 2019 fått i uppdrag att utveckla och förbereda upphandlade matchningstjänster under 2019 (A2019/01323/A). Syftet är att pröva sådana tjänster och dra lärdomar under 2020 inför det reformerade system som ska träda i kraft 2021. Det är viktigt att det skapas förutsättningar för fristående aktörer att förbereda sig inför reformeringen. Förslaget om att tillföra resurser till matchningstjänster bidrar också till att successivt öka kapaciteten hos leverantörer att erbjuda matchningstjänster, vilket ligger i linje med reformeringen av Arbetsförmedlingen.

Samverkan med kommunerna

En väl fungerande samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna bidrar till att fler personer kan få en anställning eller påbörja en utbildning som stärker deras ställning på arbetsmarknaden.

Genom de främjandemedel som Delegationen för unga och nyanlända (Dua) fördelar skapas förutsättningar för att vidareutveckla den lokala samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och näringsliv. En strukturerad samverkan, bl.a. genom lokala jobbspår, är viktig för många arbetslösa som behöver insatser från både Arbetsförmedlingen och kommunen. För att samverkan ska upprätthållas och utvecklas bör Dua tilldelas medel under 2020 för statsbidrag till kommunerna.

Det är viktigt att kommunernas insatser och verksamheter som syftar till att underlätta individers inträde på arbetsmarknaden tas tillvara i reformeringen av Arbetsförmedlingen. Det är även viktigt med en fungerande samordning och

samverkan med kommuner där dessa strukturer kan anpassas till olika kommuners förutsättningar samt att kommunernas roll i ett reformerat system analyseras vidare.

Nya insatser för nyanlända och långtidsarbetslösa

Fler nyanlända och långtidsarbetslösa behöver komma in på arbetsmarknaden, direkt eller via studier. Det är särskilt angeläget att arbetsmarknadsetableringen går snabbare för nyanlända kvinnor.

Regeringen föreslår att medel tillförs för etableringsjobb, med lägre lön och i enlighet med parternas förslag. Genom etableringsjobben kommer staten stimulera att anställningar för nyanlända och långtidsarbetslösa kommer till stånd så att fler får chansen till ett jobb. Ett etableringsjobb ska ge individen möjlighet att skaffa sig kunskaper och erfarenheter som efterfrågas på arbetsmarknaden, samtidigt som arbetsgivarnas kompetensförsörjning underlättas. Bland annat behöver fler få chansen till ett jobb utan utbildningskrav. Etableringsjobben ska utvidgas till företag utan kollektivavtal och till bemanningsföretag på ett sätt som gör att fördelarna i etableringsjobben inte går förlorade.

Utöver detta avser regeringen att föreslå en kraftfull nedsättning av arbetsgivaravgifterna kallat ingångsavdrag för personer som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden och personer som länge stått utanför arbetsmarknaden (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12). Ett sådant avdrag ska underlätta för såväl nyanlända som unga att snabbare komma in på arbetsmarknaden.

Ett integrationsår ska införas som en del i en svensk nystart för att nyanlända ska komma snabbare in på arbetsmarknaden. Detta bör ske i form av ett intensivår inom ramen för etableringsprogrammet. Intensivåret bör bestå av en kedja av språkintensiva och yrkesnära insatser som ges parallellt eller efter varandra under en relativt kort sammanhängande period. Syftet är att deltagarna efter intensivåret ska vara matchningsbara mot arbetsmarknaden och komma i arbete inom ett år efter påbörjat intensivår. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra intensivåret.

Arbetsförmedlingen har den 27 juni 2019 fått i uppdrag att ta fram förslag och analysera vissa frågor inom ramen för regeringens arbete med att införa ett intensivår (A2019/01265/A). Uppdraget ska redovisas den 29 november 2019.

Etableringen i arbets- och samhällslivet kan också underlättas och påskyndas för dem som senare beviljas uppehållstillstånd genom att tiden i asylprocessen tas tillvara med insatser som bl.a. främjar kunskaper i svenska språket, om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden. För närmare beskrivning se utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Trots satsningar de senaste åren är arbetslösheten för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga högre än för befolkningen i övrigt. De avsatta resurserna utnyttjas inte fullt ut. Det är därför viktigt att fler personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga får del av insatser för att få ett arbete.

Regeringen föreslår att resurserna för Samhall AB minskas kommande år. Skälet är att utgifterna för lönebidrag för utveckling i anställning hos bolaget inte förväntas uppgå till den omfattning som tidigare beräknats. Förändringen bedöms inte påverka antalet anställda i bolaget med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Fler arbetslösa till studier

Utbildningsnivån har stor betydelse för arbetslösas möjligheter att få eller behålla ett arbete. Arbetet med att öka övergångarna till studier behöver fortsätta och utbildningsplikten för nyanlända genomföras på ett tillfredsställande sätt. I detta ingår även att andra aktörer såsom kommunerna, kan behöva tillhandhålla utbildningar som är anpassade efter förutsättningarna hos de arbetssökande och behoven på arbetsmarknaden. För att övergångarna till studier ska öka är även folkbildningen och utbildningar inom yrkeshögskolan viktiga.

Möjligheten till studiefinansiering genom t.ex. studiestartsstöd och aktivitetsstöd kommer fortsatt att ha betydelse för att få arbetssökande att studera. Regeringen anser därför att möjligheten till studier med aktivitetsstöd inom jobb- och utvecklingsgarantin ska förlängas t.o.m. den 31 december 2020. Inom utbildningspolitiken föreslås även att studiestartsstödet för arbetslösa fortsätter (se utg.omr. 15 avsnitt 3.8.7). Därutöver tillförs medel gällande utbildningsinslagen

inom etableringsjobben (se utg.omr. 16 avsnitt 4.5).

Europeiska socialfonden

Regeringen har justerat den valutakurs som används för beräkning av de finansiella ramarna för program inom Europeiska struktur- och investeringsfonderna för programperioden 2014–2020. Därmed görs ytterligare medel tillgängliga inom bl.a. det nationella socialfondsprogrammet. Det är angeläget att dessa resurser används så att fler individer får del av insatser under innevarande programperiod. Vidare beräknas även resurser för programperioden 2021–2027.

Samverkan kring den arbetslivsinriktade rehabiliteringen

Samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan behöver fortsätta att utvecklas så att fler tidigare sjukskrivna personer får stöd i att återgå till ett arbete och att ingen hamnar mellan myndigheternas respektive uppdrag. Det är av vikt att myndigheterna förbereder individer inför en övergång mellan myndigheterna och informerar om vad myndigheterna, inom sina ansvarsområden och tillsammans, kan bidra med i form av insatser och stöd. Myndigheterna behöver också gemensamt se till att behov av insatser kan identifieras och mötas så tidigt som möjligt för att underlätta omställning till arbete och att ingen individ hamnar mellan stolarna. Denna samverkan är en viktig del i reformeringen av Arbetsförmedlingen.

Utvecklingstid

En möjlighet till utvecklingstid ska införas i syfte att bidra till anställdas behov av att utveckla sin kompetens eller utveckla ny kompetens för att stärka sin fortsatta anställningsbarhet. Genom att anställda får möjlighet till utvecklingstid stärks deras position på arbetsmarknaden samtidigt som rörligheten främjas i en tid då kraven på omställning ökar. Utbildning bör vara fokus under utvecklingstid och ska bl.a. ge möjlighet och incitament för individer att utbilda sig till yrken inom branscher där det råder brist på arbetskraft. Även start av näringsverksamhet bör vara möjligt. Ersättning bör lämnas till den som deltar i utvecklingstid.

Arbetet med att utforma en modell för utvecklingstid pågår inom Regeringskansliet och en utgångspunkt i detta arbete är att en ersättare anställs för den som får del av utvecklingstid.

Arbetslöshetsförsäkringen

Arbetslöshetsförsäkringen har en central roll i arbetsmarknadspolitiken. En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är viktig för trygghet och omställning på arbetsmarknaden.

Försäkringens utformning ses nu över (dir. 2018:8). Fler bör kunna kvalificera sig för arbetslöshetsersättning. Försäkringen bör grundas på inkomster för att öka förutsägbarheten i de enskildas försäkringsskydd och skapa förutsättningar för mer träffsäkra kvalifikationsvillkor. Utredningen ska även analysera hur arbetslöshetsersättningen kan trappas ned tydligt i takt med arbetslöshetens längd (dir. 2019:34) i linje med en flexicuritymodell.

Redovisning av reformer och finansiering

Tabell 4.16 Reformer inom området Arbetsmarknad

Miljoner kronor			
	2020	2021	2022
Arbetsförmedlingens förvaltningsresurser	0	350	150
Upphandlade matchningstjänster	193	348	427
Extratjänster och introduktionsjobb	427	77	77
Arbetsmarknadsutbildning	281	177	226
Främjandemedel för samverkan (Dua)	52	0	0
Etableringsjobb ¹	47	43	75
Integrationsår/Intensivår för nyanlända	56	56	96
Samhall AB ²	-130	-130	-130
Effektivisering av förvaltning och kontroll av EU-stöd ³	-5	-5	-5
Europeiska socialfonden ⁴	-174	266	262
Utvecklingstid ⁵	216	589	979
Studiestartsstöd ⁶	-313	-313	-313
Flytt av anslag Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare från UO13 ⁷	2 484	1 834	1 688
Förlängning av den tillfälliga lagen om uppehållstillstånd (prop. 2018/19:128) ⁸	52	-49	-293
Höjd pensions- och LAS-ålder (prop. 2018/19:133) ⁹	28	37	43
Summa området Arbetsmarknad	3 214	3 280	3 281
Finansiellt sparande ¹⁰	-3 201	-3 313	-3 346

Anm: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Därutöver ökade utgifter inom utg.omr. 10. med 24 mnkr 2020, 26 mnkr 2021 och 26 mnkr 2022 (se utg.omr. 10 avsnitt 3.7.1 och 3.7.8), inom utg.omr. 12 med 1 mnkr 2021 och 1 mnkr 2022 (se utg.omr. 12 avsnitt 3.9.2) samt inom utg.omr. 16 med 13 mnkr 2020, 15 mnkr 2021 och 15 mnkr 2022 (se utg.omr. 16 avsnitt 4.4, 4.5.3 och 4.5.4).

² Se avsnitt 4.7.4.

³ Se avsnitt 4.7.5.

⁴ Omfördelning av medel över åren inom nuvarande socialfondsprogram inklusive överföring till 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygds miljö och struktur och beräknade medel för kommande socialfondsprogram inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (se avsnitt 4.7.6).

⁵ Därutöver ökade utgifter för anslag 2:1 Försäkringskassan inom utg.omr. 10 med 4 mnkr 2020, 11 mnkr 2021 och 19 mnkr 2022 (se utg.omr. 10 avsnitt 3.7.8).

⁶ Därutöver ökas utg.omr. 15 med 410 mnkr fr.o.m. 2020 (se utg.omr. 15 avsnitt 3.8.7).

⁷ Samtidigt minskas utg.omr. 13 med motsvarande belopp (se avsnitt 4.7.14).

⁸ Effekt av förlängningen av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (prop. 2018/19:128) (se avsnitt 4.7.2, 4.7.3 och 4.7.14).

⁹ Effekt av höjd åldersgräns för när inkomsggrundad ålderspension tidigast kan lämnas från 61 till 62 år (prop. 2018/19:133) och att LAS-åldern höjs från 67 till 68 år (prop.2018/19:91).

¹⁰ Nettoutgifter under utg.omr. exklusive statliga ålderspensionsavgifter och effekter på budgetens inkomstsida.

Tabell 4.17 Reformeffekter per anslag inom området Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2020	2021	2022
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	102	484	386
1:2 Bidrag arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	-147	330	659
1:3 Kostnader arbetsmarknadspolitiska program och insatser	1 036	467	509
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	-130	-130	-130
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	-5	-5	-5
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020	-174	266	262
1:12 Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	10	88	176
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare ¹	2 522	1 780	1 425
Summa området Arbetsmarknad ²	3 214	3 280	3 281

¹ Nytt anslag som fr.o.m. 2020 beräknas under utg.omr. istället för utg.omr. 13.

² En närmare redovisning av reformeffekterna på respektive anslag framgår i avsnitt 4.7.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 1:1 Arbetsförmedlingen förvaltningskostnader

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	8 191 404	94 336	
2019	Anslag 7 620 871 ¹		7 775 343
2020	Förslag 7 272 139		
2021	Beräknat 6 824 624 ²		
2022	Beräknat 6 824 896 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 725 895 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 631 083 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsförmedlingens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfundsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020. Anslaget får därutöver användas för medfinansiering av projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Tabell 4.19 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdrags- verksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkter- Kostnader)	Ackumu- lerat resultat
Utfall 2018	6 928	5 985	943	1 703
Prognos 2019	6 342	6 000	342	2 045
Budget 2020	8 035	8 000	35	2 080

Uppdragsverksamheten avser tjänsteexport som i huvudsak finansieras av Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) och EU. Verksamheten sker i enlighet med inriktningen för det svenska biståndet och EU:s prioriterade områden. Insatserna består i att utveckla styrning, organisation, tjänster och metoder på arbetsförmedlingar inklusive arbetslivsinriktad rehabilitering.

Regeringens överväganden

Utgifterna under 2018 uppgick till 8 191 miljoner kronor vilket var 309 miljoner kronor lägre än 2017. Minskningen förklaras av en anpassning till lägre anslagsnivåer kommande år.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 7 775 miljoner kronor. Detta är 154 miljoner kronor högre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2019.

I tabell 4.20 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2019. I tabellen redovisar raden beslut summan av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2020 och framåt. Reformen som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 102 miljoner kronor 2020, 484 miljoner kronor 2021 och 386 miljoner kronor 2022.

Regeringen föreslår att 7 272 139 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 6 824 624 000 kronor respektive 6 824 896 000 kronor.

Tabell 4.20 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	7 620 871	7 620 871	7 620 871
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	145 770	259 776	372 773
Beslut	-513 564	-1 097 727	-1 211 049
Varav BP20 ³	102 000	484 000	386 000
Varav ³			
Utvecklingstid	49 000	90 000	150 000
Integrationsår/intensivår för nyanlända	11 000	32 000	74 000
Etableringsjobb	42 000	12 000	12 000
Arbetsförmedlingen förvaltningsresurser		350 000	150 000
Överföring till/från andra anslag	19 062	41 704	42 302
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	7 272 139	6 824 624	6 824 896

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

4.7.2 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tabell 4.21 Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	Utfall	25 367 265		-491 308
2019	Anslag	26 987 828 ¹		26 929 392
2020	Förslag	28 067 425 ²		
2021	Beräknat	29 384 043		
2022	Beräknat	29 947 500		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² 2 482 198 tkr avser beräknad ålderspensionsavgift för 2020 sedan hänsyn tagits till regleringsbeloppet för 2017 som uppgick till 64 665 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, statliga ålderspensionsavgifter samt statsbidrag till arbetslöshetskassor enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Anslaget får användas för utgifter för vad avser aktivitetsstöd för en viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfundsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av sådana projekt inom regionalfundsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020, vilka ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Av medlen under anslaget får högst 750 000 000 kronor användas för utgifter enligt ändamålet för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*.

Regeringens överväganden

Anslagssparandet från 2018 för arbetslöshetsersättning uppgick till närmare 34 miljoner kronor, vilket har förts bort som en indragning av anslagsbelopp. Samtidigt utnyttjades anslagskrediterna för aktivitetsstöd med drygt 525 miljoner kronor.

I tabell 4.22 framgår utgifterna från 2017 t.o.m. 2022. Utgifterna under 2018 uppgick till 25 367 miljoner kronor vilket var 1 424 miljoner

kronor lägre än 2017. Detta förklaras främst av lägre utgifter för aktivitetsstödet. Utgifterna för aktivitetsstödet uppgick under 2018 till 10 667 miljoner kronor, vilket var 1 662 miljoner kronor lägre än 2017. De lägre utgifterna förklaras av att antalet deltagare i sysselsättningsfasen i jobb- och utvecklingsgarantin fasades ut under 2018, antalet deltagare i insatser utanför garantierna minskade samt att styckkostnaderna för deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantin blev lägre än föregående år. Utgifterna för arbetslöshetsersättningen uppgick till 12 752 miljoner kronor under 2018, vilket var 584 miljoner kronor högre än 2017. De högre utgifterna beror på fler arbetslösa, att fler arbetslösa får ersättning och högre styckkostnader.

Tabell 4.22 Utgifter arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och statlig ålderspensionsavgift (Ståp)

Miljoner kronor

År	Arbetslöshets ersättning	Aktivitetsstöd/ utv. Ersättning	Ståp	Totalt
2017	12 168	12 329	2 293	26 791
2018	12 752	10 667	1 948	25 367
2019	13 944	10 647	2 339	26 929
2020	14 016	11 569	2 482	28 067
2021	14 221	12 241	2 922	29 384
2022	14 410	12 846	2 692	29 948

Anm. Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 26 929 miljoner kronor. Detta är 84 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2019. Utgifterna för arbetslöshetsersättningen har blivit högre än ursprungligt beräknade medel i statens budget på grund av att en större andel av de arbetslösa får inkomstrelaterad ersättning jämfört med tidigare bedömning. Utgifterna för arbetslöshetsersättning för 2019 beräknas uppgå till 13 944 miljoner kronor, vilket är 813 miljoner kronor mer än ursprungligt beräknade medel i statens budget. Samtidigt har dock utgifterna för aktivitetsstöd blivit lägre. Under 2019 beräknas utgifterna för aktivitetsstödet uppgå till 10 647 miljoner kronor, vilket är 895 miljoner kronor lägre än ursprungligt beräknade medel i statens budget. Det beror främst på färre antal deltagare i insatser utanför garantierna som en anpassning till kreditutnyttjandet för aktivitetsstödet 2018 som minskar resursutrymmet 2019.

Till följd av riksdagens beslut om propositionen Vårändringsbudget för 2019 minskades anslaget med 26 miljoner kronor som en konsekvens

kvens av att regeringen tagit bort det förordningsstyrda kravet för nystartsjobb om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av, eller vara likvärdiga med, kollektivavtal. Detta antas leda till fler nystartsjobb. Därmed antas även att fler arbetslösa och deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin får ett nystartsjobb, vilket minskar utgifterna under anslaget.

I tabell 4.23 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för anslaget 2019. I tabellen redovisar raden beslut summan av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2020 och framåt. Reformerna och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget minskar med 147 miljoner kronor 2020 och ökar med 330 miljoner kronor 2021 samt med 659 miljoner kronor 2022. Reformerna inkluderar ett bidrag till arbetslöshetskassorna med 3 miljoner kronor 2020 och 4 miljoner kronor per år 2021 respektive 2022 för administrativa kostnader i samband med att utvecklingstid införs.

Övriga makroekonomiska förutsättningar är t.ex. effekten av ändrade antaganden om antalet arbetslösa samt antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar.

Regeringen bedömer vidare att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget.

Regeringen föreslår att 28 067 425 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* för 2020. Av detta belopp beräknas 14 016 480 000 kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 11 568 747 000 kronor för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning och 2 482 198 000 kronor för statliga ålderspensionsavgifter. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 29 384 043 000 kronor respektive 29 947 500 000 kronor.

Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	27 013 828	27 013 828	27 013 828
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-904 143	-545 643	-330 943
Varav BP20	-146 700	329 800	658 500
Varav			
Höjd pensions- och Las ålder	26 000	34 000	40 000
Studiestartsstöd	-254 000	-254 000	-254 000
Utvecklingstid	167 300	498 800	828 500
Extratjänster och introduktionsjobb	-139 000	-26 000	-27 000
Etableringsjobb	-2 000	-26 000	-52 000
Upphandlade matchningstjänster	55 000	103 000	123 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	1 957 740	2 915 858	3 264 615
<i>Volymer</i>			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	28 067 425	29 384 043	29 947 500

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.7.3 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tabell 4.24 Anslagsutveckling Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

År	Utfall	13 042 741	Anslags-sparande	879 283
2018	Utfall	13 042 741	Anslags-sparande	879 283
2019	Anslag	10 646 181 ¹	Utgifts-prognos	10 250 363
2020	Förslag	8 882 007		
2021	Beräknat	8 247 028		
2022	Beräknat	8 221 433		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Av anslaget får högst 750 000 000 kronor användas för ändamål enligt anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*.

Anslaget får användas för utgifter för en viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av sådana projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för pro-

gramperioden 2014–2020, vilka ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Anslaget får även användas för utgifter för program och insatser för kvinnor och män som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 660 000 000 kronor 2021–2029.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsmarknadspolitiska program och insatser där det lämnas ersättning för kringkostnader pågår normalt ca 6 månader men kan pågå längre, vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 660 000 000 kronor 2021–2029.

Tabell 4.25 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023–2029
Ingående åtaganden	5 372 911	7 136 693	3 285 693			
Nya åtaganden	6 937 458	3 028 000	4 544 131			
Infriade åtaganden	-5 173 676	-6 879 000	-3 169 824	-4 251 131	-355 000	-53 869
Utestående åtaganden	7 136 693	3 285 693	4 660 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	9 255 000	10 000 000	4 660 000			

Regeringens överväganden

Anslagssparandet för 2018 uppgick till 879 miljoner kronor. För den del av anslaget som avser programinsatser utanför etableringsuppdraget uppkom ett mindre kreditutnyttjande om drygt 6 miljoner kronor. Anslagssparandet för övriga delar av anslaget uppgick till 886 miljoner kronor som förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2018 uppgick till 13 043 miljoner kronor vilket var 3 489 miljoner kronor högre än 2017. Av ökningen förklaras 1 552 miljoner kronor av att programkostnaderna inom etableringsuppdraget belastar anslaget fr.o.m. 2018. Resterande förändring förklaras främst av att fler hade ett anställningsstöd vilket medförde högre utgifter för programinsatser utanför etableringsuppdraget.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 10 250 miljoner kronor. Det är 61 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2019. Till följd av riksdagens beslut om propositionen Vårändringsbudget för 2019 ökades anslaget med 335 miljoner kronor. Anslaget ökades med 340 miljoner kronor för att stärka arbetet med att rusta arbetssökande för att möta arbetsgivarnas behov av utbildad arbetskraft. Samtidigt minskades anslaget med 5 miljoner kronor som en konsekvens av att regeringen tagit bort kravet för nystartsjobb om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av, eller vara likvärdiga med, kollektivavtal. Detta antas leda till fler nystartsjobb. Därmed antas fler lämna jobb- och utvecklingsgarantin och etableringsprogrammet till ett nystartsjobb, vilket medför att utgifterna under anslaget beräknas minska.

I tabell 4.26 nedan redovisas volymer och utgifter under anslaget för perioden 2020–2022. Beräknade belopp och volymer indikerar resursutrymmet för arbetsmarknadspolitiska insatser vid Arbetsförmedlingen.

Tabell 4.26 Beräknade antal personer i program och utgifter inom anslaget för arbetsmarknadspolitiska program

Volymer anges som genomsnittligt antal kvarstående per månad.

	2020	2021	2022
Volymer (tusental)			
Jobb- och utvecklingsgarantin och Jobbgarantin för unga	111	112	113
Etableringsprogrammet	26	20	18
Anställningsstöd	14	12	12
Övriga program med aktivitetsstöd ¹	28	29	29
Summa	179	173	172
Utgifter (mnkr)			
Jobb- och utvecklingsgarantin och Jobbgarantin för unga	2 301	2 449	2 469
Etableringsprogrammet	864	732	597
Anställningsstöd	3 836	3 368	3 369
Övriga program med aktivitetsstöd m.m.	1 881	1 698	1 786
Summa	8 882	8 247	8 221

Anm: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.
¹ Inklusive deltagare i program där aktivitetsstöd normalt lämnas men där deltagarna i stället får ersättning under anslag 1:14 Etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare eller rehabiliteringsersättning som belastar anslag under utg.omr. 10. Volymen aktivitetsstöd är inte jämförbar med det i tidigare budgetpropositioner redovisade volymerna. Samtliga deltagare i etableringsprogrammet som infördes 2018 ingår i volymen aktivitetsstöd. Tidigare redovisades endast de deltagare i etableringsuppdraget som hade en specifik programinsats som belastade anslaget.

I tabell 4.27 framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2019. I tabellen redovisar raden beslut summan av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2020 och framåt. Reformen och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 1 036 miljoner kronor 2020, 467 miljoner kronor 2021 och 509 miljoner kronor 2022.

Regeringen avser att använda medel för extratjänster enligt förordningen (2018:42) om särskilt anställningsstöd.

Övriga makroekonomiska förändringar beror på effekter av en uppräknings av anslaget utifrån antaganden om konsumentprisindex och regelstyrda volymförändringar.

Regeringen föreslår att 8 882 007 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* för 2020. Av detta belopp beräknas 863 895 000 kronor för program inom etableringsuppdraget för vissa nyanlända invandrare. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 8 247 028 000 kronor respektive 8 221 433 000 kronor.

Tabell 4.27 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	10 311 181	10 311 181	10 311 181
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-1 273 494	-1 844 085	-1 822 005
Varav BP20	1 036 136	467 069	509 049
Varav			
Tillfälliga lagen om uppehållstillstånd förlängs	12 136	-14 931	-68 951
Höjd pensions- och Las ålder	2 000	3 000	3 000
Studiestartsstöd	-59 000	-59 000	-59 000
Delegationen för unga och nyanlända till arbete (Dua)	52 000		
Integrationsår/intensivår för nyanlända	45 000	24 000	22 000
Extratjänster och introduktionsjobb	566 000	103 000	104 000
Etableringsjobb	-1 000	-11 000	-22 000
Arbetsmarknadsutbildning	281 000	177 000	226 000
Upphandlade matchningstjänster	138 000	245 000	304 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	254 282	213 552	165 877
Volym			
Överföring till/från andra anslag	-1 263 138	-1 286 796	-1 286 796
Övrigt	853 176	853 176	853 176
Förslag/beräknat anslag	8 882 007	8 247 028	8 221 433

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.7.4 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tabell 4.28 Anslagsutveckling 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2018	Utfall	18 227 534	Anslags-sparande	969 345
2019	Anslag	19 532 364 ¹	Utgifts-prognos	19 450 986
2020	Förslag	20 470 545		
2021	Beräknat	20 797 138		
2022	Beräknat	20 911 601		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och statsbidrag till Samhall AB. Anslaget får även användas för särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, stöd till hjälpmedel och personligt biträde på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade, särskilt stöd till start av näringsverksamhet samt för att utveckla ny arbetsförmåga.

Anslaget får även användas för utgifter för en viss del av den statliga nationella medfinansieringen av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av sådana projekt inom regionalfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning för programperioden 2014–2020, som ligger i linje med målen för den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 000 000 000 kronor 2021–2024.

Skälen för regeringens förslag: Beslut om insatser under anslaget omfattar normalt mer än ett år vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 000 000 000 kronor 2021–2024.

Tabell 4.29 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023–2024
Ingående åtaganden	12 111 809	13 156 642	15 000 000			
Nya åtaganden	10 279 852	12 375 358	12 110 000			
Infriade åtaganden	-9 235 019	-10 532 000	-11 110 000	-11 847 000	-3 953 000	-200 000
Utestående åtaganden	13 156 642	15 000 000	16 000 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	13 400 000	15 000 000	16 000 000			

Regeringens överväganden

Anslagssparandet för 2018 uppgick till drygt 969 miljoner kronor vilket förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2018 uppgick till 18 228 miljoner kronor vilket var 1 033 miljoner kronor högre än 2017. Detta förklaras främst av satsningarna i budgetpropositionen för 2018, bl.a. tillfördes medel till Samhall AB. Dessutom höjdes taket för den bidragsgrundande bruttolönen i lönebidrag och offentligt skyddat arbete 2018 från 17 100 till 18 300 kronor.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 19 451 miljoner kronor. Det är drygt 81 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2019. Detta förklaras främst av att volymerna i lönebidragen nu bedöms bli lägre.

Nedanstående tabell redovisar volymer och utgifter avseende särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för åren 2020–2022. Inom ramen för resurserna finns en flexibilitet för Arbetsförmedlingen att utifrån enskilda arbetssökandes behov välja olika typer av insatser och tabellen ska tolkas som en beräkning av de resurser som regeringen föreslår.

Tabell 4.30 Beräknat antal kvarstående i program och utgifter för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (Samhall AB och lönebidrag m.m.)

Volym i tusental i lönebidrag och skyddat arbete. Utgifter i miljoner kronor.

	2020	2021	2022
Volym ¹	93	93	93
varav Samhall AB	20	20	20
Utgifter	20 471	20 797	20 912
varav Samhall AB	6 316	6 186	6 197

¹ Genomsnittligt antal personer per månad. Volym för Samhall AB avser medelantal årsanställda personer med funktionsnedsättning enligt den beräkningsprincip bolaget tillämpar fr.o.m. december 2009 som följer av Bokföringsnämndens vägledning samt anställda med lönebidrag för utveckling i anställning. Övriga volymer avser anställningar med lönebidrag eller skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare.

I tabell 4.31 framgår förändringen av anslaget jämfört med beslutad nivå för 2019. I tabellen redovisar raden beslut summan av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2020 och framåt. Reformen och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget minskar med 130 miljoner kronor fr.o.m. 2020 till följd av förslaget om att justera tidigare tillskott till Samhall. Minskningen bedöms inte påverka antalet anställda i bolaget med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. I enlighet med vad som aviserats i ursprungligt beslutad budget för 2019 kommer ersättningstaket i lönebidragen att höjas ytterligare under 2020 (från 19 100 kronor 2019 till 20 000 kronor), vilket leder till ökade utgifter.

Övriga makroekonomiska förändringar förklaras av att den genomsnittliga kostnaden per person i lönebidragen har ökat mer än väntat samt av en uppräknig av anslaget utifrån antaganden om konsumentprisindex och timlöneutveckling.

Regeringen föreslår att 20 470 545 000 kronor anvisas under anslag 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* för 2020. Av dessa medel beräknas 6 315 602 000 kronor användas för att sysselsätta

personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga inom ramen för Samhall AB:s verksamhet, i detta ingår både personer med skyddat arbete och med lönebidrag för utveckling i anställning. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 20 797 138 000 kronor respektive 20 911 601 000 kronor.

Tabell 4.31 Härlledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	19 532 364	19 532 364	19 532 364
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	737 738	924 738	924 738
Varav BP20	-130 000	-130 000	-130 000
Varav			
Justering av tidigare tillskott till Samhall	-130 000	-130 000	-130 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	200 363	339 909	454 372
<i>Volym</i>			
Överföring till/från andra anslag	-14 049	-14 002	-14 002
Övrigt	14 129	14 129	14 129
Förslag/beräknat anslag	20 470 545	20 797 138	20 911 601

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.7.5 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 4.32 Anslagsutveckling 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

År	Utfall	109 875	Anslags-sparande	1 882
2018	Utfall	109 875	Anslags-sparande	1 882
2019	Anslag	121 317 ¹	Utgifts-prognos	121 683
2020	Förslag	120 034		
2021	Beräknat	121 827 ²		
2022	Beräknat	121 985 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 120 007 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 118 400 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). Anslaget får även användas

för utgifter för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom Europeiska socialfonden och inom Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt.

Regeringens överväganden

Svenska ESF-rådet är förvaltande myndighet för det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014–2020. Myndigheten är även förvaltande myndighet för programmet inom Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt 2014–2020 (se utg.omr. 9).

I tabell 4.33 framgår förändringen av anslaget jämfört med beslutad nivå för 2019. I tabellen redovisar raden beslut summan av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2020 och framåt.

Den svenska förvaltningen och kontrollen av EU-stöd bör effektiviseras. Kostnaden per stöd-krona, dvs. myndigheternas kostnader per utbetalad EU-stöd-krona, ska minska genom effektivare arbetssätt och en minskad administration. Svenska ESF-rådets kostnad för förvaltning och kontroll av EU-stöd föreslås därför minska med 5 miljoner kronor från och med 2020.

I beräkningarna av anslaget har hänsyn tagits till tekniskt stöd inom de berörda programmen, vilket får användas för vissa administrativa kostnader.

Regeringen föreslår att 120 034 000 kronor anvisas under anslag 1:5 *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 121 827 000 kronor respektive 121 985 000 kronor.

Tabell 4.33 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	121 317	121 317	121 317
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 717	5 614	7 503
Beslut	-5 000	-5 104	-6 835
Varav BP20 ³	-5 000	-5 000	-5 000
Varav ³			
Effektivisera förvaltning och kontroll av EU-stöd	-5 000	-5 000	-5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	120 034	121 827	121 985

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

4.7.6 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tabell 4.34 Anslagsutveckling 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2018	Utfall	1 293 893	229 607
2019	Anslag	1 491 500 ¹	1 185 972
2020	Förslag	1 451 500	
2021	Beräknat	1 503 600	
2022	Beräknat	1 569 600	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 4.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Ingående åtaganden	3 398 227	3 219 455	3 582 560			
Nya åtaganden	1 373 262	1 749 529	1 568 940			
Infriade åtaganden	-1 552 034	-1 386 424	-1 451 500	-1 503 600	-1 569 600	-626 800
Utestående åtaganden	3 219 455	3 582 560	3 700 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 823 000	3 850 000	3 700 000			

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utbetalningar av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2014–2020. Utbetalningarna avser delfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning. Anslaget omfattar även särskilda EU-medel, utöver socialfondsmedel, för EU:s sysselsättningsinitiativ för unga.

Anslaget får även användas för viss statlig medfinansiering av det nationella socialfondsprogrammet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 700 000 000 kronor 2021–2023.

Skälen för regeringens förslag: Verksamheten inom det nationella socialfondsprogrammet omfattar bl.a. fleråriga projekt som medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 700 000 000 kronor 2021–2023.

Regeringens överväganden

Anslagssparandet för 2018 om 230 miljoner kronor har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2018 uppgick till 1 294 miljoner kronor vilket var 285 miljoner kronor högre än 2017.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 1 186 miljoner kronor. Detta är 306 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2019, vilket främst förklaras av en lägre takt i utbetalningarna inom socialfondsprogrammet än förväntat.

Medlen från Europeiska socialfonden för det nationella socialfondsprogrammet uppgår till ca 756 miljoner euro för programperioden som helhet, varav ca 44 miljoner euro för EU:s sysselsättningsinitiativ för unga. Ytterligare EU-medel om ca 44 miljoner euro tillkommer för sysselsättningsinitiativet för unga.

Vid beräkning av de finansiella ramarna för programperioden 2014–2020 ska den valutakurs tillämpas som anges i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU:s struktur- och investeringsfonder. Regeringen har genom en ändring av förordningen per den 1 augusti 2019 justerat den berörda kursen från 8 kronor och 39 öre per euro till 9 kronor och 30 öre per euro. Detta medför att ytterligare EU-medel om totalt ca 728 miljoner kronor för programperioden görs tillgängliga inom socialfondsprogrammet. I enlighet med vad som har aviserats i 2019 års ekonomiska vårproposition innebär det utgiftsökningar under anslaget. EU-medlen för socialfondsprogrammet beräknas efter valutakursjusteringen till totalt 7 439 miljoner kronor.

Medel bör liksom tidigare anvisas under anslaget för statlig medfinansiering av vissa insatser inom socialfondsprogrammet. Detta belopp beräknas uppgå till 1 500 miljoner kronor för programperioden som helhet. Beloppet omfattar främst viss statlig medfinansiering av kompetensutveckling för sysselsatta, insatser för att förstärka kopplingen mellan utbildning och arbetsliv samt insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden. Övrig statlig medfinansiering kan därutöver ske under bl.a. ett antal andra anslag inom utgiftsområdet och anslag inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, i enlighet med ändamålen för dessa anslag.

På anslaget har även beräknats medel för programperioden 2021–2027, med 50 miljoner kronor 2021 och 200 miljoner kronor 2022.

Reformer och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget minskar med 174 miljoner kronor 2020 och ökar med 266 miljoner kronor 2021 och 262 miljoner kronor 2022.

I tabell 4.36 nedan framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2019. I tabellen redovisar raden beslut summan av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2020 och framåt.

Regeringen föreslår att 1 451 500 000 kronor anvisas under anslag 1:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 1 503 600 000 kronor respektive 1 569 600 000 kronor.

Tabell 4.36 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014–2020

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	1 491 500	1 491 500	1 491 500
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-34 500	18 600	83 300
Varav BP20	-168 500	272 600	261 700
Varav			
Ny programperiod för Europeiska socialfonden 2021–2027		50 000	200 000
Omfördelning inom anslaget över tid	-168 500	222 600	61 700
Överföring till/från andra anslag	-5 500	-6 500	-5 200
Varav BP20	-5 500	-6 500	
Varav			
Lokalt ledd utveckling från U014 till U023	-5 500	-6 500	
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 451 500	1 503 600	1 569 600

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.7.7 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tabell 4.37 Anslagsutveckling 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

År	Utfall	41 074	Anslags-sparande	1 021
2018	Utfall	41 074	Anslags-sparande	1 021
2019	Anslag	41 444 ¹	Utgifts-prognos	41 976
2020	Förslag	42 292		
2021	Beräknat	42 866 ²		
2022	Beräknat	43 431 ²		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 42 292 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) förvaltningsutgifter och forskningsbidrag.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:7 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2021–2022.

Skälen för regeringens förslag: IFAU beviljar bidrag för externa projekt som kan pågå längre än ett år, vilket medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:7 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2021–2022.

Tabell 4.38 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Ingående åtaganden	7 649	6 095	6 100		
Nya åtaganden	4 405	6 100	9 000		
Infriade åtaganden	-5 959	-6 095	-6 100	-6 000	-3 000
Utestående åtaganden	6 095	6 100	9 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	9 000	9 000	9 000		

Regeringens överväganden

Arbetsmarknads- och utbildningspolitiken utgör tillsammans med socialförsäkringen stora offentliga utgifter. Det är därför viktigt att följa upp och utvärdera insatser och reformer. IFAU utgör en viktig resurs i detta arbete.

Regeringen föreslår att 42 292 000 kronor för 2020 anvisas under anslag 1:7 *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering*. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 42 866 000 kronor respektive 43 431 000 kronor.

Tabell 4.39 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:7 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	41 444	41 444	41 444
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	848	1 422	1 987
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	42 292	42 866	43 431

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

4.7.8 1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 4.40 Anslagsutveckling 1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2018	Utfall	71 753		2 002
2019	Anslag	72 469 ¹	Utgifts-prognos	73 613
2020	Förslag	73 616		
2021	Beräknat	74 720 ²		
2022	Beräknat	75 818 ²		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 73 616 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkrings förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 73 616 000 kronor anvisas under anslag 1:8 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 74 720 000 kronor respektive 75 818 000 kronor.

Tabell 4.41 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:8 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	72 469	72 469	72 469
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 147	2 251	3 349
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	73 616	74 720	75 818

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

4.7.9 1:9 Bidrag till administrationen av grundbeloppet

Tabell 4.42 Anslagsutveckling 1:9 Bidrag till administrationen av grundbeloppet

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2018	Utfall	56 363		
2019	Anslag	57 022 ¹	Utgifts-prognos	57 022
2020	Förslag	57 916		
2021	Beräknat	59 051 ²		
2022	Beräknat	60 227 ²		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 916 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till administration av grundbeloppet enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor för dem som inte är anslutna till någon arbetslöshetskassa.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 57 916 000 kronor anvisas under anslag 1:9 *Bidrag till administration av grundbeloppet* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 59 051 000 kronor respektive 60 227 000 kronor.

Tabell 4.43 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:9 Bidrag till administrationen av grundbeloppet

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	57 022	57 022	57 022
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	894	2 029	3 205
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	57 916	59 051	60 227

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

4.7.10 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 4.44 Anslagsutveckling 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	8 303		
2019	Anslag	8 303 ¹	8 303
2020	Förslag	8 303	
2021	Beräknat	8 303	
2022	Beräknat	8 303	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten för verksamheten enligt den överenskommelse svenska staten har med Finland och Norge om anordnande av utbildningar samt kompensation för de ökade kostnader som uppstår för dessa länder till följd av att utbildningstjänsterna är mer-värdesskattepliktiga i Sverige.

Regeringens överväganden

Syftet med verksamheten är att främja åtgärder som bidrar till att utveckla arbetsmarknaden och att stärka det regionala samarbetet för i första hand de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Utöver stiftelsens stadgar regleras verksamheten av en överenskommelse mellan länderna som omförhandlas vart fjärde år.

Nuvarande överenskommelse gäller perioden 2016–2019 (A2011/2830/A), med stöd av tidigare lämnat bemyndigande från riksdagen (prop. 2014/15:1, bet. 2014/15:AU2, rskr. 2014/15:89). Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 2019 träffa en sådan ny överenskommelse i enlighet med vad som anges ovan (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:AU2, rskr. 2018/19:112).

Regeringen föreslår att 8 303 000 kronor anvisas under anslag 1:10 *Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 8 303 000 kronor respektive år.

Tabell 4.45 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:10 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	8 303	8 303	8 303
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	8 303	8 303	8 303

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.7.11 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Tabell 4.46 Anslagsutveckling 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2018	Utfall	1 479 849		220 151
2019	Anslag	1 910 000 ¹	Utgifts-prognos	1 910 000
2020	Förslag	1 875 000		
2021	Beräknat	1 750 000		
2022	Beräknat	1 750 000		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till lönegarantiersättning enligt lönegarantilagen (1992:497) och de socialavgifter som ska betalas i samband med lönegarantiutbetalningen enligt socialavgiftslagen (2000:980). Anslaget får användas för utgifter för arbetet med handläggning av lönegarantiärenden.

Regeringens överväganden

Anslagssparandet för 2018 uppgick till 220 miljoner kronor, vilket förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2018 uppgick till 1 480 miljoner kronor vilket var 184 miljoner kronor högre än 2017. Detta förklaras främst av att antalet personer som berörts av konkurs ökade 2018, enligt Statistiska centralbyrån, till 19 500 personer från 17 500 personer, motsvarande en ökning med 11 procent. Antalet företagskonkurser ökade 2018 till 7 600 från 6 700 2017, motsvarande en ökning med 13 procent.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 1 910 miljoner kronor. Detta är 260 miljoner kronor högre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2019. Detta förklaras främst av ökade utbetalningar av lönegarantiersättning till följd av ett antal större konkurser. Därför föreslås i propositionen Höständringsbudget för 2019 att anslaget ökas med 260 miljoner kronor för 2019.

I följande tabell framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2019. Övriga makroekonomiska förutsättningar är t.ex. effekten av BNP-gap, investeringsandel och driftöverskottsandel.

Regeringen föreslår att 1 875 000 000 kronor anvisas under anslag 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 1 750 000 kronor respektive år.

Tabell 4.47 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:11 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	1 650 000	1 650 000	1 650 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar	225 000	100 000	100 000
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 875 000	1 750 000	1 750 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.7.12 1:12 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tabell 4.48 Anslagsutveckling 1:12 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tusental kronor

2018	Utfall	5 031 723	Anslags-sparande	230 170
2019	Anslag	4 994 213 ¹	Utgifts-prognos	4 782 587
2020	Förslag	5 262 634		
2021	Beräknat	5 677 750		
2022	Beräknat	6 059 765		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till arbetsgivare för nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställningar. Anslaget får även användas för utgifter för etableringsjobb.

Regeringens överväganden

Anslagssparandet för 2018 uppgick till drygt 230 miljoner kronor och har förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2018 uppgick till 5 032 miljoner kronor vilket var 1 001 miljoner kronor lägre än 2017. Detta förklaras främst av att färre personer hade anställningar med nystartsjobb.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till 4 783 miljoner kronor. Detta är 132 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2019. Detta förklaras främst av att omfattningen av nystartsjobb blivit lägre än tidigare bedömningar.

I propositionen Vårändringsbudget för 2019 ökades anslaget med 80 miljoner kronor som en konsekvens av att regeringen tagit bort kravet för nystartsjobb om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av, eller vara likvärdiga med, kollektivavtal. Förändringen förväntas innebära fler nystartsjobb och därmed ökade utgifter under anslaget.

I tabell 4.49 nedan framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2019. I tabellen redovisas förändringar på raden beslut summan av tidigare beslut och aviseringar samt förslag i denna budgetproposition som påverkar anslagsnivån för 2020 och framåt. Reformerna som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget ökar med 10 miljoner kronor 2020, 88 miljoner kronor 2021 och 176 miljoner kronor 2022. Reformerna innebär att den ersättning som kommer att lämnas för etableringsjobb beräknas under anslaget. Därmed föreslås även ändamålet för anslaget ändras i enlighet med detta.

Övriga makroekonomiska förändringar förklaras även av en reviderade beräknade volymer samt genomsnittlig kostnad per deltagare.

Regeringen bedömer vidare att det inte finns behov av ett särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget.

Regeringen föreslår att 5 262 634 000 kronor anvisas under anslag 1:12 *Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 5 677 750 000 kronor respektive 6 059 765 000 kronor.

Tabell 4.49 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:12 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	4 914 213	4 914 213	4 914 213
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	364 000	795 000	1 190 000
Varav BP20	10 000	88 000	176 000
Varav			
Etableringsjobb	10 000	88 000	176 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-15 579	-31 463	-44 448
Volymer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 262 634	5 677 750	6 059 765

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.7.13 1:13 Lån till körkort**Tabell 4.50 Anslagsutveckling 1:13 Lån till körkort**

Tusental kronor

2018	Utfall	17 475	Anslags-sparande	133 991
2019	Anslag	151 466 ¹	Utgifts-prognos	74 136
2020	Förslag	151 466		
2021	Beräknat	151 466		
2022	Beräknat	151 466		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för lån till körkort för vissa personer.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:13 *Lån till körkort* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 114 000 000 kronor 2021–2022.

Skälen för regeringens förslag: Besluten om lån till körkort kan löpa över en längre period än det budgetår då beslut om lån fattas och medföra utbetalningar under kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:13 *Lån till körkort* ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 114 000 000 kronor 2021 och 2022.

Tabell 4.51 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Lån till körkort

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Ingående åtaganden	0	66 265	82 265		
Nya åtaganden	66 265	57 000	78 735		
Infriade åtaganden	0	-41 000	-47 000	-110 000	-4 000
Utestående åtaganden	66 265	82 265	114 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	114 000	114 000	114 000		

Regeringens överväganden

Anslagssparandet för 2018 uppgick till 134 miljoner kronor vilket förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Innevarande år beräknas utgifterna uppgå till drygt 74 miljoner kronor. Detta är 77 miljoner kronor lägre än den ursprungligt beslutade budgeten för 2019. Detta förklaras främst av färre ansökningar än beräknat och utbetalningar av lån.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 151 466 000 kronor under anslag 1:13 *Lån till körkort* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 151 466 000 kronor respektive år.

Tabell 4.52 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:13 Lån till körkort

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	151 466	151 466	151 466
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	151 466	151 466	151 466

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.7.14 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tabell 4.53 Anslagsutveckling 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2018	Utfall	4 924 578		254 742
2019	Anslag	3 703 530 ²	Utgifts-prognos	3 580 290
2020	Förslag	2 483 622		
2021	Beräknat	1 833 722		
2022	Beräknat	1 687 742		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Nytt anslag som tidigare varit uppfört under utg.omr. 13. Utgifterna belastar utg.omr. 13 t.o.m. 2019 men redovisas under utgiftsområdet enligt den föreslagna anslagsstrukturen som bör gälla fr.o.m. 2020.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för etableringsersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser.

Regeringens överväganden

I enlighet med 2019 års ekonomiska vårproposition bör anslaget fr.o.m. 2020 beräknas under utgiftsområdet i stället för som tidigare utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering. Anslagssparandet för 2018 uppgick till 255 miljoner kronor vilket förts bort som en indragning av anslagsbelopp.

Utgifterna 2018 uppgick till 4 925 miljoner kronor vilket var 431 miljoner kronor lägre än 2017. Detta förklaras främst av färre antal deltagare i etableringsuppdraget.

I propositionen Vårändringsbudget för 2019 minskades anslaget med 4 miljoner kronor som en konsekvens av att regeringen tagit bort kravet på nystartsjobb om att andra anställningsförmåner än lön ska följa av, eller vara likvärdiga med, kollektivavtal. Detta förväntas leda till fler nystartsjobb och att därigenom fler deltagare i etableringsprogrammet får ett nystartsjobb, vilket beräknas minska utgifterna under anslaget.

Utfallet under 2019 beräknas bli 127 miljoner kronor lägre än vad som antogs i den ursprungligt beslutade budgeten för 2019. Det beror på att antalet deltagare i etableringsuppdraget har blivit färre än beräknat. Utgifterna och antalet deltagare beräknas också fortsatt minska kraftigt. Antalet deltagare beräknas successivt minska från 39 000 personer 2019 till 18 100 personer 2022.

Reformer och finansiering som redovisas i avsnitt 4.6 innebär att anslaget utöver att det föreslås beräknas under utgiftsområdet ökar med 38 miljoner kronor 2020 och minskar med 54 miljoner kronor 2021 och 263 miljoner kronor 2022.

I följande tabell framgår förändringen av anslaget jämfört med den ursprungligt beslutade nivån för 2019.

Regeringen föreslår att 2 483 622 000 kronor anvisas under anslag 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 1 833 722 000 kronor respektive 1 687 742 000 kronor.

Tabell 4.54 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	3 707 530	3 707 530	3 707 530
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	39 714	-57 286	-283 286
Varav BP20	38 000	-54 000	-263 000
Varav			
Förlängning av den tillfälliga lagen om uppehållstillstånd	40 000	-34 000	-224 000
Etableringsjobb	-2 000	-20 000	-39 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar			
Volym	-1 263 622	-1 816 522	-1 736 502
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 483 622	1 833 722	1 687 742

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5 Arbetsliv

5.1 Omfattning

Arbetslivspolitikerna omfattar områdena arbetsmiljö, arbetsrätt och lönebildning.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöområdet omfattar insatser för ett väl fungerande arbetsmiljöarbete. I området ingår verksamhet vid Arbetsmiljöverket, verksamhet vid Myndigheten för arbetsmiljökunskap och stödet till den regionala skyddsombudsverksamheten. För frågor som avser arbetstid och arbetsmiljö på transportområdet se utgiftsområde 22 Kommunikation.

Arbetsrätt

Arbetsrättsområdet behandlar arbetsrättsliga frågor. I området ingår verksamhet vid Arbetsdomstolen, utgifter för Sveriges medlemsavgift till Internationella arbetsorganisationen (ILO), för deltagande i ILO:s verksamhet och för svenska ILO-kommittén. För frågor som avser statlig arbetsrätt se utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning, avsnitt 5.

Lönebildning

Lönebildningsområdet avser insatser för en väl fungerande lönebildning och medling i arbetstvister. I området ingår verksamhet vid Medlingsinstitutet.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom området Arbetsliv

Miljoner kronor						
	Utfall 2018	Budget 2019 ¹	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
<i>Arbetsliv</i>						
2:1 Arbetsmiljöverket	774	768	771	677	668	678
2:2 Arbetsdomstolen	31	33	30	34	35	35
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	31	34	32	34	34	34
2:4 Medlingsinstitutet	52	56	52	51	51	52
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	11	33	28	39	39	40
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet				112	112	112
Summa Arbetsliv	900	924	912	946	939	951
<i>Äldreanslag</i>						
2019 2:5 Arbetslivspolitik	22	5	5			
Summa Äldreanslag	22	5	5			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

5.3 Mål för arbetslivspolitik

Mål för arbetslivspolitikens tre delområden

Målet för arbetslivspolitik är goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män (prop. 2011/12:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.3, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88).

Mål för arbetslivspolitikens tre delområden

- Arbetsmiljö: En arbetsmiljö som förebygger ohälsa, olycksfall och motverkar att människor utestängs från arbetet och tar hänsyn till människors olika förutsättningar och bidrar till utvecklingen av både individer och verksamhet.
- Arbetsrätt: En arbetsrätt som skapar förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande.
- Lönebildning: En lönebildning i samhälls-ekonomisk balans och arbetsfred.

5.4 Resultatredovisning

5.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Arbetsmiljö

Följande resultatindikatorer redovisas på arbetsmiljöområdet:

- Antal dödsolyckor i arbetet per 100 000 arbetstagare.
- Antal dödsolyckor i arbetet.
- Antal dödsolyckor per 100 000 förvärvsarbete efter näringgren.
- Antal dödsolyckor i arbete per 100 000 förvärvsarbete i nordiska länder och Europeiska unionen (EU).
- Antal anmälda arbetsolyckor med och utan frånvaro per 1 000 förvärvsarbete.
- Antal anmälda arbetssjukdomar per 1 000 förvärvsarbete.

- Andel sysselsatta med arbetsorsakade besvär till följd av fysisk belastning.
- Andel sysselsatta med arbetsorsakade besvär till följd av stress och andra psykiska orsaker.
- Andel sysselsatta som har möjlighet att varje vecka lära nytt och utvecklas i yrket.
- Andel sysselsatta som anser att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på arbetsplatsen.
- Antal förrättningar och inspektioner utförda av Arbetsmiljöverket.
- Antal föreläggande och förbud, åtalsanmälningar och uttagna sanktionsavgifter på arbetsmiljöområdet.
- Bidrag till den regionala skyddsombudsverksamheten.

I bedömningen av resultatet vägs även resultat från rapporter och undersökningar från t.ex. Arbetsmiljöverket och Myndigheten för arbetsmiljökunskap in.

Arbetsrätt

Följande resultatindikatorer redovisas på arbetsrättsområdet:

- Genomsnittlig överenskommen och faktisk arbetad tid för anställda i åldern 15–74 år.
- Andel deltidsarbetande för personer i åldern 15–74 år.
- Andel anställda med tidsbegränsad anställning i åldern 15–74 år.
- Facklig organisationsgrad.
- Målstatistik för arbetstvister.
- Typ av tvist i procent av inkommande mål som prövas i Arbetsdomstolen som första och enda instans (A-mål).
- Typ av tvist i procent av inkommande mål som först har prövats i tingsrätt och sedan överklagats till Arbetsdomstolen (B-mål).
- Antal anmälningar till utstationeringsregistret.

I bedömningen av resultatet vägs även resultat från rapporter och undersökningar från t.ex. Arbetsmiljöverket och Medlingsinstitutet in.

Lönebildning

Följande resultatindikatorer redovisas på lönebildningsområdet:

- Antal medlingsärenden.
- Antal förlorade arbetsdagar på grund av konflikt.
- Löneutvecklingen på hela arbetsmarknaden fördelat på avtalsmässiga löneökningar samt restpost.
- Nominell och real löneutveckling.
- Arbetskostnad per timme inom näringslivet.
- Övägd och standardvägd löneskillnad mellan kvinnor och män.

I bedömningen av resultatet vägs även resultat från rapporter och undersökningar från t.ex. Medlingsinstitutet in.

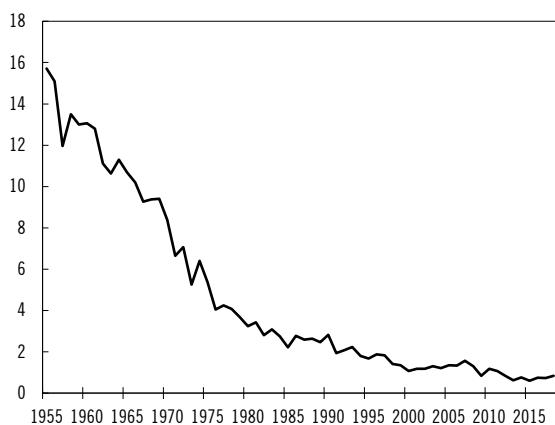
5.4.2 Resultat – arbetsmiljö

Antalet dödsolyckor ökade under 2018

I ett längre perspektiv har antalet dödsolyckor i arbetet en starkt nedåtgående trend (se diagram 5.1). Fram till slutet av 1970-talet minskade antalet dödsfall kraftigt och därefter har det varit en svagare nedgång fram till 2000. Sedan 2000 har antalet dödsolyckor bland arbetstagare varit på en jämn nivå. För egenföretagare finns arbetsskade-statistik sedan 1979. För drygt 30 år sedan var antalet i arbetet omkomna egenföretagare ungefär 30 per år, medan antalet under den senaste tioårsperioden årligen varit 15 eller färre per år.

Diagram 5.1 Antal dödsolyckor i arbetet

Antal per 100 000 arbetstagare

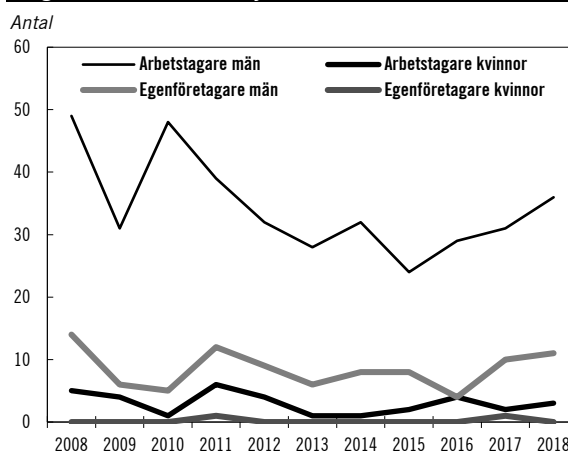
Anm.: Statistiken innehåller inte de 205 omkomna i Estonia 1994.

Källa: Arbetsmiljöverket.

Under 2018 inträffade 50 dödsolyckor i arbetet, jämfört med 44 under 2017 (se diagram 5.2). Dödsolyckor i arbetet är betydligt vanligare bland män än bland kvinnor. Av dem som omkom 2018 var 47 män och 3 kvinnor.

Av samtliga dödsolyckor i den svenska arbetskraften inträffade 39 dödsolyckor bland arbetstagare och 11 bland egenföretagare. Jämfört med 2016 har antalet dödsolyckor i arbetet ökat nästan lika mycket bland arbetstagare som bland egenföretagare. Sedan 2016 har dödsolyckorna ökat med 6 stycken bland arbetstagare och med 7 stycken bland egenföretagare.

Diagram 5.2 Antal dödsolyckor i arbetet

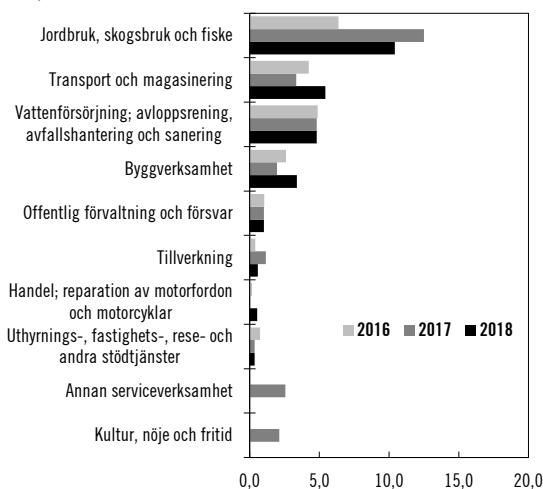

Källa: Arbetsmiljöverket.

Dödsolyckorna i arbetet var 2018 vanligast inom jordbruk, skogsbruk och fiske (se diagram 5.3). Den vanligaste orsaken till dödsolyckor i arbetet är förlorad kontroll över fordon eller andra transportmedel.

Diagram 5.3 Antal dödsolyckor efter näringsgren

Antal per 100 000 förvärsarbetande

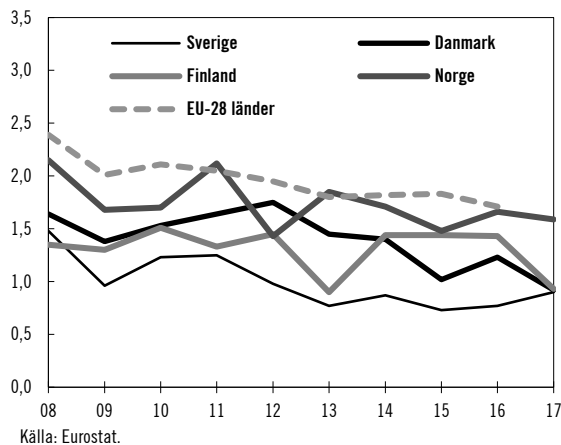

Källa: Arbetsmiljöverket.

Antalet dödsolyckor i Sverige kan jämföras med de andra nordiska länderna och genomsnittet inom Europeiska unionen (EU). En sådan jämförelse visar att Sverige har lägst antal dödsolyckor per 100 000 förvärvsarbetande (se diagram 5.4).

Diagram 5.4 Antal dödsolyckor i arbete i nordiska länder och Europeiska unionen (EU)

Antal per 100 000 förvärvsarbetande

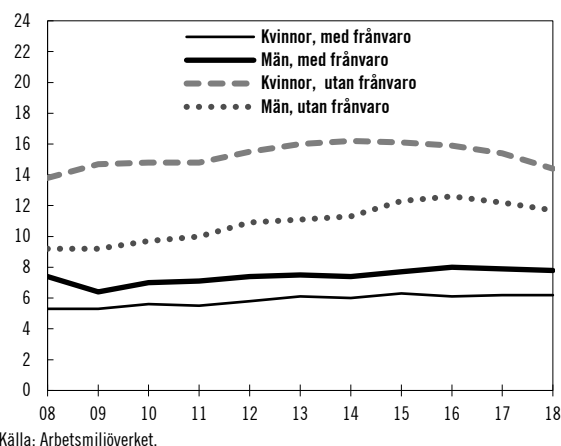
Anmälda arbetsolyckor utan frånvaro minskar

Antalet anmälda arbetsolyckor som inte har resulterat i frånvaro från arbetet har minskat sedan 2014 bland kvinnor och sedan 2016 bland män. Antalet är högre bland kvinnor än bland män. År 2018 var antalet arbetsolyckor som inte lett till frånvaro ca 14 per 1 000 förvärvsarbetande kvinnor och ca 12 per 1 000 förvärvsarbetande män.

Antalet anmälda arbetsolyckor som har resulterat i frånvaro från arbetet var oförändrat under 2018 jämfört med 2017 (se diagram 5.5). Anmälda arbetsolyckor som leder till frånvaro är vanligare bland män än bland kvinnor. Under 2018 anmäldes ca 8 arbetsolyckor med frånvaro per 1 000 förvärvsarbetande män. Motsvarande antal för kvinnor var ca 6 anmälda fall per 1 000 förvärvsarbetande.

Diagram 5.5 Antal anmälda arbetsolyckor med och utan frånvaro

Antal per 1 000 förvärvsarbetande

Den vanligaste orsaken till arbetsolyckor med frånvaro för män var olyckor orsakade av förlorad kontroll över handverktyg och fordon. Bland kvinnor var fallolyckor vanligaste orsaken till frånvaro. År 2018 hade unga män i åldern 14–24 år den högsta olycksfallsfrekvensen. Den relativa olycksfallsfrekvensen för unga män var ungefär 50 procent högre än genomsnittet för män i övriga åldersgrupper. För kvinnor var det vanligare med anmälda olycksfall i åldersgruppen 55–59 år. Flest arbetsolyckor med frånvaro anmäldes inom den kommunala sektorn för kvinnor och inom den privata sektorn för män.

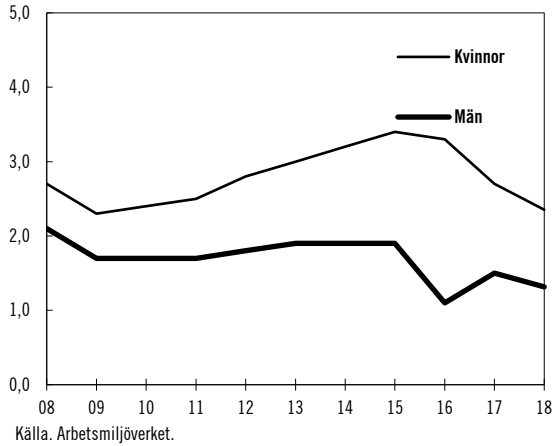
Nästan dubbelt så många anmälda arbetsolyckor har inte resulterat i frånvaro jämfört med anmälda arbetsolyckor som har resulterat i frånvaro. Det är vanligare med anmälda arbetsolyckor utan frånvaro bland kvinnor än män.

Anmälda arbetssjukdomar minskar

Antalet anmälda arbetssjukdomar minskade under 2018 för både kvinnor och män (se diagram 5.6). Antalet anmälda arbetssjukdomar under 2018 motsvarar ca 2,5 anmälningar per 1 000 förvärvsarbetande kvinnor och ca 1,5 anmälningar per 1 000 förvärvsarbetande män. Det är fortsatt vanligare att kvinnor anmäler arbetssjukdomar än att män gör det.

Diagram 5.6 Antal anmälda arbetssjukdomar

Antal per 1 000 förvävsarbetande

De vanligaste orsakerna till anmälda arbetssjukdomar var under 2018 sociala och organisatoriska faktorer (39 procent) och ergonomiska belastningsfaktorer (34 procent). Andelen arbetssjukdomar av sociala och organisatoriska orsaker var högre bland kvinnor (49 procent) än bland män (22 procent). Sedan 2014 har sociala och organisatoriska faktorer varit den vanligaste orsaken till anmälan om arbetssjukdom bland kvinnor. Bland män var ergonomiska belastningsfaktorer den vanligaste orsaken till anmälda arbetssjukdomar under 2017.

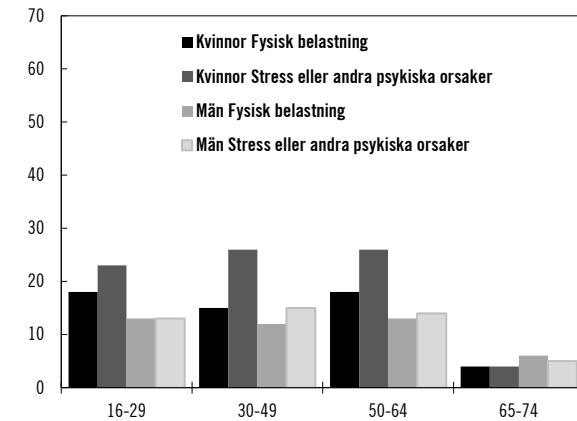
Flest anmälningar av arbetssjukdomar per 1 000 förvävsarbetande sker inom den kommunala och den statliga sektorn.

Tre av tio sysselsatta hade arbetsorsakade besvär

I Arbetsmiljöverkets undersökning om arbetsorsakade besvär 2018 uppgav närmare tre av tio, 28 procent, sysselsatta personer i åldern 16–64 år att de har haft besvär till följd av arbetet under den senaste 12-månadersperioden. Det var fler kvinnor än män som hade besvär till följd av arbetet. Var tredje sysselsatt kvinna hade besvär till följd av arbetet jämfört med knappt var fjärde sysselsatt man.

Diagram 5.7 Andel sysselsatta med arbetsorsakade besvär till följd av fysisk belastning respektive stress eller andra psykiska orsaker efter ålder och kön 2018

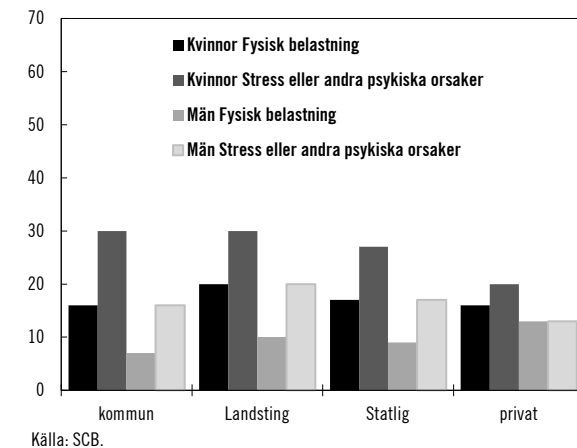
Procent

Det är vanligare med arbetsorsakade besvär till följd av stress eller andra psykiska orsaker jämfört med fysisk belastning. Det gäller inom samtliga sektorer på arbetsmarknaden och för både kvinnor och män. Det är vanligare att kvinnor har arbetsorsakade besvär jämfört med män, inom alla sektorer (se diagram 5.8).

Diagram 5.8 Andel sysselsatta med arbetsorsakade besvär till följd av fysisk belastning respektive stress eller andra psykiska orsaker efter kön och sektor 2018

Procent

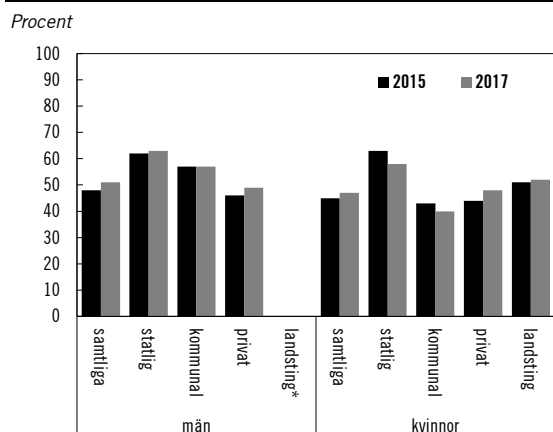

Statligt anställda anser att de har störst möjlighet att lära sig nytt och utvecklas i yrket

År 2017 var det nästan hälften av alla sysselsatta personer i åldern 16–64 år som ansåg att de hade möjlighet att varje vecka lära sig något nytt och utvecklas i yrket. Cirka 50 procent av de sysselsatta männen angav att de hade möjlighet till att lära sig nytt och utvecklas i yrket jämfört med 47 procent bland de sysselsatta kvinnorna (se

diagram 5.9). Det var störst andel sysselsatta inom statlig sektor som ansåg att de hade möjlighet att lära sig nytt och utvecklas inom yrket, både bland män och kvinnor. Det var lägst andel sysselsatta som ansåg att de hade möjlighet till att lära sig nytt och utveckling yrket i privat sektor för män (49 procent) och i kommunal sektor för kvinnor (40 procent).

Diagram 5.9 Andel sysselsatta som har möjlighet att varje vecka lära sig nytt och utvecklas i yrket

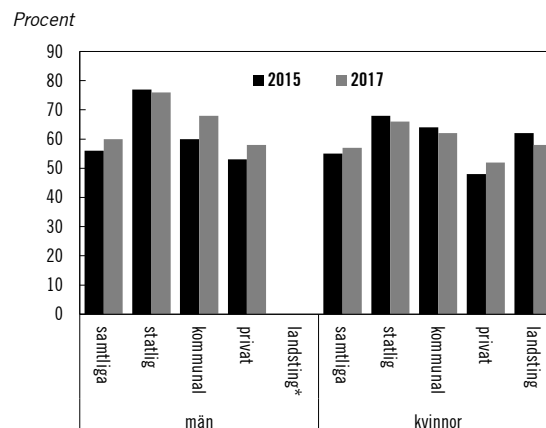

Anm.: *Resultatet efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker.
Källa: Arbetsmiljöverket.

Systematiskt arbetsmiljöarbete är vanligast i statlig sektor

År 2017 var det omkring 60 procent av de sysselsatta i åldern 16–64 år som ansåg att det pågick ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen (se diagram 5.10). Av de sysselsatta männen ansåg 60 procent att det pågick ett systematiskt arbetsmiljöarbete jämfört med 57 procent bland de sysselsatta kvinnorna. Jämfört med siffror från 2015 har andelen som ansåg att det pågick ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen ökat något, från 56 procent 2015 till ca 60 procent 2017. Ökningen skedde framför allt bland män i åldern 30–49 år. För kvinnor har andelen som ansåg att det pågår ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen i stället minskat i statlig och kommunal sektor.

Diagram 5.10 Andel sysselsatta som anser att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på arbetsplatsen

Anm.: *Resultatet efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker.
Källa: Arbetsmiljöverket.

För både sysselsatta män och kvinnor var det 2017 störst andel inom statlig sektor som ansåg att det pågick ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen. Andelen har minskat obetydligt jämfört med 2015.

Arbetsmiljöverkets inspektioner ökar till följd av regeringens ambitionshöjning

Mellan 2015–2018 ökade regeringen Arbetsmiljöverkets anslag med ca 110 miljoner kronor för att myndigheten skulle kunna anställa fler inspektörer och öka närvaron på arbetsplatserna. Anslagsökningen har lett till att Arbetsmiljöverket anställt drygt 150 nya inspektörer och antalet inspektioner har ökat. Under 2018 fortsatte antalet inspektioner att öka. Antalet inspektioner under 2018 var mer än 5 000 fler än 2017 (se tabell 5.2).

Tabell 5.2 Antal förrättningar och inspektioner utförda av Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöverket				
Antal				
År	2015	2016	2017	2018
Antal förrättningar	21 000	21 200	22 000	27 200
varav inspektioner	19 300	18 100	21 200	26 600
Antal förrättningar per inspektör	104	97	97	108

Anm.: Förrättningar är ett samlingsnamn för de besök på arbetsplatser som görs av en arbetsmiljöinspektör eller handläggare. En förrättning kan vara en inspektion, en uppföljningsinspektion, samverkan, en mätning eller en informationsinsats.
Källa: Arbetsmiljöverket.

Antal förelägganden och förbud, åtalsanmälningar och uttagna sanktionsavgifter på arbetsmiljöområden ökade under 2018, medan antalet åtalsanmälningar minskade något (se

tabell 5.3). Det ökade antalet ärenden beror bl.a. på det ökade antalet inspektioner, att myndigheten har effektiviserat arbetet genom tydligare ärendehantering och effektivare samarbete mellan inspektörer och jurister.

Tabell 5.3 Antal förelägganden och förbud, åtalsanmälningar och uttagna sanktionsavgifter på arbetsmiljöområdet

Antal				
År	2015	2016	2017	2018
Förelägganden och förbud	519	742	1 002	1 469
Åtalsanmälningar	123	146	176	161
Uttagna sanktionsavgifter	355	463	775	1 134

Källa: Arbetsmiljöverket.

Under 2018 arbetade Arbetsmiljöverket tillsammans med polis och åklagare för att ta fram riktlinjer för att handläggningstiden av arbetsmiljöbrott ska vara högst 18 månader. De nya riktlinjerna är tänkta att börja gälla under 2019.

Hantering av tips och anmälningar till Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöverket har arbetat med att införa ett enhetligt arbetssätt för hur tips och anmälningar ska hanteras inom myndigheten. Det har lett till nya arbetssätt för hur Arbetsmiljöverket bedömer vilka tips som ska leda till en tillsynsinsats. Exempelvis ska alla tips och anmälningar om fallrisker och asbest leda till en tillsynsinsats förutsatt att de är tillsynsbara. Regeringen avser därmed inte att vidta några åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivande om att regeringen bör vidta åtgärder så att Arbetsmiljöverket kan införa förbättrade rutiner för att ta emot tips och anmälningar (bet. 2017/18:AU8, punkt 4, rskr. 2017/18:177). Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

En ny myndighet på arbetsmiljöområdet

Under 2018 har Myndigheten för arbetsmiljö-kunskap etablerats som en ny myndighet och aktör på arbetsmiljöområdet. Myndigheten inledde sin verksamhet den 1 juni 2018 och är ett nationellt kunskapscentrum för frågor om arbetsmiljö.

Under 2019 har myndigheten påbörjat arbetet med flera projekt, exempelvis om friska och välmående arbetsplatser samt om kunskap om framtidens arbetsliv.

Den regionala skyddsombudsverksamheten

Staten ger årligen bidrag till de centrala arbets-tagarorganisationerna (LO, TCO och Saco) och Svenska Hamnarbetarförbundet för deras arbete med den regionala skyddsombudsverksamheten (se tabell 5.4).

Tabell 5.4 Bidrag till regionala skyddsombudsverksamheten

Tusental kronor				
År	2015	2016	2017	2018
LO	82 311	83 045	82 748	83 416
TCO	20 380	18 014	20 120	35 255
Saco	6 189	6 071	6 002	6 189
SHF	207	200	198	227
Summa	109 087	107 330	109 069	125 087

Källa: Arbetsmiljöverket.

Under 2018 betalades det ut bidrag för den regionala skyddsombudsverksamheten om ca 125 miljoner kronor. Vidare har ytterligare bidrag om ca 1,25 miljoner kronor betalats ut till de centrala arbets-tagarorganisationerna för deras deltagande i standardiseringsverksamheten.

För år 2018 redovisades 1 726 regionala skyddsombud, vilket motsvarar ungefär 311 års-arbetskrafter. Det är något fler än de 1 676 regionala skyddsombud som redovisades 2017, men som då motsvarade 311 årsarbets-krafter. Färre arbetsställen berördes av verksamheten under 2018. Under 2018 berördes 508 799 arbetsställen jämfört med 716 553 arbetsställen under 2017.

Insatser på arbetsmiljöområdet

Arbetet med regeringens arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016–2020

Regeringens arbetsmiljöstrategi utgår från det moderna arbetslivets utmaningar och möjligheter och pekar ut en riktning för arbetet under åren 2016–2020. Av strategin framgår det att en utvärdering av strategin skulle påbörjas under 2019. Regeringen har därför gett Statskontoret i uppdrag att göra en utvärdering av strategin som styrmedel (A2019/00794/ARM). Resultatet ska utgöra ett underlag för regeringens utformning av en ny arbetsmiljöstrategi.

Regeringen har beslutat om ändringar i förordningen (2007:193) med instruktion för Arbetsmiljöverket (SFS 2018:129). Arbetsmiljöverket har nu särskilt till uppgift att ta fram och till-

handahålla behovsanpassad, lättillgänglig och kvalificerad information inom sitt ansvarsområde, där små och medelstora företagsbehov särskilt ska beaktas. Regeringen avser därmed inte att vidta några åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivande om att arbetsmiljöstrategin i större utsträckning bör omfatta initiativ som underlättar för arbetsgivare i alla branscher att bedriva ett bra förebyggande arbetsmiljöarbete (bet. 2017/18:AU8, punkt 2 rskr. 2017/18:177). Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Statsrådsinitiativ för att bekämpa dödsolyckor i arbetslivet

Regeringens arbetsmiljöstrategi innehåller en nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsolyckor. Sex statsråd med ansvar för frågor kopplade till de branscher som är mest drabbade av dödsolyckor har beslutat att gemensamt lyfta upp det viktiga arbetet mot dödsolyckor och tillsammans arbeta för att förhindra ytterligare olycksfall med dödlig utgång. I dialog med myndigheter och relevanta aktörer synliggörs arbetet för att bryta den negativa trenden med antalet dödsolyckor i arbetslivet.

Arbete för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet

I budgetpropositionen för 2018 beslutades det om särskilda medel för att stärka arbetet för ordning och reda på arbetsmarknaden. Totalt har 18 miljoner kronor per år avsatts för arbetet under perioden 2018–2020.

Medlen har använts till arbete med att utveckla metoder för myndighetsgemensamma kontroller för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Regeringen har uppdragit åt åtta myndigheter att under 2018–2020 utveckla ändamålsenliga och effektiva metoder för myndighetsgemensam kontroll. Arbetsmiljöverket har haft en samordnande roll. Under 2018 genomförde de regionala teamen som myndigheterna bildat totalt 1 100 myndighetsgemensamma kontroller (A2017/02422/ARM).

Regeringen har även beslutat om förordningen (2018:1404) om statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet. Under 2018 betalades 3 miljoner kronor ut i statsbidrag till 6 olika projekt.

Det förebyggande och kompetenshöjande arbetet mot sexuella trakasserier har stärkts

Arbetsmiljöverket hade under 2018 särskilda medel för att genomföra en informationsinsats med stöd till arbetsgivare i syfte att förebygga sexuella trakasserier i arbetslivet. I samband med de inspektioner och uppföljningsbesök som myndigheten genomförde mellan oktober och december 2018 lämnade Arbetsmiljöverket information om sexuella trakasserier till arbetsgivare. Totalt 4 388 arbetsgivare fick information vid dessa tillfällen. Många arbetsgivare välkomnade insatsen eftersom de hade behov av information och stöd för att kunna arbeta förebyggande.

Den regionala skyddsombudsverksamheten fick också särskilda medel om ungefär 15 miljoner kronor för särskilda informations- och utbildningsinsatser. Medlen användes till att LO, TCO och Saco genomförde gemensamma insatser för att förebygga och motverka sexuella trakasserier. Målgruppen var förbundens regionala skyddsombud. Under 12 dagar gavs en gemensam utbildning som 551 regionala skyddsombud gick. Inom ramen för förbundens egna insatser utbildades ytterligare 116 regionala skyddsombud.

Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsombudsmannen fick även ett regeringsuppdrag under 2018 om särskilda informationsinsatser gällande arbetet mot sexuella trakasserier. Inom ramen för sitt gemensamma regeringsuppdrag (Ku2018/00557/DISK) har myndigheterna tagit fram en gemensam digital plattform som tillhandahåller samlad information om diskrimineringslagens (2008:567) och arbetsmiljölagens (1977:1160) krav på arbetsgivare när det gäller att förebygga, förhindra och åtgärda förekomsten av sexuella trakasserier. Myndigheterna har också tagit fram en broschyr för att utifrån de olika lagstiftningarna ge tydlig och enkel information till arbetsgivare. Ett seminarium för myndighetschefer har också genomförts.

Regeringens särskilda satsningar på forskning om arbetsliv

Mellan 2015 och 2018 avsattes särskilda medel för att finansiera arbetslivsforskning. Dessa medel har fördelats mellan Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) och Arbetsmiljöverket. Medlen har finansierat forskning om arbetsmiljön i kvinnodominerade sektorer. Totalt har bidrag om ca 50 miljoner kronor beviljats.

I den forskningspolitiska propositionen från 2016 (prop. 2016/17:50) presenterades s.k. nationella forskningsprogram inom vissa områden för att möta samhällets utmaningar. Forte har inrättat ett tioårigt nationellt forskningsprogram om arbetslivsforskning (se vidare utg.omr. 9 avsnitt 9). Programmet är en särskild satsning av regeringen. Under året har Forte tagit fram en strategisk forskningsagenda för programmet och identifierat prioriterade områden för att stärka forskningen. Två av dessa prioriterade områden handlar om forskning för att förbättra förutsättningar och villkor för att organisera och utföra arbete för olika anställnings- och arbetsformer samt forskning om hur samhället på ett bättre sätt kan inkludera underrepresenterade grupper i arbetslivet och hur förekomsten av hot, våld och trakasserier i arbetslivet kan minska.

Företagshälsovårdens kompetensförsörjning

Myndigheten för arbetsmiljökunskap har i rapporten Företagshälsovårdens kompetensförsörjning 2019:2 kartlagt och analyserat utbildningsbehovet för yrkesgrupper inom företagshälsovården. Rapporten visar att det finns ett behov av åtgärder för förbättrad kompetensförsörjning och utbildningar för samtliga yrkeskategorier inom företagshälsovården. Det finns ett särskilt behov av utbildningar för arbetsmiljöingenjörer och företagsläkare.

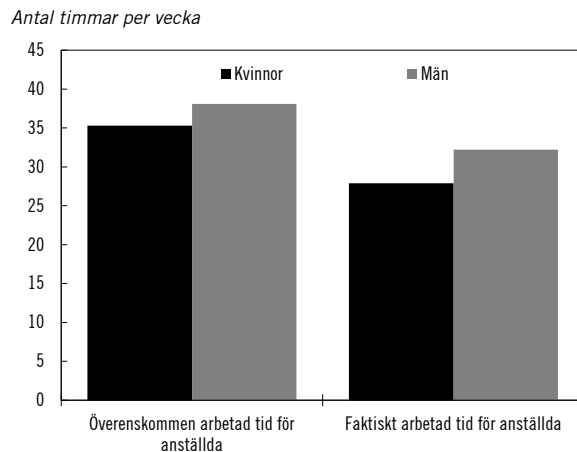
5.4.3 Resultat – arbetsrätt

Kvinnor har både kortare överenskommen och faktiskt arbetad tid än män

Under 2018 var den överenskomna arbetade tiden för anställda i genomsnitt 35 timmar i veckan för kvinnor och 38 timmar i veckan för män (se diagram 5.11). Den faktiskt arbetade tiden per vecka uppskattas till i genomsnitt 28 timmar för kvinnor och 32 timmar för män. Skillnaden mellan den överenskomna tiden och den faktiskt arbetade tiden var således större för kvinnor än för män. Det beror bl.a. på att kvinnor i större utsträckning än män är frånvarande från arbetet, på grund av sjukskrivning och vård av barn.

Den överenskomna och den faktiskt arbetade tiden per vecka för både kvinnor och män var i princip densamma som 2017.

Diagram 5.11 Genomsnittlig överenskommen och faktiskt arbetad tid för anställda i åldern 15–74 år

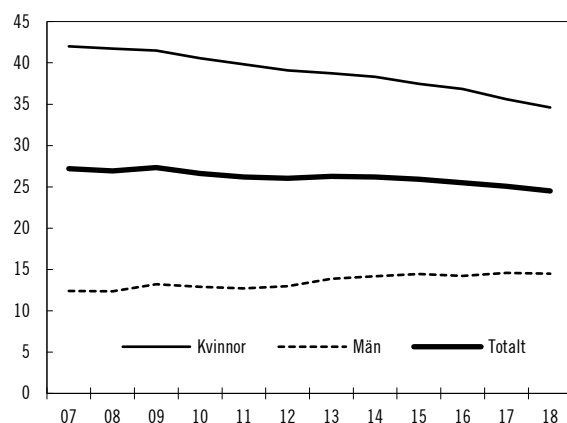
Anm.: Uppgifterna avser genomsnittlig tid per vecka i huvudsysslan och bisysslan. I faktiskt arbetad tid för anställda, i genomsnitt per vecka, ingår anställda som var frånvarande hela arbetsveckan.

Källa: Statistiska centralbyrån (AKU) och egna bearbetningar.

Av samtliga anställda kvinnor i åldern 15–74 år arbetade nästan 35 procent deltid under 2018, jämfört med nästan 15 procent av samtliga anställda män. Totalt sett uppgick andelen deltidsanställda till omkring 25 procent av alla anställda 2018 (se diagram 5.12). Under de senaste åren har andelen deltidsarbetande män ökat en aning medan andelen deltidsarbetande kvinnor har minskat. Under perioden 2007–2018 har andelen deltidsarbetande kvinnor minskat med mer än 7 procentenheter, medan andelen deltidsarbetande män har ökat med drygt 2 procentenheter.

Diagram 5.12 Andel deltid arbetande personer i åldern 15–74 år

Andel av samtliga anställda

Anm.: Uppgifterna avser andelen som arbetar deltid inom huvudsysslan.
Källa: Statistiska centralbyrån (AKU).

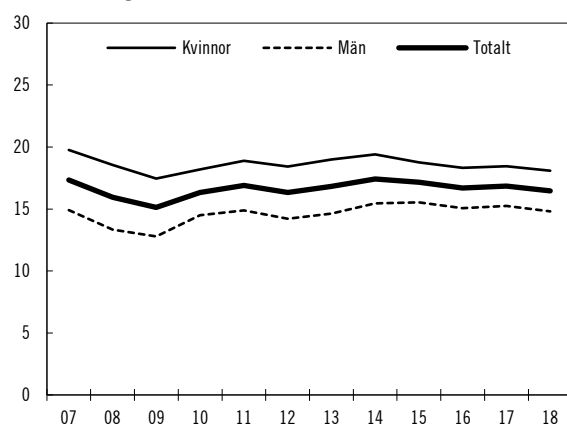
Fler kvinnor än män har en tidsbegränsad anställning

Andelen med tidsbegränsad anställning i åldrarna 15–74 år uppgick 2018 till 16,5 procent av alla anställda. Under de senaste åren har trenden varit svagt minskande, men sett över hela perioden 2007–2018 har andelen i princip varit oförändrad (se diagram 5.13).

Det är fler kvinnor än män som har en tidsbegränsad anställning. Av samtliga anställda kvinnor hade 18 procent en tidsbegränsad anställning 2018, jämfört med 15 procent av samtliga anställda män. Skillnaden mellan kvinnor och män har minskat något under den senaste tioårsperioden.

Diagram 5.13 Andel anställda med tidsbegränsad anställning i åldern 15–74 år

Andel av samtliga anställda

Källa: Statistiska centralbyrån (AKU).

I åldern 15–24 år är det ungefär 53 procent av de anställda som har en tidsbegränsad anställning.

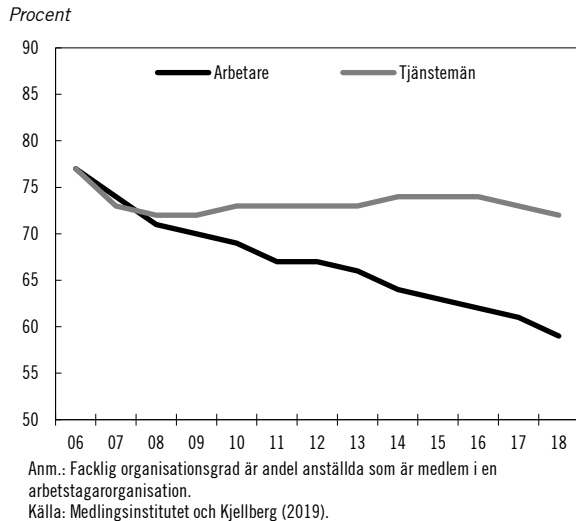
Det kan jämföras med åldersgruppen 25–54 år där 12 procent av de anställda har en tidsbegränsad anställning och 13 procent bland anställda i åldern 55–74 år. Det är en större andel kvinnor som har en tidsbegränsad anställning inom samtliga åldersgrupper. Störst skillnad mellan kvinnor och män är det i åldersgruppen 15–24 år där 58 procent av kvinnorna har en tidsbegränsad anställning medan 47 procent av männen har det.

Den fackliga organisationsgraden sjunker, men de flesta anställda omfattas av kollektivavtal

Av samtliga anställda i åldern 16–64 år omfattades 89 procent av kollektivavtal 2017. Totalt sett har andelen som omfattas av kollektivavtal i stort sett varit oförändrad under de senaste tio åren. I den offentliga sektorn täcks samtliga anställda av kollektivavtal. Inom den privata sektorn var det 83 procent av de anställda som täcktes av kollektivavtal 2017.

Den fackliga organisationsgraden, det vill säga andelen anställda som är medlem i en arbetstagarorganisation, uppgick till 67 procent 2018. Det är en minskning med 10 procentenheter jämfört med 2006. Merparten av minskningen inträffade åren 2006–2008, men därefter har det endast rört sig om en svag nedgång. Internationellt sett har Sverige fortfarande en mycket hög facklig organisationsgrad.

Utvecklingen i Sverige skiljer sig åt beroende på om de anställda tillhör arbetar- eller tjänstemannakollektivet. Från 2006 och fram till 2018 sjönk den fackliga organisationsgraden bland arbetare med 18 procentenheter från 77 procent till 59 procent. Under samma tidsperiod sjönk organisationsgraden bland tjänstemän med 5 procentenheter från 77 procent till 72 procent (se diagram 5.14).

Diagram 5.14 Facklig organisationsgrad

Nedgången i den fackliga organisationsgraden under åren 2006–2018 har varit särskilt märkbar i hotell- och restaurangbranschen samt i byggbranschen, medan nedgången bland industrianställda har varit relativt blygsam. Under 2018 uppskattades 62 procent av de privatanställda och 78 procent av de offentligtanställda vara medlemmar i en fackförening.

Den fackliga organisationsgraden skiljer sig mellan kvinnor och män. Under 2018 var 71 procent av kvinnorna medlemmar i en fackförening och 64 procent av männen. Nedgången i facklig organisationsgrad har i princip varit densamma för både kvinnor och män under åren 2006–2018 (10 procentenheter för män och 9 procentenheter för kvinnor).

I övrigt kan nämnas att den fackliga organisationsgraden är avsevärt högre bland äldre än bland yngre och markant högre bland inrikes födda än bland utrikes födda. Drygt en tredjedel av de anställda i åldern 16–24 år var medlem i ett fackförbund, vilket kan jämföras med drygt tre fjärdedelar av de anställda 45–64 år. Knappt hälften av de utrikes födda arbetarna var fackligt organiserade, vilket kan jämföras med 63 procent av de inrikes födda arbetarna. På tjänstemannasidan är dock skillnaderna mellan inrikes och utrikes födda mindre.

Till skillnad från den fackliga anslutningen har arbetsgivarnas organisationsgrad varit mer stabil de senaste åren, om man som mått använder andelen anställda i företag och verksamheter som är anslutna till en arbetsgivarorganisation. År 2017 arbetade 88 procent av samtliga anställda i företag och verksamheter som var anslutna till en arbetsgivarorganisation. Organisationsgraden för

arbetsgivarna var 19 procentenheter högre än den fackliga organisationsgraden 2017.

Antalet mål i Arbetsdomstolen fortsätter att minska

Arbetsdomstolen prövar tvister som ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Målen i Arbetsdomstolen delas in i A-mål och B-mål. A-mål är mål som prövas i Arbetsdomstolen som första och enda instans medan B-mål är mål som först har prövats i tingsrätt och sedan överklagats till Arbetsdomstolen.

Antalet mål som kommer in till Arbetsdomstolen har minskat under de senaste åren. Det är framför allt antalet mål som prövas i Arbetsdomstolen som första och enda instans (s.k. A-mål) som har minskat. Under 2018 kom det in 280 mål till Arbetsdomstolen vilket kan jämföras med 403 inkomna mål 2014 (se tabell 5.5). Antalet avgjorda mål och inneliggande mål vid årets slut har också minskat under 2018.

Tabell 5.5 Målstatistik för arbetstvister

Antal					
År	2014	2015	2016	2017	2018
Inkomna mål	403	336	294	293	280
Avgjorda mål	426	357	347	303	297
Antal domar och särskilt uppsatta beslut	91	76	77	67	81
Inneliggande mål vid årets slut	198	177	124	114	97

Källa: Arbetsdomstolen.

Flest tvister enligt lagen om anställningsskydd

Målen i Arbetsdomstolen kan delas in i olika typer av tvister. Arbetsdomstolen har baserat indelningen på vad den som har väckt talan i Arbetsdomstolen eller som har överklagat ett avgörande från tingsrätten har angivit att tvisten rör (se tabell 5.6 och 5.7). Den vanligaste typen av tvister är tvister enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd. Lönetvister är också vanligt förekommande.

Tabell 5.6 Typer av tvist i procent av inkommande mål som prövas i Arbetsdomstolen som första och enda instans (A-mål)

Procent				
Typ av tvist	2015	2016	2017	2018
Tvister enligt lagen om anställningsskydd (LAS)	42	40	32	31
Lönstvister	15	19	18	22
Mål enligt medbestämmandelagen (MBL)	16	14	15	14
Kollektivavtalskonflikter	14	10	10	11
Diskrimineringslagen	5	6	4	8
Stridsåtgärdsåtal	0	6	4	0

Källa: Arbetsdomstolen.

Tabell 5.7 Typ av tvist i procent av inkommande mål som först har prövats i tingsrätt och sedan överklagats till Arbetsdomstolen (B-mål)

Procent				
Typ av tvist	2015	2016	2017	2018
Tvister enligt lagen om anställningsskydd (LAS)	29	24	26	31
Processuella frågor enligt rättegångsbalken	24	32	41	31
Lönstvister	21	24	18	23
Tvister enligt rättshjälpslagen	10	6	4	5
Tvister rörande enskilda anställningsavtal	3	0	2	2
Diskrimineringslagen	0	5	2	1
Tvister enligt semesterlagen	2	2	1	2

Källa: Arbetsdomstolen.

Flest utstationerade inom bygg och it

Arbetsmiljöverket är förbindelsekontor för utstationeringsfrågor och förvaltar ett register dit arbetsgivare ska anmäla sina utstationerade arbetstagare. En utstationerad arbetstagare är en person som vanligen arbetar i ett annat land men som skickas till Sverige av sin arbetsgivare för att arbeta här under en begränsad tid i samband med att arbetsgivaren tillhandahåller tjänster över gränserna. Under 2018 anmäldes totalt 106 799 utstationerade arbetstagare till registret. Det är en ökning jämfört med 72 552 anmälda föregående år (se tabell 5.8).

Tabell 5.8 Antal anmälningar till utstationeringsregistret

Antal				
År	2015	2016	2017	2018
Antal arbetstagare som varit anmälda som utstationerade i Sverige	42 700	42 727	72 552	106 799

Anm.: Antalet avser arbetstagare som har anmälts i olika utstationeringsuppdrag under perioden, inte unika arbetstagare. Samma arbetstagare över tid kan återkomma i flera uppdrag.

Källa: Arbetsmiljöverket.

Mer än 43 procent av det totala antalet utstationerade arbetstagare utstationerades från Polen, vilket svarar för drygt 46 000 arbetstagare. Det är en ökning med sju procentenheter jämfört med föregående år. De största branscherna för utstationerade arbetstagare var under året byggverksamhet och it-verksamhet. Dessa branscher sysselsatte drygt 69 procent av alla anmälda utstationerade arbetstagare.

Sveriges arbete med ILO

Den internationella arbetsorganisationen (ILO) är FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor. Målet är att bekämpa fattigdom och främja social rättvisa. Under 2019 firar ILO sitt hundraårsjubileum och uppmärksammar detta med olika aktiviteter som regeringen deltar i. Temat för jubiléet är framtidens arbetsliv.

Under ILO:s internationella arbetskonferens 2019 antogs en konvention och rekommendation om våld och trakasserier i arbetslivet. Konferensen behandlade även en deklARATION om framtidens arbetsliv.

Insatser på det arbetsrättsliga området

Åtgärder för att anpassa arbetsrätten

Regeringen har tillsatt en utredning för att föreslå hur arbetsrätten kan moderniseras och anpassas efter dagens arbetsmarknad samtidigt som en grundläggande balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthålls (dir. 2019:17). Utredningen ska utarbeta författningsförslag för tydligt utökade undantag från turordningsreglerna, utarbeta författningsförslag för att inom ramen för anställningen stärka arbetsgivarens ansvar för kompetensutveckling och anställdas omställningsförmåga, utarbeta författningsförslag som särskilt för mindre företag innebär lägre kostnader vid uppsägningar, samtidigt som rätts-säkerhet och skydd mot godtycke upprätthålls,

och överväga författningsförslag i syfte att skapa en bättre balans i anställningsskyddet för personal med olika anställningsvillkor.

Ändringar för en utökad fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister

Riksdagen har beslutat om ändringar i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (prop. 2018/19:105). Lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2019. Genom lagändringarna genomförs överenskommelsen från 2018 mellan LO, TCO, Saco och Svenskt Näringsliv om förändrade konfliktregler på svensk arbetsmarknad. Lagändringarna innebär att de regler enligt huvudavtal och praxis som de etablerade parterna på arbetsmarknaden sedan länge följer förs in i lagen om medbestämmande i arbetslivet.

Arbetet för ett längre och flexibelt arbetsliv

Riksdagen har beslutat att arbetstagares anställningsskydd ska förlängas genom ändringar i lagen (1982:80) om anställningsskydd (prop. 2018/19:91). Åldern för rätten att kvarstå i anställningen höjs till 69 år. När den åldern har uppnåtts ska arbetsgivaren kunna säga upp arbetstagaren utan att det krävs saklig grund genom ett förenklat uppsägningsförfarande. Det görs också vissa andra förändringar av äldre arbetstagares anställningsskydd. Lagändringarna bygger på Pensionsgruppens överenskommelse från den 14 december 2017. Lagändringarna träder i kraft i två omgångar. Den 1 januari 2020 träder förändringarna av äldre arbetstagares anställningsskydd i kraft och åldersgränserna höjs till 68 år. Den 1 januari 2023 höjs åldersgränserna till 69 år.

Principen om lika lön för lika arbete m.m.

Regeringen har drivit på för att principen om lika lön för lika arbete ska gälla inom EU. I juni 2018 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/957 om ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, även kallat ändringsdirektivet av utstationeringsdirektivet. Enligt detta ska utstationerade arbetstagare få rätt att behandlas mer likt inhemska arbetstagare vad gäller lön och andra ersättningar. Ett förslag på genomförande av ändringsdirektivet av utstationeringsdirektivet har lämnats (SOU 2019:25). Betänkandet har remitterats.

Riksdagen har 2012 tillkännagett för regeringen att Sverige bör kräva att EU ska anta ett

juridiskt bindande socialt protokoll (bet. 2012/13:AU5 punkt 8, rskr. 2012/13:53). Den 17 november 2017 undertecknade rådet, Europaparlamentet och kommissionen ett gemensamt uttalande om en europeisk pelare för sociala rättigheter bestående av 20 principer. Arbetet med ändringsdirektivet till utstationeringsdirektivet syftar till att stärka grundläggande rättigheter och kollektivavtalens ställning inom EU. Riksdagen har beträffande socialt protokoll anfört bl.a. att man anser att en omfattande process med fördragsändringar inte är rätt väg att gå just nu (bet. 2017/18:AU8 s. 37, rskr. 2017/18:177). Regeringen delar denna bedömning och avser inte att nu vidta några ytterligare åtgärder. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Stärkta villkor för anställda i upphandlingssituationer (ILO 94)

Riksdagen har 2006 och 2011 tillkännagett för regeringen att Sverige bör ratificera ILO:s konvention (nr 94) om arbetsklausuler i kontrakt där en offentlig myndighet är part, nedan ILO 94 (bet. 2005/06:AU3 punkt 15, rskr. 2005/06:174 och bet. 2010/11:AU10 punkt 6, rskr. 2010/11:299). I det senare tillkännagivandet lyfter utskottet fram att upphandlingslagstiftningen är bristfällig.

Regeringen har vidtagit olika åtgärder för att stärka villkoren för anställda och motverka social dumpning i upphandlingssituationer. Upphandlingslagarna från 2016 upphandlingslagar innehåller bestämmelser baserade på förslagen i propositionen Arbetsrättsliga villkor vid upphandling (prop. 2016/17:163). Regeringen beslutade i tilläggsdirektiv till utredningen om upphandling och villkor enligt kollektivavtal att utredningen bl.a. ska analysera de unionsrättsliga förutsättningarna för att ratificera ILO 94. Regeringen konstaterar att en ratifikation, utöver anpassning av svensk rätt, kräver ett bemyndigande från EU. Att påbörja en sådan process bedöms inte vara lämpligt i nuläget. Regeringen avser inte att vidta några ytterligare åtgärder med anledning av förslagen i betänkandet Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling – ILO:s konvention nr 94 samt en internationell jämförelse (SOU 2016:15) eller tillkännagivandena från 2006 och 2011 om att ratificera ILO 94. Regeringen anser därmed att tillkännagivandena är slutbehandlade.

5.4.4 Resultat – lönebildning

Avtalsrörelsen 2018 var av begränsad omfattning. Under året tecknades endast 30 nya avtal om löner och allmänna villkor. Avtalen omfattade ca 235 000 anställda. De treåriga kollektivavtal som träffades inom industrin 2017 utgjorde kostnadsnorm även för de avtal som träffades under 2018.

Inga medlingsärenden på central nivå

Medlingsinstitutet har i uppdrag att verka för en väl fungerande lönebildning. För första gången sedan Medlingsinstitutet inrättades 2000 gjordes inga medlingsinsatser i institutets regi på förbunds nivå. Utfallet för 2018 kan jämföras med 2014 och 2015 då de är de närmast föregående åren som hade avtalsrörelser med motsvarande omfattning som 2018. Under 2014 och 2015 var antalet medlingsärenden på förbunds nivå 6 respektive 2 stycken (se tabell 5.9).

Tabell 5.9 Antal medlingsärenden

Antal						
År	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Central nivå	25	6	2	27	15	0
Lokal nivå	31	35	30	19	4	11

Källa: Medlingsinstitutet.

Under 2018 förekom det totalt elva medlingsärenden på lokal nivå där Medlingsinstitutet förordnade medlare, varav åtta avsåg tvister om avtal. Det är fler ärenden jämfört med 2017 då Medlingsinstitutet förordnade medlare i fyra ärenden. Sett till en längre tidsperiod har antalet medlingsärenden minskat de senaste åren. Under de första åren på 2000-talet var antalet medlingsärenden på lokal nivå i genomsnitt 80 per år.

Lägsta antalet förlorade arbetsdagar på grund av konflikt sedan Medlingsinstitutet inrättades

Under 2018 förlorades inga arbetsdagar på grund av konflikt i förbunds förhandlingar (se tabell 5.10). Det var endast i den lokala tvisten mellan Svensk Pilotförening och Ryanair DAC som det förlorades 50 arbetsdagar på grund av arbetsmarknadskonflikt.

Tabell 5.10 Antal förlorade arbetsdagar på grund av konflikt

Antal						
År	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antal förlorade arbetsdagar	7 084	3 450	234	10 417	2 570	50

Källa: Medlingsinstitutet.

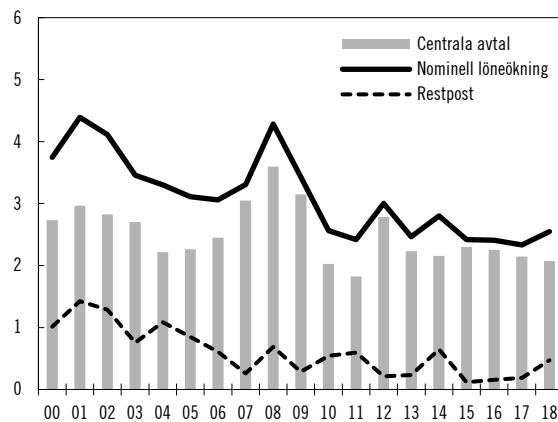
Det totala antalet förlorade arbetsdagar under 2018 är det lägsta antalet förlorade arbetsdagar på grund av arbetsmarknadskonflikter i Sverige sedan Medlingsinstitutet inrättades 2000.

Ökad skillnad mellan de faktiska och de avtalsmässiga löneökningarna

Enligt preliminära utfall från konjunkturlöne-statistiken uppgick löneutvecklingen 2018 till 2,5 procent för ekonomin som helhet (se diagram 5.15). Det kan jämföras med 2,3 procent 2017. Motsvarande utfall för näringslivet var preliminärt 2,5 procent 2018 respektive 2,0 procent 2017. De avtalsmässiga löneökningarna har beräknats uppgå till ca 2 procent i de centrala avtalen.

Diagram 5.15 Löneutvecklingen på hela arbetsmarknaden fördelat på avtalsmässiga löneökningar samt restpost

Årlig procentuell förändring

Anm.: Restpost är skillnaden mellan de faktiska och de avtalsmässiga löneökningarna.

Källa: Medlingsinstitutet.

De faktiska löneökningarna är i regel högre än de avtalsmässiga löneökningarna. Avvikelsen beror på en rad samverkande faktorer, bl.a. förändrad sammansättning av arbetskraften, arbetsmarknadsläget, genomslag av lokala förhandlingar eller utvecklingen av övertidsersättning och andra lönekomponenter.

Skillnaden mellan de faktiska och de avtalsmässiga löneökningarna har minskat under det senaste decenniet. Som treårsperiod betraktat var skillnaden historiskt låg under perioden 2015–

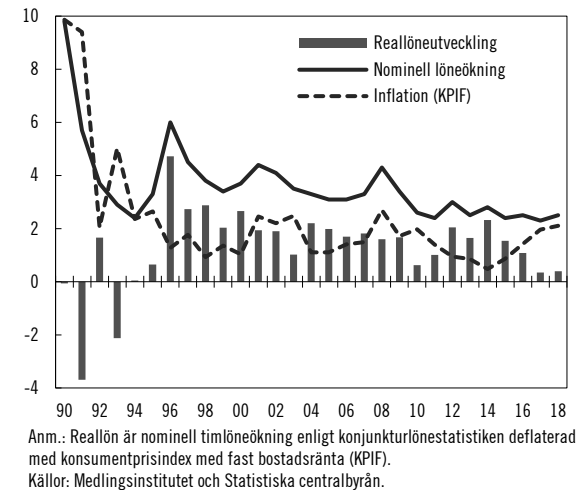
2017. Under 2018 går det däremot att notera en viss ökning i restposten, dvs. skillnaden mellan de faktiska och de avtalsmässiga löneökningarna. År 2018 var restposten ca 0,5 procentenheter jämfört med ca 0,2 procentenheter 2017.

Stigande inflation bakom svagare reallönetillväxt

År 2018 beräknas lönerna ha ökat med ca 2,5 procent i nominella termer (se diagram 5.16). Inflationen mätt med KPIF var 2,1 procent 2018, vilket innebär att reallönetillväxten var ca 0,4 procent under 2018. Under perioden 1998 till 2018 har reallönerna stigit med i genomsnitt 2,0 procent per år och sammanlagt 51 procent sedan 1997 då industriavtalet infördes.

Diagram 5.16 Nominell och real löneutveckling

Årlig procentuell förändring

Sedan 2015 har inflationen stigit successivt och närmast sig Riksbankens mål om 2 procent. Detta har lett till en tydligt dämpad reallönetillväxt både 2017 och 2018.

Arbetskostnaderna ökade långsammare i Sverige än i euroområdet och USA under 2018

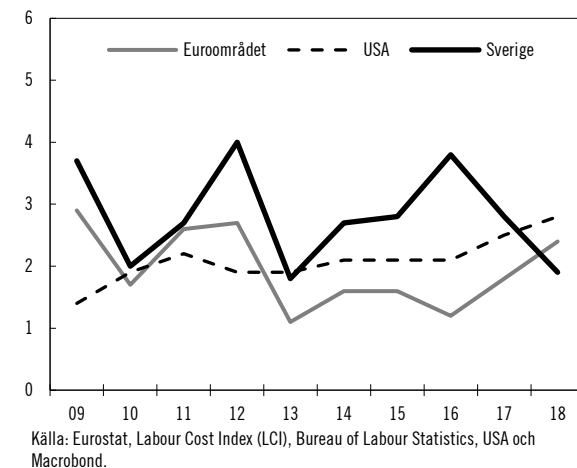
Ett lands konkurrenskraft beror till stor del på hur arbetskostnaderna och produktiviteten utvecklas i förhållande till andra länder. Arbetskostnaden för en anställd person i Sverige består av lön samt lagstadgade och avtalsreglerade arbetsgivaravgifter.

Det senaste decenniet har arbetskostnaderna per timme i Sverige ökat med i genomsnitt 0,9 procentenheter snabbare per år jämfört med

euroområdet och 0,7 procentenheter snabbare per år jämfört med USA. Utfallet för 2018 visar dock att kostnadsutvecklingen dämpades i Sverige under året och att de svenska arbetskostnaderna ökade långsammare än arbetskostnaderna i både euroområdet och USA (se diagram 5.17).

Diagram 5.17 Arbetskostnad per timme i näringslivet

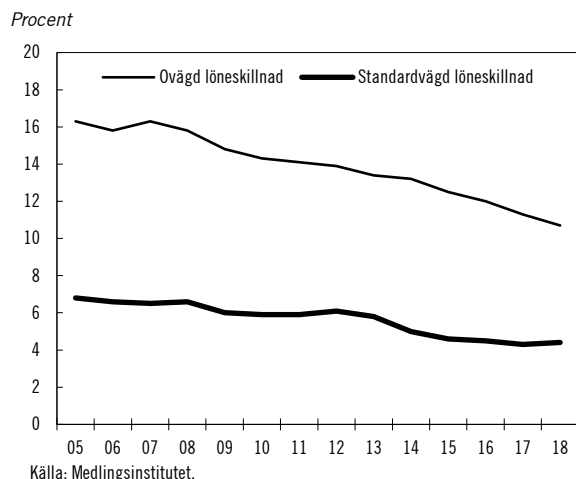
Årlig procentuell förändring

Löneskillnaden mellan kvinnor och män

En jämförelse mellan kvinnors och mäns genomsnittliga löner för hela arbetsmarknaden 2018 visar att kvinnor hade 89,3 procent av mäns lön, dvs. en löneskillnad på 10,7 procent (se diagram 5.18). 2018 minskade löneskillnaden mellan kvinnor och män 0,6 procentenheter jämfört med 2017. Den enskilt viktigaste förklaringen till löneskillnaden är att kvinnor och män arbetar inom olika yrken och att dessa yrken har olika lönelägen. Mellan 2005 och 2018 har löneskillnaden minskat med 5,6 procentenheter.

Ett sätt att ta hänsyn till att kvinnor och män i huvudsak arbetar inom olika yrken och att lönerna varierar inom dessa yrken är att använda s.k. standardvägning. Standardvägning tar hänsyn till skillnader i yrke, sektor, ålder, utbildning och arbetstid. Mätt med standardvägning var kvinnors lön 2018 i genomsnitt 95,6 procent av mäns lön. Det innebär att den oförklarade löneskillnaden mellan kvinnor och män på hela arbetsmarknaden 2018 var 4,4 procent. År 2018 ökade den oförklarade löneskillnaden efter standardvägning med 0,1 procentenheter jämfört med 2017. Mellan 2005 och 2018 har den oförklarade löneskillnaden minskat med 2,4 procentenheter.

Diagram 5.18 Övägd och standardvägd löneskillnad mellan kvinnor och män

Den största oförklarade löneskillnaden på 6,7 procent finns bland tjänstemän i privat sektor. Den minsta oförklarade löneskillnaden på 0,3 procent finns i hela den kommunala sektorn (se även utg.omr. 2, avsnitt 5 om kvinnors och mäns lön inom staten).

Under 2018 redovisade Medlingsinstitutet sitt uppdrag att se över vilka relativlöneförändringar som har skett för olika yrken på den svenska arbetsmarknaden mellan åren 2014–2017 och analysera resultaten ur ett jämställdhetsperspektiv. Uppdraget var en del av regeringens handlingsplan för jämställda livsinkomster. En stor del av de yrkesgrupper som hade de mest positiva relativlöneförändringarna är kvinnodominerade och tillhör de större yrkesgrupperna på arbetsmarknaden, exempelvis undersköterskor, lärare och sjuksköterskor. Löneutvecklingen i dessa yrken har därför varit en av flera bidragande orsaker till att minska de totala löneskillnaderna mellan kvinnor och män åren 2014–2017.

5.4.5 Analys och slutsatser

Regeringen gör den samlade bedömningen att åtgärderna som har vidtagits på området bidrar till att uppnå målet för arbetslivspolitikerna.

Arbetslivspolitikerna har en påverkan på förhållanden på andra samhällsområden som inte direkt ligger inom detta område. På så sätt kan området även bidra till en bredare hållbar utveckling i linje med målen för Agenda 2030, bl.a. mål 8 om en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Följande

redovisning fokuserar på resultat inom området arbetslivet.

Arbetsmiljö

Det är vanligare med stress och psykiska påfrestningar i arbetet bland kvinnor medan män är överrepresenterade i statistiken över arbetsrelaterade olyckor och dödsolyckor. Skillnaderna mellan kvinnor och män beror till största del på att kvinnor och män arbetar inom olika yrken.

Enligt regeringens bedömning behöver kunskap om arbetsmiljö bli både mer tillgänglig och användbar i det praktiska arbetsmiljöarbetet. Det kan bidra till en god arbetsmiljö och minskad sjukfrånvaro. Ökad kunskap om arbetsmiljö bidrar därmed till målet för arbetslivspolitikerna och målet om en långsiktigt stabil och låg sjukfrånvaro (se även utg.omr. 10). Regeringens insatser har bidragit till att öka kunskapen på området. Myndigheten för arbetsmiljökunskap har inrättats. Särskilda forskningssatsningar har lett till mer forskning om arbetsmiljön i kvinnodominerade sektorer och inom andra områden inom arbetslivet där forskning om arbetslivet saknas.

Antalet dödsolyckor i arbetet visar på en starkt nedåtgående trend sedan 1950-talet. Sverige har också i ett nordiskt och europeiskt perspektiv ett litet antal dödsolyckor i arbetet per år. Nedgången av antalet dödsolyckor i Sverige tycks dock ha stannat av och de senaste tre åren har antalet dödsolyckor i arbetet ökat. Fortfarande dör ungefär en person varje vecka till följd av sitt arbete. Antalet dödsolyckor i arbetet varierar från år till år. Ofta är det tillfälligheter som avgör om en händelse leder till kroppsskada, dödsfall eller ett tillbud som enbart hamnar i tillbudsstatistiken.

De senaste årens ökning i antalet dödsolyckor har varit lika stor bland både arbetstagare och egenföretagare, och detta trots att de mest skadedrabbade branscherna tidigare själva har arbetat med information och utbildningsinsatser. Det finns dock en väsentligt högre risk för dödsolyckor bland egenföretagare än arbetstagare. Detta beror framförallt på att många inom de skadedrabbade branscherna jord- och skogsbruk och fiske är egenföretagare.

Regeringens arbetsmiljöstrategi innehåller en nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsolyckor. Att bekämpa dödsolyckor i arbetet är en viktig prioritering för regeringen. Under året har regeringen tagit ytterligare initiativ för att

tydligare markera att dödsfall i arbetet är helt oacceptabelt. Regeringen har lyft upp det viktiga arbetet mot dödsolyckor och arbetar för att förhindra ytterligare dödsfall, framförallt i de mest olycksdrabbade branscherna. I dialog med myndigheter och relevanta aktörer arbetar regeringen med att synliggöra och bryta den negativa trenden med antalet dödsolyckor i arbetet. Nollvisionen har betydelse för att nå målet om en arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olycksfall samt motverkar att människor utestängs från arbetet.

En utmaning i arbetsmiljöarbetet är att stoppa företag som medvetet fuskar för att uppnå konkurrensfördelar. Ofta bryter dessa företag mot flera olika lagar och regler. Olika myndigheter har olika uppdrag och ansvarsområden när det gäller att bekämpa brottslighet. Det är därför avgörande med en god samverkan mellan de berörda myndigheterna. Regeringens satsningar för att stärka myndigheternas arbete med metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll har bidragit till att öka samverkan och myndigheternas gemensamma arbete på området. Regeringen bedömer att resultatet har ökat möjligheten att stoppa aktörer som bryter mot arbetsmiljölagstiftningen och andra regelverk.

De många initiativen inom metoo-upproppet riktade uppmärksamhet mot förekomsten av sexuella trakasserier, våld och kränkande behandling mot framför allt kvinnor inom flera sektorer och branscher i samhället. I samband med upproppen kom det bl.a. fram att det finns brister i kunskap om de krav som ställs på att arbetsgivare ska arbeta förebyggande mot diskriminering och kränkande särbehandling. Regeringen har därför avsatt medel för informations- och utbildningsinsatser som Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsombudsmannen genomfört. Eftersom de regionala skyddsombuden har en viktig roll när det gäller att stödja arbetstagarna i arbetsmiljöarbetet har regeringen även tillfört medel till den regionala skyddsombudsverksamheten. Satsningarna innebär att både arbetsgivare och arbetstagare har fått ett bättre stöd i arbetsmiljöarbetet som syftar till att förebygga sexuella trakasserier. Insatserna har bidragit till att uppnå det övergripande jämställdhetsmålet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, delmålet om ekonomisk jämställdhet, samt målet om ett samhälle fritt från diskriminering (se även utg.omr. 13), men även målet om en arbetsmiljö som förebygger ohälsa för både kvinnor och män.

Arbetsrätt

Löner och villkor på svensk arbetsmarknad regleras genom kollektivavtal. Nästan nio av tio anställda i Sverige omfattas av kollektivavtal trots frånvaron av lagstiftning om allmängiltigförklaring av kollektivavtal. Avgörande för kollektivavtalens starka ställning i Sverige är att både arbetstagare och arbetsgivare i betydande utsträckning är organiserade.

De åtgärder som regeringen har vidtagit på arbetsrättsområdet bidrar till att skapa förutsättningar för ett arbetsliv som tillgodoser både arbetstagarnas och arbetsgivarnas behov av flexibilitet, trygghet och inflytande. Riksdagen har antagit regeringens propositioner med förslag som stärker arbetstagarnas skydd samtidigt som kollektivavtalens ställning värnas. Arbetstagares rätt att kvarstå i anställningen har förlängts genom ändringar i lagen om anställningsskydd. Ändringen i medbestämmandelagen har lett till en utökad fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister. Regeringen har tillsatt en utredning för att föreslå hur arbetsrätten ska moderniseras och anpassas efter dagens arbetsmarknad samtidigt som en grundläggande balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthålls.

Arbetslivspolitikerna ska skapa goda arbetsvillkor för både kvinnor och män. Kvinnor har tidsbegränsade anställningar i större omfattning än män. Andelen kvinnor som arbetar deltid är också mycket större än andelen deltidsarbetande män. Även om utvecklingen går mot att skillnaderna mellan kvinnor och män minskar över tid bidrar skillnaderna fortfarande till att kvinnor har sämre ekonomiska förutsättningar än män.

Lönebildning

Under 2018 uppnåddes flera av de kriterier som används för att bedöma om en god lönebildning kan anses vara uppfylld. För första gången sedan 2000, då Medlingsinstitutet inrättades, gjordes inga medlingsinsatser i institutets regi på central nivå. Även om antalet lokala medlingsärenden ökade under 2018 jämfört med föregående år så är antalet ärenden fortsatt förhållandevis få. Jämfört med början av 2000-talet har antalet lokala ärenden minskat väsentligt. Antalet förlorade arbetsdagar på grund av arbetsmarknadskonflikter var det lägsta i Sverige sedan 2000. Det låga antalet medlingsärenden samt det låga antalet förlorade arbetsdagar på grund av konflikt bör dock ses mot

bakgrund av att avtalsrörelsen 2018 var av begränsad omfattning.

I och med en fortsatt stigande inflation var reallönetillväxten 2018 fortsatt svag. Jämfört med tidigare år ökade skillnaden mellan de faktiska löneökningarna och de avtalsmässiga löneökningarna. En faktor som förmodligen har påverkat löneökningarna i de centrala avtalen är att lönerna i omvärlden har ökat långsamt under senare år.

Även om det fortsatt finns en löneskillnad mellan kvinnor och män så går utvecklingen mot att löneskillnaderna minskar. Andelen kvinnliga chefer har ökat och fler kvinnor jobbar i högre avlönade yrken, vilket är en viktig förklaring till att löneskillnaderna minskar. En förklaring till de högre relativlöneökningarna för kvinnor i offentlig sektor är att de insatser som gjorts och de satsningar som har gjorts i avtal har riktat sig mot grupper som är starkt kvinnodominerande, exempelvis undersköterskor och lärare, samt att relativlöneutvecklingen har varit starkast i yrken med personalbrist.

5.5 Politikens inriktning

För att uppnå goda arbetsvillkor och möjlighet till utveckling i arbetet för både kvinnor och män krävs långsiktiga åtgärder från såväl staten som arbetsmarknadens parter.

Samtidigt finns det flera utmaningar. En sådan utmaning är att arbetsmarknaden i Sverige blir alltmer tudelad mellan å ena sidan personer som har yrkeserfarenhet och längre utbildning – som har lätt att få arbete – och å andra sidan personer utan yrkeserfarenhet och med kort utbildning – som har allt svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Inte minst gäller detta unga och nyanlända och i synnerhet kvinnor födda utanför Europa. Det behövs fler vägar in på arbetsmarknaden.

Att parterna tar ett stort ansvar för regleringen av arbetsmarknaden och anpassar villkoren efter förutsättningarna i olika branscher och utifrån ökade krav på snabb omställning stärker Sveriges konkurrenskraft och är en viktig del av den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen bygger på en ansvarsfördelning mellan staten och arbetsmarknadens parter. Statens roll är att bidra med ett ändamålsenligt regelverk och andra styrmedel för att säkra goda arbetsvillkor och underlätta till-

komsten av nya jobb, samtidigt som förutsättningar skapas för arbetsmarknadens parter att ta ansvar för lön och övriga villkors närmare utformning.

Det moderna arbetslivet medför dock nya utmaningar som i sig kan påverka den svenska arbetsmarknadsmodellens förutsättningar. Den svenska arbetsmarknadsmodellens sätt att fungera kan behöva utvecklas vidare. Det arbetet ska ske i nära dialog mellan staten och arbetsmarknadens parter.

Alla förtjänar en trygg och säker arbetsplats

Goda arbetsvillkor och en bra arbetsmiljö bidrar till en hög produktivitet i en ekonomi som utmärks av ett högt arbetskraftsdeltagande och en hög sysselsättningsgrad. Detta gäller för såväl de som är yrkesverksamma inom traditionella yrken som för de som arbetar inom nya branscher och under nya former. Ingen som arbetar i Sverige ska ha ett arbete där man blir utnyttjad eller utsliten. Ingen ska riskera att dö eller skadas allvarligt i sitt arbete.

Det moderna arbetslivet medför nya utmaningar samtidigt som mer traditionella arbetsmiljöproblem kvarstår. Rörligheten mellan olika länder av både arbetskraft och tjänster ökar, liksom förekomsten av utstationerad arbetskraft. Den globala konkurrensen ställer ständigt krav på produktivitets- och effektivitetshöjningar och leder också till nya sätt att organisera arbetet. Utvecklingen mot en större andel av underentreprenörer på arbetsmarknaden har pågått under lång tid. Nya sätt att organisera arbetet ökar också som en följd av t.ex. digitaliseringen.

Tillsyn av arbetsmiljön är avgörande för att upprätthålla skyddet för arbetstagarna och för att rättvisa konkurrensförhållanden ska kunna råda på arbetsmarknaden. Arbetet för att hindra att vissa företag på olika sätt bryter mot arbetsmiljöreglerna och andra regelverk för att uppnå konkurrensfördelar är centralt. En bristfällig arbetsmiljö får aldrig vara ett konkurrensmedel, vare sig nationellt eller inom EU. Regeringen fortsätter stärka denna del av arbetsmiljöarbetet och satsar ytterligare resurser. Fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet leder till negativa konsekvenser för arbetstagare, företag, samhället och statsfinanserna. Inspektionsverksamheten är ett effektivt sätt att åstadkomma förändring eftersom den kan bidra till en högre grad av

regelefterlevnad och bidrar till att åstadkomma sunda konkurrensvillkor.

Ytterligare insatser för att förebygga den arbetsrelaterade ohälsan och minska risken för att arbetstagare skadas och slits ut är nödvändiga för att uppnå ett hållbart arbetsliv. Arbetsmiljöbesvär på grund av organisatoriska och sociala orsaker ökar, samtidigt som mer traditionella problem som t.ex. belastningsskador kvarstår. Ökningen har skett bland både kvinnor och män, men framförallt hos kvinnor. Kvinnor och män arbetar i stor utsträckning inom olika sektorer på arbetsmarknaden med olika villkor och arbetsmiljörisker. För att möta dessa utmaningar har ambitionsnivån höjts under den föregående mandatperioden för arbetsmiljöpolitiken, bl.a. genom att resurserna inom arbetsmiljöpolitiken ökats och en arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet antagits. Den nuvarande arbetsmiljöstrategin gäller till och med 2020.

När den nuvarande strategin har löpt ut avser regeringen att ta fram en ny strategi. En nollvision mot dödsolyckor är en av de tre prioriterade områdena i den nuvarande strategin, men arbetet för att motverka dödsolyckor i arbetslivet måste ta större plats. Inget annat än en nollvision kan gälla för dödsfall i arbetet. Att förhindra dödsolyckor är en viktig prioritering för regeringen. Konkreta insatser är nödvändiga för att förebygga arbetsolyckor som leder till skada eller död.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen och arbetsmarknadens parter

Det är önskvärt att arbetsmarknadens parter så långt som möjligt tar ansvar för vilka närmare arbetsrättsliga villkor som ska gälla i arbetslivet och för att bevaka efterlevnaden av dessa. Regeringen ska, tillsammans med arbetsmarknadens parter, vara en stark svensk röst inom EU.

Arbetsmarknadens parter autonomi och självständighet är en förutsättning för att parterna fortsatt ska kunna ta ett stort ansvar för regleringen på arbetsmarknaden i syfte att skapa flexibla lösningar som är anpassade för olika branscher.

Kollektivavtalslösningar mellan arbetsmarknadens parter och en fortsatt hög anslutningsgrad, både bland arbetsgivare och arbetstagare, är viktigt. Det är också viktigt att arbetsmarknadens parter har möjlighet att bygga vidare på de kollektiv-

tivavtalslösningar som redan finns på central och lokal nivå.

Utvecklingen på arbetsmarknaden har inneburit nya förutsättningar och behov för arbetsgivare och arbetstagare vad gäller bland annat anställningsskyddet. Utvecklingen innebär att arbetsgivare behöver ökad flexibilitet och förutsägbarhet för att kunna anpassa sina verksamheter och klara konkurrensen. Arbetstagarna å sin sida behöver ett skydd som är anpassat för den nya arbetsmarknaden, där en viktig del av tryggheten består av kontinuerlig kompetensutveckling inom anställningen och därigenom förstärkt anställningsbarhet.

En särskild utredare har fått i uppdrag att lämna förslag på hur arbetsrätten kan moderniseras och anpassas efter dagens arbetsmarknad samtidigt som en grundläggande balans mellan arbetsmarknadens parter upprätthålls (dir. 2019:17). Utredningen ska utarbeta författningsförslag för tydligt utökade undantag från turordningsreglerna, för att inom ramen för anställningen stärka arbetsgivarens ansvar för kompetensutveckling och anställdas omställningsförmåga och som innebär lägre kostnader vid uppsägningar, särskilt för mindre företag. Utredningen ska därutöver överväga författningsförslag i syfte att skapa en bättre balans i anställningsskyddet för personal med olika anställningsvillkor. Om parterna når en överenskommelse om hur lagen om anställningsskydd ska reformeras på ett sätt som ger ökad flexibilitet ska regeringen i stället lägga förslag i linje med parternas överenskommelse. Utredningen ska lämna sitt betänkande den 31 maj 2020.

Ansvarsfull lönebildning

En av grundpelarna i den svenska arbetsmarknadsmodellen är att arbetsmarknadens parter har ett huvudansvar för lönebildningen.

Den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensetsatta sektorn är lönenormerande. Lönebildningsmodellen har bidragit till en varaktig reallönstillväxt under lång tid. Den positiva utvecklingen ska bibehållas.

En arbetsmarknad där kvinnor och män kan delta på samma villkor är bra för samhället och ger en starkare ekonomi och bidrar till målet om ekonomisk jämställdhet. Arbetsmarknaden behöver bli mindre könsuppdelad och heltidsarbete för både kvinnor och män eftersträvas. Osakliga

löneskillnader mellan kvinnor och män får inte förekomma. Kvinnor och män ska ha samma möjlighet till ekonomisk självständighet och trygghet, genom hela livet.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män fortsätter att minska, men det går för långsamt. Det finns flera orsaker till att kvinnor har lägre inkomster än män och det kräver åtgärder inom flera olika politikområden.

5.5.1 Ändring i lagen om vissa försvarsmaktsanställningar

Ärendet och dess beredning

Behovet av en ändring i lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar har uppstått som följd av ändringar i lagen (1982:80) om anställningsskydd och är av rättelsekaraktär. Förslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats.

En följdändring i lagen om vissa försvarsmaktsanställningar

Regeringens förslag: En följdändring görs i lagen om vissa försvarsmaktsanställningar med anledning av att två bestämmelser i lagen om anställningsskydd har flyttats.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Anställningsskyddet förlängs tills arbetstagaren fyllt 69 år (prop. 2018/19:91) föreslog regeringen bl.a. att en bestämmelse ska flyttas från 33 § andra stycket lagen (1982:80) om anställningsskydd till en ny paragraf i samma lag, 4 a §. Bestämmelsen reglerar hur en arbetsgivare kan få en arbetstagares anställning att upphöra i samband med att arbetstagaren får rätt till hel sjukersättning. Det föreslogs också att nuvarande 5 b §, där det framgår att 5 a § om övergång till tillsvidareanställning inte tillämpas för arbetstagare över en viss ålder, ska betecknas 33 d §. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (rskr. 2018/19:276) och ändringarna träder i kraft den 1 januari 2020.

Det föreslogs i propositionen inte någon följdändring i 4 § lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar. Det bör därför göras en ändring av rättelsekaraktär i den bestämmelsen.

Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 januari 2020.

Skälen för regeringens förslag: Eftersom den föreslagna ändringen i lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar är en följdändring till ändringar i lagen (1982:80) om anställningsskydd bör den träda i kraft samtidigt som de ändringarna, dvs. den 1 januari 2020.

5.6 Budgetförslag

2.1 Arbetsmiljöverket

Tabell 5.11 Anslagsutveckling 2:1 Arbetsmiljöverket

Tusental kronor

År	Utfall	773 706	Anslags- sparande	12 940
2018	Utfall	773 706		
2019	Anslag	767 594 ¹	Utgifts- prognos	771 142
2020	Förslag	676 593		
2021	Beräknat	668 120 ²		
2022	Beräknat	677 533 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 658 593 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 658 594 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsmiljöverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för bidrag till myndigheter samt statsbidrag till arbetsmarknadens parter för metodutveckling av myndighetsgemensam kontroll.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.12 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2018	6022	5760	242
Prognos 2019	6000	6003	3
Budget 2020	3000	3000	0

Uppdragsverksamheten omfattar huvudsakligen den särskilda informationsverksamheten, men även försäljning från informationssystemet om arbetsskador (ISA). Den särskilda informationsverksamheten består främst av försäljning av verkets föreskrifter. Det ackumulerade resultatet för 2018 var 3 000 kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 676 593 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Arbetsmiljöverket* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 668 120 000 kronor respektive 677 533 000 kronor.

Anslaget minskas med 112 000 000 kronor.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor för fler inspektioner som ska förebygga fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.

Tabell 5.14 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:1 Arbetsmiljöverket

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹	767 594	767 594	767 594
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	16 383	27 723	38 928
Beslut	-107 384	-127 197	-128 989
Varav BP20 ³	-107 000	-107 000	-107 000
Varav ³			
Motverka regelöverträdelser, brottslighet och dödsolyckor i arbetet	5 000	5 000	5 000
Utbrytning av medel för regional skyddsombudsverksamhet	-112 000	-112 000	-112 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	676 593	668 120	677 533

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

2.2 Arbetsdomstolen

Tabell 5.15 Anslagsutveckling 2:2 Arbetsdomstolen

Tusental kronor

År	Utfall	31 347	Anslags- sparande	3 961
2018	Utfall	31 347		
2019	Anslag	33 188 ¹	Utgifts- prognos	29 654
2020	Förslag	34 240		
2021	Beräknat	34 749 ²		
2022	Beräknat	35 255 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 34 240 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 34 240 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Arbetsdomstolens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 34 240 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Arbetsdomstolen* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 34 749 000 kronor respektive 35 255 000 kronor.

Anslaget minskas med 1 000 000 kronor för att bidra till finansieringen av de ökade anslagen i denna proposition.

Tabell 5.16 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:2 Arbetsdomstolen

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	34 688	34 688	34 688
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	552	1 076	1 597
Beslut	-1 000	-1 015	-1 030
Varav BP20 ³	-1 000	-1 000	-1 000
Varav ³			
Finansiering	-1 000	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	34 240	34 749	35 255

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

Tabell 5.17 Anslagsutveckling 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

<i>Tusental kronor</i>				
2018	Utfall	31 118	Anslags-sparande	2 605
2019	Anslag	33 722 ¹	Utgifts-prognos	32 222
2020	Förslag	33 722		
2021	Beräknat	33 722		
2022	Beräknat	33 722		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Internationella arbetsorganisationen (ILO). Högst 1 100 000 kronor får användas för utgifter för deltagande i ILO:s verksamhet och för ILO-kommittén. Medlems-

avgiften i svenska kronor bestäms av den svenska kronans växelkurs mot den schweiziska francen vid utbetalningsdagen i början av 2020.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 33 722 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Internationella arbetsorganisationen (ILO)* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 33 722 000 respektive år.

Tabell 5.18 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)

<i>Tusental kronor</i>			
	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	33 722	33 722	33 722
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	33 722	33 722	33 722

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2:4 Medlingsinstitutet

Tabell 5.19 Anslagsutveckling 2:4 Medlingsinstitutet

<i>Tusental kronor</i>				
2018	Utfall	52 407	Anslags-sparande	7 796
2019	Anslag	56 097 ¹	Utgifts-prognos	51 697
2020	Förslag	50 521		
2021	Beräknat	51 429 ²		
2022	Beräknat	52 360 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 50 520 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 50 521 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Medlingsinstitutets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 50 521 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Medlingsinstitutet* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 51 429 000 kronor respektive 52 360 000 kronor.

Anslaget minskas med 5 000 000 kronor för att bidra till fler inspektioner som ska förebygga fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.

Tabell 5.20 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:4 Medlingsinstitutet

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	59 597	59 597	59 597
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	924	2 012	3 127
Beslut	-10 000	-10 180	-10 364
Varav BP20 ³	-5 000	-5 000	-5 000
Varav ³			
Motverka regelöverträdelser, brottslighet och dödsolyckor i arbetet	-5 000	-5 000	-5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	50 521	51 429	52 360

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tabell 5.21 Anslagsutveckling 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	Utfall	11 100		7 700
2019	Anslag	33 193 ¹		27 677
2020	Förslag	38 712		
2021	Beräknat	39 355 ²		
2022	Beräknat	39 998 ³		

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för arbetsmiljökunskaps förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 38 712 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Myndigheten för arbetsmiljökunskap* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 39 355 000 kronor respektive 39 998 000 kronor.

Anslaget minskas med 1 000 000 kronor för att bidra till finansieringen av de ökade anslagen i denna proposition.

Anslaget ökas med 4 000 000 kronor för vissa utgifter för företagshälsovårdens kompetensförsörjning.

Tabell 5.22 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	33 193	33 193	33 193
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	519	1 079	1 639
Beslut	5 000	5 083	5 166
Varav BP20 ³	3 000	3 000	3 000
Varav ³			
Överföring av medel för företagshälsovårdens kompetensförsörjning	4 000	4 000	4 000
Finansiering	-1 000	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	38 712	39 355	39 998

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tabell 5.23 Anslagsutveckling 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

2018	Utfall		Anslags- sparande
2019	Anslag		Utgifts- prognos
2020	Förslag	112 000	
2021	Beräknat	112 000 ²	
2022	Beräknat	112 000 ³	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna för den regionala skyddsombudsverksamheten.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 2:6 *Regional skyddsombudsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2021.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsmiljöverket beslutar om bidrag under anslaget för den regionala skyddsombudsverksamheten som medför utgifter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 2:6 *Regional skyddsombudsverksamhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2021.

Tabell 5.3 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

Tusental kronor

	Förslag 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	20 000 ¹	
Nya åtaganden	20 000	
Infriade åtaganden	-20 000	-20 000
Utestående åtaganden	20 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande	20 000	

¹ Ingående åtaganden 2020 avser åtaganden som har överförts från anslaget 2:1 *Arbetsmiljöverket*.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 112 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Regional skyddsombudsverksamhet* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 112 000 000 kronor respektive år.

**Tabell 5.24 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 2:6
Regional skyddsombudsverksamhet**

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019 ¹			
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	112 000	112 000	112 000
Varav BP20	112 000	112 000	112 000
Varav			
Utbrytning av medel för regional skyddsombudsverksamhet	112 000	112 000	112 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	112 000	112 000	112 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.